

Innhold

4	Hovedtall konsern
6	Administrerende direktør
8	De økonomiske utsiktene for 2013
10	Engasjert bank
12	Organisasjon og ledelsesstruktur
13	Administrerende direktørs ledergruppe
16	Datterselskap
18	Styrets medlemmer
20	Styrets årsberetning
31	Regnskap og noter
35	Resultat og balanse
38	Egenkapitaloppstilling
40	Kontantstrømoppstilling
41	Noteopplysninger
92	Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5
93	Revisjonsberetning
94	Kontrollkomiteens årsberetning
95	Tillitsvalgte organer
96	Hovedtall konsern
99	Eierstyring og selskapsledelse
106	Kontornettet

LOKAL SPILLE PÅ LAG
SELVSTENDIG SPAREBANK
NÆRHET TIL KUNDENE
LOKALSAMFUNNET
AKTIV OG ENGASJERTE
MEDARBEIDERE **ENGASJERT**
KULTUR SAMARBEIDE
RÅDGIVNING KUNDER
SAMFUNNSINTERESSERT
BIDRAGSYTER SELVSTENDIG
LOKALT **NÆR** LYTTE
INITIATIV TRYGG
HJELPSOMME BIDRAGSYTERE
I LOKALSAMFUNNET
ØKONOMI **SOLID** VERDIER
TIL Å STOLE PÅ
MERVERDI ØKT VERDISKAPING
RYDDIG OG PÅLITELIG
EFFEKTIV MEDSTANDER
ARBEIDSGLEDE MOTIVASJON

HOVEDTALL KONSERN

Resultatregnskap

(mill. kroner)	2012	2011	2010	2009	2008
Netto rente - og kredittprovisjonsinntekter	936	909	862	802	820
Netto provisjons - og andre inntekter	180	171	170	154	165
Netto avkastning på finansielle investeringer	110	43	134	102	31
Sum inntekter	1 226	1 123	1 166	1 058	1 016
Sum driftskostnader	605	559	528	513	475
Planendring pensjon	-166				
Resultat før tap	787	564	638	545	541
Tap på utlån, garantier mv.	47	40	31	82	65
Resultat før skatt	740	524	607	463	476
Skatt på ordinært resultat	210	145	149	128	138
Resultat for regnskapsåret	530	379	458	335	338

Balanseregnskap

Forvaltningskapital	51 632	48 468	44 441	41 391	40 796
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	48 530	46 375	42 400	40 680	37 820
Utlån til kunder	43 434	40 305	37 676	35 851	35 298
Innskudd fra kunder	27 081	25 325	24 551	21 793	20 672

Nøkkeltall

Egenkapitalforrentning	16,3	12,2	16,0	14,1	12,8
Egenkapitalforr. (korr. for planendr. pensjon)	12,6				
Kostnader i prosent av inntekter	35,4	49,8	45,3	47,2	46,8
Kostn. i prosent av inntekter (korr. for planendr. pensjon)	48,8				
Tap i % av utlån 1.1/periodens start	0,12	0,11	0,08	0,23	0,21
Tapsutsatte engasjement i % av utlån (før tapsnedskr.)	1,34	1,95	2,45	2,96	2,69
Tapsutsatte engasjement i % av utlån (etter tapsnedskr.)	0,96	1,30	1,74	2,10	1,94
Innskuddsdekning i %	62,3	62,8	65,2	60,8	58,6
Kjernekapital i % 1) 2)	13,70	12,00	12,03	11,55	9,12
Ren kjernekapital i % 1) 2)	10,65	10,40	10,30	9,82	8,40
Årsverk	410	416	401	412	405

Egenkapitalbevis (morbank)

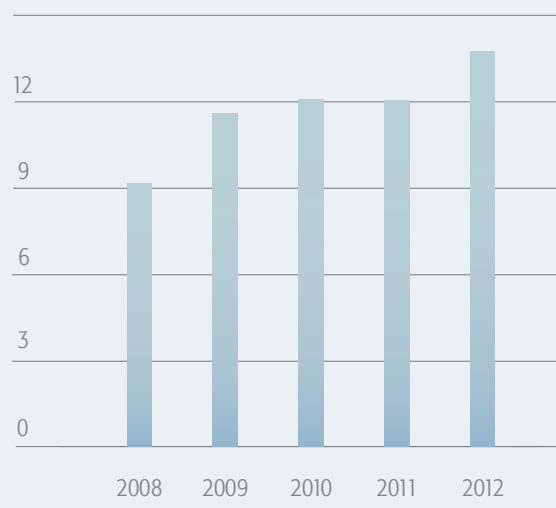
Resultat pr. egenkapitalbevis (kroner)	27,75	23,27	24,42	24,35	21,66
Egenkapitalbevisbrøken i % 1.1	46,0	46,0	46,0	43,8	44,7
Kurs på Oslo Børs (kroner)	160	178	207	192	133
Pris/Bokført verdi (P/B)	0,80	0,96	1,20	1,20	0,90
Kontantutbytte pr. egenkapitalbevis (kroner)	12,00	8,00	12,00	12,00	20,00

1) Standardmetoden i Basel II

2) Inkl. forslag til årsoppgjørdisposisjoner

Kjernekapital

%

OLAV ARNE FISKERSTRAND | ADMINISTRERENDE DIREKTØR

Har aldri stått bedre rustet

Ved utgangen av 2012 er utsiktene for norsk økonomi og de regionale konjunkturtendensene i Møre og Romsdal gode. I forhold til resten av Europa har det vært en relativ forbedring siste året. Arbeidsledigheten, både for landet totalt sett og for Møre og Romsdal, ligger på et lavt nivå. Videre er det høy aktivitet i næringslivet, og inflasjons- og rentenivået er lavt. Årsaken til den sterke veksten i Norge kan knyttes mot vekst i verdenshandelen, høye oljepriser, en ekspansiv finanspolitikk og en solid finansnæring.

MØRE OG ROMSDAL er et fylke med små og store industrinæringer. Det forventes at veksten fremover innenfor industrien vil bli moderat. Særlig vår store eksportindustri møter sterk konkurranse på det internasjonale markedet. En sterk krone sammen med et høyt kostnadsnivå vil stille store krav til denne delen av vårt regionale næringsliv. En risikofaktor vil også være utviklingen i internasjonal økonomi. For å skille seg ut, og for å opprettholde eller øke sine markedsandeler, er det viktig å ha fokus på teknisk utvikling, kreativitet og nyvinninger. Å investere langsiktig i kompetanseutvikling er trolig en av de viktigste suksessfaktorene for Norge, og ikke minst for Møre og Romsdal.

Å bidra til å styrke gründerånden hos fremtidens jobbskapere er viktig. Ungt Entreprenørskap, som Sparebanken Møre samarbeider med, er en ideell organisasjon som i samspill med skoleverket, næringslivet og andre aktører, jobber for å utvikle barn og ungdoms kreativitet, skaperglede og tro på seg selv. Ved å støtte dette arbeidet, og ved aktiv deltagelse i prosjektene, bidrar vi til at kompetanseutvikling er i fokus fra et tidlig tidspunkt for de som i fremtiden skal drive utviklingen i fylket vårt fremover.

SAMFERDSEL OG INFRASTRUKTUR er viktig for samfunnet og dermed viktig for Sparebanken Møre, noe som gjenspeiles i

bidrag banken har gitt til utredning av forskjellige samferdselsprosjekter. I 2012 var det flere begivenheter på samferdselssektoren i Møre og Romsdal. Disse har ført til et utvidet arbeidsmarkeds- og bosettingsområde. Bedre forbindelser legger samtidig grunnlaget for økt samhandling og ytterligere næringsutvikling for Møre og Romsdal. Blant annet er anleggsarbeidet på den tidkrevende og ulykkesutsatte veistrekningen mellom Vestnes og Måndalen igangsatt. "Eksportveien" mellom Ålesund og Dombås er et skritt nærmere en sikker tofelts vei, og med redusert transporttid til markedene på kontinentet og Norge for øvrig. Flere andre samferdselsprosjekt i fylket er kommet langt

*«Å investere langsiktig i kompetanse-
utvikling er trolig en av de viktigste
suksessfaktorene for Norge, og ikke
minst for Møre og Romsdal.»*

i planleggingsarbeidet. Realisering av disse prosjektene vil være viktige bidrag til at fylket i årene som kommer, også samferdselsmessig, blir knyttet tettere sammen.

MØRE OG ROMSDAL skal være et fylke som gir mennesker og virksomheter gode muligheter til å leve, virke og utvikle seg. Sparebanken Møre bidrar til dette både innenfor kulturliv, idrettsarrangement, undervisning og talentutvikling. Å ha gode lokale tilbud til barn og unge er et grunnleggende kriterium for å opprettholde en positiv befolkningsutvikling. Sparebanken Møre skal derfor være engasjert i lokalsamfunnene, og dette engasjementet er tuftet på vår nærhet til de som bor her og den soliditeten banken har bygd opp gjennom tidene.

GJENNOM ET GODT RESULTAT i 2012 styrket Sparebanken Møre sin soliditet ytterligere. De økonomiske målene som banken satte seg ved inngangen til året ble nådd. Utlånsveksten i vår portefølje var moderat, og konkurransen i markedet om innskudd er hard. Sparebanken Møre er konkurransedyktig innen disse områdene. Vi opplever lave tap og lavt misligholdsnivå, noe som er en konsekvens av gode tider i næringslivet

i Møre og Romsdal og ikke minst et godt bankhåndtverk utført av våre ansatte. Vi vil fremdeles ha fokus på å bevare et sunt kostnadsnivå i 2013.

SPAREBANKEN MØRE opererer i en bransje hvor regulatoriske endringer kommer hyppig, og til tider også har store konsekvenser for næringen. Det er fremdeles usikkerhet i bransjen om hvordan det nye kapitaldekningsregelverket vil bli. Vi er opptatt av like konkurranseforhold, og at regelverket er harmonisert og transparent mellom de ulike aktørene. Vår soliditet er god målt etter dagens kapitalkrav, og gjennom 2012 har både utstedelse av fondsobligasjonslån og tilførsel fra driften styrket denne.

VI SATSER VIDERE I 2013. Som en del av denne satsingen er det vedtatt ny organisasjonsstruktur hvor målet er å sette kundene ytterligere i fokus. Endringene vil bli gjennomført i løpet av 2. kvartal 2013, og målet er å effektivisere organisasjonen og øke ressursene tilknyttet rådgivning og nærhet til kundene. Vi skal styrke bransjekompetansen til våre medarbeidere, og på den måten yte bedre rådgivning til kundene våre. En flatere organisasjon og større ansvar til våre lokale

banksjefer skal også komme kundene til gode gjennom raskere beslutninger.

Det resultatet Sparebanken Møre legger frem for 2012 er en konsekvens av et godt lagarbeid innad i banken. Alle, uavhengig av hvor man jobber i organisasjonen, har gjennom egne handlingsplaner gitt et viktig bidrag til sluttresultatet.

VÅR GODE SOLIDITET og våre dyktige medarbeidere bidrar til at Sparebanken Møre aldri har stått bedre rustet til å møte fremtidige utfordringer. Målsettingen vår er å kunne si det samme om ett år.

Med vennlig hilsen

Olav Arne Fiskerstrand

DE ØKONOMISKE UTSIKTENE FOR 2013

INGE FURRE | SJEFØKONOM

Fortsatt høy produksjonsvekst i Møre og Romsdal

Produksjon og sysselsetting i fylket vil trolig stige også de nærmeste to årene. Oppgangen vil gjøre seg gjeldende innenfor et bredt spekter av næringer og sektorer. Ikke minst gjelder dette innenfor offentlig og privat tjenesteyting, herunder oljerelatert virksomhet. Som følge av den svake utviklingen på våre eksportmarkeder er det en risiko for at arbeidsledigheten vil kunne øke litt.

NORSK ØKONOMI og næringslivet i Møre og Romsdal har klart seg svært bra gjennom finans- og gjeldskrisen. Det er flere grunner til dette. For det første hadde vi et godt utgangspunkt med lav ledighet og en råvarebasert eksportstruktur som gjorde at næringslivet kunne dra nytte av den sterke veksten i fremvoksende økonomier. Videre har penge- og finanspolitikken i Norge vært ekspansiv for å motvirke effektene av den internasjonale nedgangskonjunkturen, ikke minst krisen i eurosonen. Betydelige støttetiltak ble dessuten satt i verk for å sikre bankene den nødvendige likviditetstilførsel. I tillegg har den sterke investeringsveksten på sokkelen gitt sterke vekstimpulser.

DET STORE SPØRSMÅLET er selvsagt i hvilken grad produksjonsveksten i fylket vil fortsette. Møre og Romsdal var i 2011 landets største eksportfylke dersom man ser bort fra raffinerte brenselprodukter. Det er derfor naturlig å ta utgangspunkt i hva som kan ventes å skje på våre eksportmarkeder.

UTSIKTENE for verdensøkonomien synes å ha stabilisert seg utover vinteren. Dette, sammen med mindre negativ fokus på pro-

blemene i eurosonen, har bidratt til å dempe nervøsiteten i finansmarkedene. Det ser ut til at veksten i verdensøkonomien vil ligge rundt 3 ½ prosent i 2013. Det meste av veksten vil komme i de fremvoksende økonomier, spesielt Kina og India. Veksten i USA kan ventes å bli moderat, rundt 2 prosent, mens vekstutsiktene for Europa er svake. I 2013 kan det i beste fall bare ventes nullvekst. Som følge av den usikkerhet som råder, ikke minst innenfor eurosonen og høy statlig gjeld i mange land, er det risiko for at veksten globalt kan bli noe lavere enn anslått.

INNSTRAMNINGENE i offentlig sektor, kombinert med skatte- og avgiftsøkninger vil bidra til lav vekst i den industrialiserte verden i flere år fremover. Arbeidsledigheten vil derfor holde seg høy. Således kan den gjennomsnittlige ledigheten i USA anslås til 7 ½ prosent i 2013, mens ledigheten i eurosonen trolig vil ligge rundt 12 prosent. Ledigheten i eurosonen er dessuten stigende.

FOR VÅR HJEMLIGE ØKONOMI er imidlertid utsiktene gode. Statistisk sentralbyrås siste anslag for norsk økonomi, som ble publisert i desember 2012, viser at BNP-veksten i 2013

« Produksjonsveksten de nærmeste to årene vil medføre økt etterspørsel etter arbeidskraft. Samtidig vil arbeidsstyrken vokse som følge av at nye grupper ønsker seg inn på arbeidsmarkedet »

vil bli i underkant av 3 prosent i fastlands-Norge. Veksten må sees i sammenheng med fortsatt oppgang innenfor privat og offentlig forbruk og investeringer. Ikke minst venter Byrået at aktivitetsnivået i oljesektoren vil holde seg høyt. Eksportnæringene vil imidlertid bli rammet av lavere markedsvekst, et høyt kostnadsnivå og trolig en sterk kronekurs. Som følge av dette regner Byrået ikke med noen vekst i den tradisjonelle vareeksporten.

ARBEIDSLEDIGHETEN, målt ved Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU), ventes å holde seg i området 3,1 – 3,3 prosent i perioden 2012 – 2015. Den ledighet som måles ved hjelp av AKU, og som er en spørreundersøkelse, ligger noe over den registrerte ledigheten ved arbeidskontorene.

STATISTISK SENTRALBYRÅ laget på oppdrag fra Sparebanken Møre høsten 2012 en analyse av de økonomiske utsiktene for Møre og Romsdal frem til 2014. Analysen var basert på informasjon publisert pr. 6. september. Analysen viste at det ligger an til en bred oppgang i produksjon og sysselsetting i fylket. Industriproduksjonen vil øke både i 2013 og 2014. Dette har sammenheng med forventninger

om fortsatt oppgang innen produksjon av verkstedsprodukter inklusive bygging av skip og plattformer, konsumprodukter samt kraftkrevende industri. Dessuten vil leverandøri industrien dra nytte av den sterke etterspørselen fra olje- og gassvirksomheten. Som følge av den svake utviklingen hos våre handelspartnere vil imidlertid aktivitetsnivået innenfor eksportindustrien i fylket trolig bli noe lavere enn Statistisk sentralbyrå har lagt til grunn i sin analyse.

PRIVAT TJENESTEYTING består i hovedsak av varehandel, forretningsmessig tjenesteyting, innenriks samferdsel, samt bank og forsikring. Anslagene innebærer en klar produksjonsøkning, på linje med utviklingen i landet som helhet. Hovedårsaken er sterk inntektsvekst i husholdningssektoren som følge av markert reallønnsvekst og sterk økning i offentlige stønader. Også sysselsettingen vil ta seg opp, særlig innenfor forretningsmessig tjenesteyting, varehandel og innenriks samferdsel.

OGSÅ OFFENTLIG FORVALTNING i Møre og Romsdal ventes å få vekst i produksjon, sysselsetting og investeringer i prognoseperioden. Anslagene viser en produksjonsvekst

på 2,0 prosent i 2013 og 2 ¾ prosent i 2014. Sysselsettingsveksten antas å bli hhv. 1 ½ og 2,0 prosent. Økte investeringer i administrasjon, undervisning og helse- og sosialtjenester bidrar i år til å holde offentlige investeringer oppe. For de neste to årene ventes utviklingen i investeringene i offentlig forvaltning i fylket å bli noe sterkere enn i 2012, med litt sterkere vekst enn landsgjennomsnittet i år.

PRODUKSJONSVEKSTEN de nærmeste to årene vil medføre økt etterspørsel etter arbeidskraft. Samtidig vil arbeidsstyrken vokse som følge av at nye grupper ønsker seg inn på arbeidsmarkedet. Statistisk sentralbyrå regner med at sysselsettingen i fylket vil øke omtrent på linje med arbeidsstyrken i 2013 og i 2014. Dermed vil ledigheten endre seg lite de nærmeste to årene i følge Byrået. Møre og Romsdal vil således fortsatt være blant de fylkene i landet som har lavest arbeidsledighet. Som følge av den svake utviklingen på våre eksportmarkeder er det imidlertid risiko for at ledigheten kan øke litt. I 2012 utgjorde antall registrerte arbeidsledige i fylket 1,9 prosent av arbeidsstyrken.

ENGASJERT

Som aktive og engasjerte medarbeidere er vi bankens viktigste ressurs i arbeidet med å nå målet om å være «nr. 1 bank i Møre og Romsdal». Sammen skaper vi en kultur som fremmer utvikling gjennom det daglige arbeidet.

NÆR

Vi er en lokal og selvstendig sparebank som tar beslutninger lokalt. Vi har nærhet til kundene og lokalsamfunnet gjennom vår tilstedeværelse og tilgjengelighet. Vi bryr oss om og har omtanke for kundene og lokalsamfunnet som vi er en del av.

SOLID

Vi har solid kompetanse og et solid økonomisk fundament, som gjør at vi er en sikker og trygg forvalter av kundenes verdier. Vi hører til her og har et langsiktig perspektiv.

Engasjert bank

Sparebanken Møre har røttene sine i by og bygdelag i Møre og Romsdal. Vi har drevet sparebank på Nordvestlandet siden 1843. I dag har vi kontor i 24 av 36 kommuner i Møre og Romsdal og er den eneste store banken som har hovedkontor i fylket og som blir styrt herfra.

DENNE STERKE IDENTIFISERINGEN med folket og miljøet langs kysten og i fjordene gjør at vi alltid er opptatt av og avhengig av utviklingen i små og store lokalsamfunn. Vi har øyne for det nye og samvittighet for det som har vært. Og ikke minst, midler til å realisere prosjekt og planer som skal bidra til å gjøre lokalsamfunnene til bærekraftige hjemsted for folk og næringsliv. Både gjennom bankens ordinære drift og gjennom vårt samfunnsengasjement. Gjennom utbyttemidler tilfører vi samfunnet flere millioner kroner hvert år.

I ET MARKED med sterk konkurranse og aktører som leverer tilnærmet like produkter til relativt lik pris, er det de ansatte som utgjør den største forskjellen. Det er derfor avgjørende for oss at vi alle sammen i Sparebanken Møre forsøker å gjøre ting litt bedre. At vi faktisk lykkes ganske godt, kan vi blant annet se på tilbakemeldingen vi får gjennom kun-

detilfredshetsundersøkelsene. Vi har tilfredse kunder, og det er vel egentlig det det hele dreier seg om?

GJENNOM DISSE 170 ÅRENE har Sparebanken Møre satt spor etter seg. Det skapes meninger om banken og forventninger til hvordan vi vil opptre i fremtiden. Disse sporene skapes delvis av produktene og tjenestene vi leverer og delvis gjennom vår kommunikasjon og væremåte, samt måten vi løser oppgavene våre på. Derfor arbeider vi hver eneste dag etter et sett med verdier som skal føre til at disse forventningene blir innfridd.

ENGASJERT, NÆR OG SOLID er bankens kjerneverdier. De gir uttrykk for de verdiene som er viktig for oss og danner utgangspunkt for bankens identitet. Kjerneverdiene skal ikke bare være fine ord i Verdiveiviseren vår, - de forplikter oss i vårt daglige arbeid.

Organisasjon og ledelsesstruktur

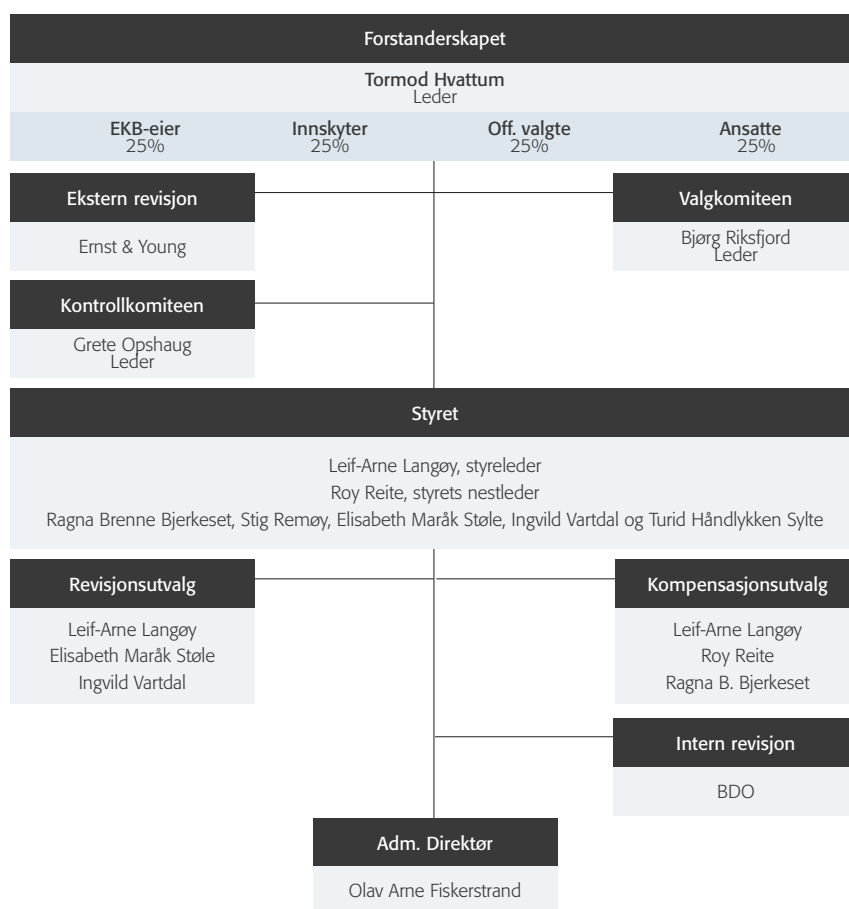
PR. 08.01.2013

Forstanderskapet er bankens øverste organ. Hovedoppgavene til Forstanderskapet er å fastsette resultatregnskapet og balansen, å velge et styre på syv medlemmer, samt å velge en kontrollkomité på fire medlemmer. Forstanderskapet er sammensatt av fire grupper, hver med en fjerdepart av medlemmene. Dette er forstandere valgt av innskytere, egenkapitalbeveiere, av ansatte i banken og offentlig valgte. Forstanderskapet har 52 medlemmer. De offentlige representantene blir valgt av fylkestinget i Møre og Romsdal.

Konsernet Sparebanken Møre er sammensatt av morbanken og tre heleide datterselskaper. Sparebankeiendom AS er et eiendoms-selskap som eier og driver bankens egne forretningseiendommer. Møre Boligkreditt AS har som formål å finansiere utlån med pant i bolig og næringseiendom. Møre Eien-domsmegling AS tilbyr tjenester innen eien-domsmegling for både boligeiendommer og næringseiendommer.

En ny organisasjonsstruktur vil bli ferdig implementert i løpet av våren 2013. Organisasjonsendringen medfører at lederstrukturen forenkles, og kunden skal komme enda mer i fokus ved at en større andel av arbeidsprosessene og bemanningsressur-sene blir markedsrettet. Sparebanken Møre vil gjennom dette blant annet få en styrket rådgivning overfor næringslivet.

Hovedkontoret i Sparebanken Møre ligger i Ålesund. Bankens virksomhet innen person-markedet er organisert i Divisjon Personmar-ked. Hver personmarkedsavdeling ledes av

en banksjef som rapporterer direkte til divisjonslederen, som igjen rapporterer direkte til administrerende direktør. I alt 30 kontor ivaretar bankens kunderettede virksomhet.

Næringslivsvirksomheten i Sparebanken Møre organiseres i tre enheter: Sunnmøre, Søre Sunnmøre og Romsdal & Nordmøre. Lederne for disse tre enhetene rapporterer direkte til administrerende direktør. Næringsliv Sunnmøre er organisert i 5 bransjeavdelinger og en forsikringsavdeling, og har i tillegg ansvar for utvikling og vedlikehold av bankens næringslivskonsept.

I tillegg består organisasjonen av 5 seksjoner som hver ledes av en seksjonsbanksjef. Disse rapporterer også til administrerende direktør.

For å oppnå en effektiv kommunikasjons og beslutningsprosess er ledergrupper det grunnleggende elementet i Sparebanken Møres ledelsesstruktur.

Bankens virksomhet er konsentrert til Møre og Romsdal, der banken har kontorer i 16 kommuner på Sunnmøre, 6 i Romsdal og 2 på Nordmøre. Pr. 31.12.2012 var det 437 fast ansatte i konsernet, tilsvarende 410 årsverk.

Administrerende direktørs ledergruppe

Olav Arne Fiskerstrand
56 år (6 760)

Adm. direktør. Siviløkonom BI 1983. Ansatt første gang 1977-1979. Etter fullført utdanning ansatt på nytt i 1983. Tok til i sin nåværende stilling i 1997.

Terje Krøvel
53 år (1 150)

Banksjef. Leder for Næringsliv Sunnmøre. Økonomi og administrasjon ved Møre og Romsdal Distrikthøgskole i 1983. Ansatt i banken i 1983. Stillingen har et overordnet ansvar for bankens konsept for bedriftsmarkedet.

Kjell Jan Brudevoll
58 år (398)

Banksjef. Leder for Næringsliv Søre Sunnmøre. Bankfaglig eksamen fra Bankakademiet 1985. Ansatt i Nordea i 1979. Banksjef i Glitnir 2005–2008. Banksjef i Nordea avdeling Fosnavåg 2008. Ansatt i banken i 2011.

Trond Nydal
43 år (1 010)

Banksjef Divisjon Personmarked. Siviløkonom ved NHH 1997. Ansatt i Sparebanken Møre i 1997 og har hatt flere ledende stillinger i banken. Stillingen har ansvar for bankens personmarkedskonsept.

Idar Vattøy
53 år (1 190)

Banksjef. Leder for Seksjon Økonomi, Risikostyring og Personal. Cand.mag 1984. Utdannet ved Møre og Romsdal distriktshøgskole 1980-1982 og Møre og Romsdal Ingeniørhøgskole 1982-1984. Ansatt i banken i 1984.

Perdy Lunde
55 år (1 340)

Banksjef. Leder for Seksjon Forretningsutvikling. Bedriftsøkonom BI 1990. Ansatt i banken i 1977.

Runar Sandanger

54 år (720)

Banksjef. Leder for Seksjon Treasury og Markets. Sosialøkonomisk embedseksamen (cand. oecon) Universitetet i Oslo 1983. Stipendiat Norsk Utenrikspolitisk Institutt 1982-1983. Konsulent Norges Bank 1983-1986. Ansatt i banken i 1986.

Kjetil Hauge

40 år (558)

Banksjef. Leder for Seksjon Informasjon og Compliance. Utdannet siviløkonom ved NHH 1991-1995. Ansatt i banken i 1998.

Sigrid Gjendem Fjørtoft

54 år (399)

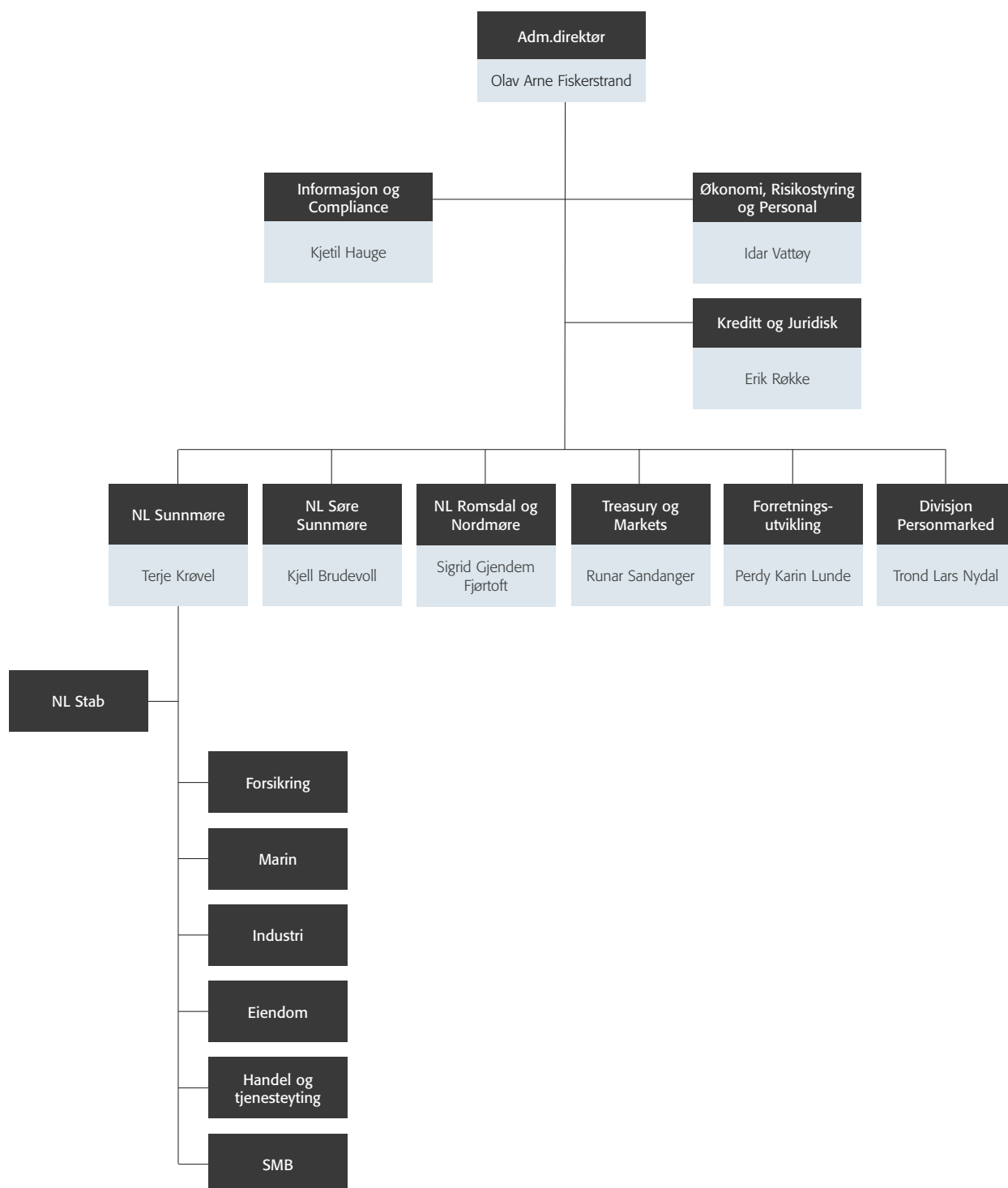
Banksjef. Konstituert leder for Næringsliv Romsdal og Nordmøre. Revisorstudiet og ledelse ved Handelshøyskolen BI. Ansatt i privat revisjon 1983-1988, lærer ved Fræna VG Skole til 1990. Soussjef i Romsdals Fellesbank til 2005 og banksjef i Sparebank1 SMN til 2007. Ansatt i banken i 2007.

Erik Røkke

43 år (82)

Banksjef. Konstituert leder for Seksjon Kreditt og Juridisk. Utdannet siviløkonom ved NHH 1991-1994 og statsautorisert revisor. Ansatt i PWC i 1994. Banksjef i Ørskog Sparebank 2001-2012. Ansatt i banken i 2012.

Datterselskap

MØRE BOLIGKREDITT AS

Møre Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Møre. Selskapet har som formål å erverve lån med pant i bolig fra Sparebanken Møre og finansiere disse gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OmF). Møre Boligkreditt AS er Sparebanken Møres

viktigste kilde til langsiktig finansiering og en viktig del av bankens finansieringsstrategi. Møre Boligkreditt AS sitt mål er å bidra til en ytterligere utvidelse av bankens finansieringsplattform. Daglig leder er Ole Andre Kjerstad.

NØKKELTALL 2012	NOK mill
Netto utlån til kunder	11 330
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (OmF)	10 006
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	130
Resultat etter skatt	78
Sum kjernekapital / ansvarligkapital	503
Kapitaldekning / kjernekapitaldekning	11,54 %

**Aaa-ratet av
Moody's**

MØRE EIENDOMSMEGLING AS

Selskapet ble etablert i 1992 og kjøpt av Sparebanken Møre i 2005. Møre Eiendomsmegling AS tilbyr meglertjenester innen kjøp og salg av bolig, fritidseiendom, prosjektmegling og næringsmegling. De er blant de største og mest erfarne meglermiljøene i Møre og Romsdal

og har 17 ansatte og kontor i Molde og Ålesund. Gjennom samarbeid med Sparebanken Møre er selskapet representert på 30 kontor rundt om i fylket og omsetter ca 500 eiendommer årlig. Daglig leder er Mona Helen Sørensen.

NØKKELTALL 2012

NOK mill

Omsetning	24
Resultat etter skatt	2
Egenkapital	11

*– Målet er å sikre at Møre Eiendoms-
megling forblir det sterkeste fagmiljøet
innen eiendomsmegling*

Daglig leder Mona Helen Sørensen

Styret

1. Leif-Arne Langøy

STYRELEDER

Leif-Arne Langøy er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole i Bergen. Han er bosatt i Haram kommune og er i dag eier og daglig leder i Lapas AS. I perioden 2003 - 2009 var Langøy konsernsjef i Aker ASA, og i 2006 - 2009 var han også styreleder i selskapet. Tidligere har Langøy blant annet vært konsernsjef i Aker Yards ASA og konsernsjef i Aker Brattvaag. Langøy har en rekke styreverv og ble valgt som styreleder i Sparebanken Møre i 2011. Han var også styreleder i banken fra 1998 til 2003.

2. Roy Reite

STYRETS NESTLEDER

Roy Reite er utdannet sivilingeniør fra NTNU i Trondheim og har bred erfaring fra maritim industri. Han er i dag konsernsjef i STX OSV Holdings Limited, et selskap som er børsnotert i Singapore og med datterselskap i Norge, Romania, Brasil, Singapore og Vietnam. Roy Reite har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2004 og er bosatt i Ålesund kommune.

3. Ragna Brenne Bjerkeset

STYREMEDLEM

Ragna Brenne Bjerkeset er utdannet sivilagronom fra UMB (Universitetet for Miljø og Biovitenskap) med tilleggstudium innen markedsføring, innovasjon og ledelse. Hun er også ICF sertifisert coach. Tidligere erfaring har hun fra konsulentbransjen i Møre og Romsdal og fra flere lederstillinger i TINE SA. I dag er hun ansatt som seniorrådgiver i TIBE PR. Bjerkeset har vært styremedlem i Sparebanken Møre fra 2011 og har i tillegg flere styreverv innenfor regionens næringsliv. Hun er bosatt i Fræna kommune.

4. Stig Remøy

STYREMEDLEM

Stig Remøy er bosatt i Herøy kommune og er adm. dir. og hovedeier i rederiet Olympic Shipping AS. Han er utdannet sjøkaptein ved Kristiansand Maritime Skole, samt jur. sjørett ved Agder Distrikthøgskole. Etter å ha seilt i 15 år som skipper både nasjonalt og internasjonalt, gikk han i 1995 i land og startet eget rederi. Stig Remøy er styreleder i flere selskap i Olympic gruppen. Han har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2003

5. Ingvald Vartdal

STYREMEDLEM

Ingvald Vartdal er utdannet Cand. jur og har flere års erfaring som forretningsadvokat. I dag er hun advokat i Adviso Advokatfirma AS, med skatt og selskapsrett som hovedarbeidsområde. Hun har vært medforfatter til boken "Internasjonal skattehåndbok". Hun er medlem i Lovutvalget for skatterett, styremedlem i I.P. Huse AS og Huse Engineering AS, samt styreleder i Vartdal Holding AS og Vartdal Plastindustri AS. Ingvald Vartdal er bosatt i Ålesund kommune og har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2008.

6. Elisabeth Maråk Støle

STYREMEDLEM

Elisabeth Maråk Støle er utdannet Master of Management og Siviløkonom. Hun er direktør i SafeRoad med ansvar for Corporate Development. Arbeidserfaring har hun fra lederstillinger innen salg, marked og kommunikasjon i internasjonale konsern som Jotun, Telenor og Svenska Cellulosa AB. I tillegg til vervet i banken er hun styremedlem i Sunnmørs-posten. Elisabeth Maråk Støle er bosatt i Ålesund kommune og har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2008.

7. Turid Håndlykken Sylte

STYREMEDLEM

Turid Håndlykken Sylte er til-litsvalgt i Sparebanken Møre og har vært ansattes representant i styret siden 1.4.2012. Hun arbeider i dag som autorisert finansiell rådgiver ved avdelingen i Molde. Tidligere erfaring er blant annet fra reiseliv og bank. Hun er bosatt i Molde kommune.

Årsberetning

Regnskapet er rapportert i henhold til IFRS. Samtlige tallstørrelser er knyttet til konsernet. Tallstørrelser i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor.

HOVEDTALL KONSERN

- Resultatet etter skatt for 2012 ble 530 mill. kroner, 151 mill. kroner høyere enn i 2011.
- Egenkapitalavkastningen etter skatt utgjorde 16,3 %, mot 12,2 % for 2011.
- Utlånsvolumet økte med 7,8 % i 2012, og innskuddsvolumet økte med 6,9 %.
- Ansvarlig kapital ved årsskiftet var 4,8 mrd. kroner, 14,63 % av beregningsgrunnlaget, derav er 13,70 % kjernekapital, og 10,65 % ren kjernekapital.
- Styret er fornøyd med resultatet for 2012.
- Styret foreslår overfor forstandskapet å utbetale et kontantutbytte på 12 kroner pr. egenkapitalbevis, sette av 124 mill. kroner til utjevningsfondet, samt sette av 110 mill. kroner til utbyttemidler til lokal-samfunnet.

ENDRING YTELSESBASERTE PENSJONER

Sparebanken Møre har benyttet utsatt regnskapsføring – korridormetoden – ved føring av pensjonsforpliktelser tidligere år.

Gjennom de nye reglene i regnskapsstandarden IAS 19R er adgangen til å benytte

denne regnskapsføringsmetoden fjernet fra 1. januar 2013.

Banken har gjort vedtak om tidliganvendelse av de nye pensjonsreglene, som medfører at estimataviket i balansen 1. januar 2012 er nullstilt, og egenkapitalen er dermed redusert med 161 mill. kroner etter skatt.

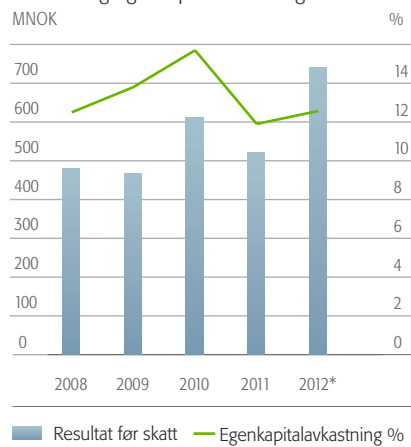
Forstanderskapet i banken har videre besluttet en planendring som medfører at de årlige pensjonsutbetalingene reguleres i henhold til pensjonistenes andel av overskuddsfondet.

De økonomiske konsekvensene av dette er en inntektsføring (reduksjon av personal-kostnader) i 4. kvartal 2012 med 166 mill. kroner før skatt.

I henhold til IAS 19 skal diskonteringsrenten på balansedagen settes til renten på foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet, eller til statsobligasjonsrenten dersom det ikke finnes et dypt marked for foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet.

Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett vurderes å inneha de egenskaper som tilsier at det kan legges til grunn i beregningen av diskonteringsrenten.

Resultat og egenkapitalavkastning
MNOK

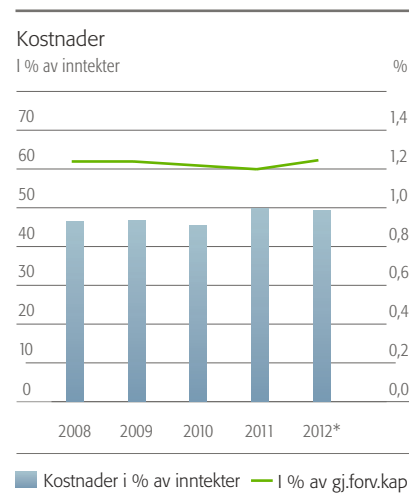
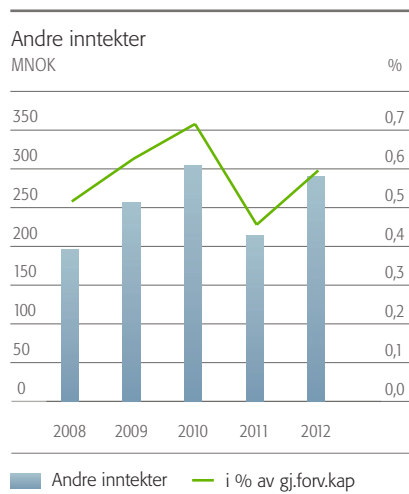
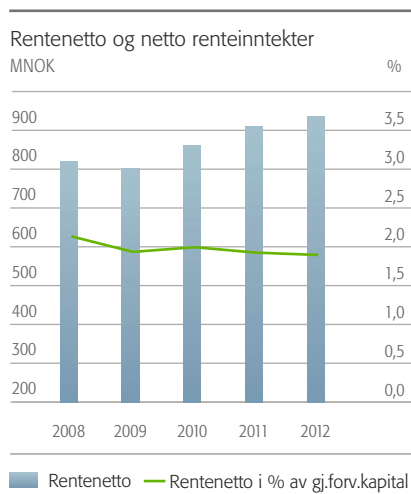
De økonomiske konsekvensene av dette er en inntektsføring over utvidet resultatregnskap (totalresultat) på 143 mill. kroner før skatt.

Årsresultat for 2012

Resultat før tap utgjorde 787 mill. kroner og 1,63 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital, en økning på 223 mill. kroner og 0,40 prosentenheter i forhold til 2011. Engangseffekt fra planendring pensjon utgjør 166 mill. kroner. Resultatet etter tap på utlån, garantier og verdipapirer utgjorde 740 mill. kroner og 1,53 % av forvaltningskapitalen, en økning på 216 mill. kroner og 0,39 prosentenheter. Resultat etter skatt på 530 mill. kroner utgjør 1,10 % av forvaltningskapitalen, mot 379 mill. kroner og 0,83 % i 2011. Egenkapitalavkastningen ble 16,3 % for 2012, 12,6 % korrigert for planendring pensjon. Bankens målsetting er en egenkapitalavkastning på minimum 6 prosentenheter over langsiktig risikofri rente (10 års statsobligasjonsrente var 2,10 % i gjennomsnitt for 2012). Resultat pr. egenkapitalbevis ble kr 27,75, mot kr 23,27 i 2011 (morbank).

RENTENETTO

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ble 936 mill. kroner i 2012 (909 mill. kroner). Som andel av gjennomsnittlig forvaltnings-

* Korrigeret for planendring pensjon

kapital utgjør rentenettoen 1,93 % (1,96 %). Det relative fallet i rentenettoen skyldes i hovedsak dyrere finansiering. Rentenettoen utgjør 76 % av sum inntekter i 2012.

ANDRE INNTEKTER

Totale andre inntekter ble 290 mill. kroner (214 mill. kroner). Hovedforklaringen på økningen er økt avkastning på finansielle investeringer med 69 mill. kroner. Netto provisjonsinntekter og andre inntekter økte med 7 mill. kroner.

KOSTNADER

Samlede kostnader ble 439 mill. kroner, og 605 mill. kroner korrigeret for planendring pensjon (559 mill. kroner). Kostnadsendringene utenom planendring pensjon viser en økning på 29 mill. kroner og 9,2 % på personalkostnader og 17 mill. kroner og 6,9 % i økte andre kostnader. Av økningen i personalkostnadene skyldes 15 mill. kroner avsetning til en virkemiddeelpakke i tilknytning til ny organisasjonsstruktur i Sparebanken Møre. De totale kostnadene utgjør 0,90 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital og 1,24 % korrigeret for planendring pensjon (1,20 %). Kostnader i % av inntekter ble 35,4 og 48,8 korrigeret for planendring pensjon for 2012 (49,8 %), der bankens mål er å være under 50 %.

TAP OG MISLIGHOLD

Resultatregnskapet er belastet med 47 mill. kroner i tapsnedskrivninger i 2012, mens resultatregnskapet i 2011 ble belastet med 40 mill. kroner. På næringslivskunder er det en belastning på 56 mill. kroner, på personkunder en tilbakeføring på 3 mill. kroner, på Eksportfinans AS en tilbakeføring på 15 mill. kroner, mens gruppenedskrivninger er økt med 9 mill. kroner.

Sum akkumulerte tapsnedskrivninger – individuelle tapsnedskrivninger og gruppenedskrivning - utgjør 306 mill. kroner (396 mill. kroner) og 0,70 % av brutto utlån (0,97 %). Av de individuelle tapsnedskrivningene er 71 mill. kroner knyttet til mislighold over 90 dager (136 mill. kroner), som utgjør 0,16 % av brutto utlån (0,33 %). 95 mill. kroner gjelder øvrige engasjementer (129 mill. kroner), som utgjør 0,22 % av brutto utlån (0,32 %). Gruppenedskrivninger utgjør 140 mill. kroner (131 mill. kroner) og 0,32 % av brutto utlån (0,32 %).

Gjennom året er det registrert en nedgang i brutto mislighold over 90 dager fra 299 mill. kroner til 257 mill. kroner. Misligholdet fordeles seg med 189 mill. kroner på næringslivsengasjementer (216 mill. kroner) og 68 mill. kroner på personkundeengasjementer (83 mill. kroner).

Netto mislighold ble 186 mill. kroner (163 mill. kroner), opp fra 0,40 % av brutto utlån ved utgangen av 2011 til 0,43 % ved utgangen av 2012.

BALANSEN

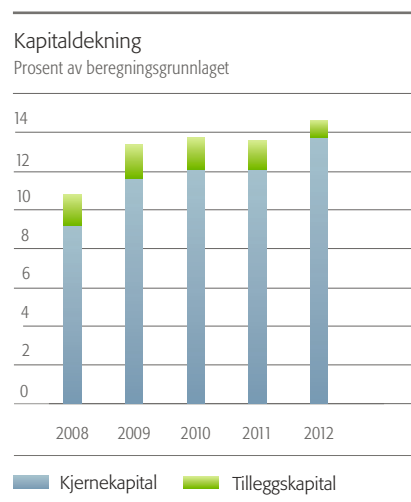
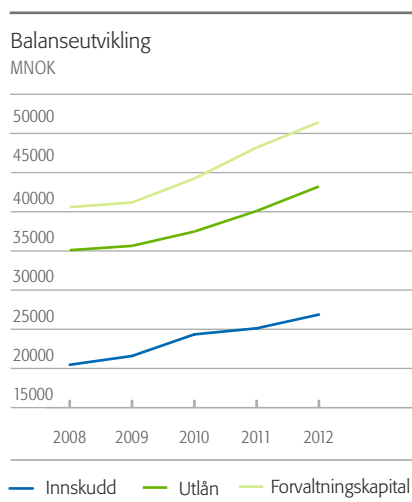
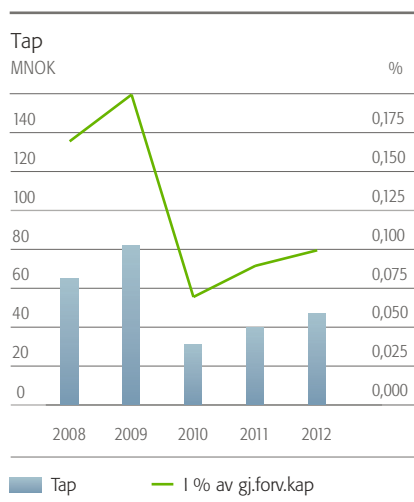
Forvaltningskapitalen økte med 3 164 mill. kroner og 6,5 % til 51 632 mill. kroner pr. 31.12.12.

UTLÅN

Netto utlån økte med 3 129 mill. kroner og 7,8 % til 43 434 mill. kroner i 2012. Av dette utgjør utlån til næringslivet 36,8 % etter en volumøkning for året på 4,4 %. Personkundeandelen ved årsskiftet var 63,2 % og årsveksten 9,3 %.

INNSKUDD

Innskudd fra kunder var 27 081 mill. kroner ved utgangen av 2012, en økning på 1 756 mill. kroner og 6,9 %. Fra næringslivskunder økte volumet med 8,0 % i løpet av 2012, mens det var en vekst på 6,4 % fra personkunder. Innskudd fra det offentlige var 1,6 % høyere enn ved forrige årsskifte. Volumforskjellen mellom utlån og innskudd, 16 353 mill. kroner, er finansiert i de norske og utenlandske penge- og verdipapirmarkedene. Innskudd som andel av utlån utgjør 62,3 % ved utgangen av året.

VERDIPAPIRER

Beholdningen av kortsiktige pliktige plasseringer i verdipapirer var ved utgangen av 2012 på 5 542 mill. kroner mot 5 226 mill. kroner ved utgangen av 2011.

Det var ingen vesentlig handelsportefølje ved utgangen av 2012.

Bankens fondsobligasjoner (1 002 mill. kroner) og ansvarlige obligasjonslån (299 mill. kroner) er lagt ut til flytende rente.

Disponering av årets overskudd

I henhold til reglene knyttet til egenkapitalbevis m.m. (Finansieringsvirksomhetsloven), og i samsvar med utbyttepolitikken for Sparebanken Møre, er 43 % av overskuddet i morbanken avsatt til utbytte midler (kontantutbytte og utbytte midler til lokalsamfunnet). Ut fra den regnskapsmessige fordelingen av egenkapitalen mellom eierandelskapitalen og grunnfondet, tilfaller 46,0 % av nettoresultatet eierne av egenkapitalbevis og 54,0 % tilfaller grunnfondet. Resultat pr. egenkapitalbevis endte dermed på kroner 27,75. Det utbetales kr 12,00 i kontantutbytte pr. egenkapitalbevis for regnskapsåret 2012.

Årets overskudd Morbank (MNOK) 466

Utbytte midler:

Til kontantutbytte	94	
Til utbytte midler lokalt	110	204

Styrking av egenkapitalen:

Til utjevningsfondet	124	
Til grunnfondet m.m.	146	270
Fond for urealiserte gevinster	-8	

Sum disponert 466

Utbyttepolitikken i Sparebanken Møre

Sparebanken Møre har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Egenkapitaleiernes andel av nettoresultatet som avsettes som utbytte midler, tilpasses bankens egenkapitalsituasjon. Sparebanken Møre skal påse at alle egenkapitaleiere sikres likebehandling.

Kapitaldekning

Målet for bankens kapitalsammensetning er å opprettholde minimum 11 % kjernekapital, hvor ren kjernekapital skal utgjøre minimum 9 %. Målet er satt ut fra flere hensyn, der de viktigste er:

- Bankens størrelse
- Det internasjonalt rettede næringslivet i Møre og Romsdal
- Behovet for stabilt å kunne hente inn langsiktig ekstern finansieringskapital og kjernekapital ved behov
- Å dekke signaliserte krav knyttet til Basel III.

Krav til soliditet prioriteres foran utlånsvekst.

Ansvarlig kapital utgjør 14,63 %, kjernekapital 13,70 % og ren kjernekapital 10,65 % ved utgangen av 2012 – beregnet etter standardmetoden. Styrets forslag til disponering av årets resultat innebærer at 56 % av resultatet i morbanken tilbakeholdes for å styrke konsernets soliditet.

I tillegg til tilførsel fra årets resultat er konsernets kjernekapital også styrket i 2012 gjennom utstedelse av fondsobligasjonslån på MNOK 500. Renten på dette lånet ble satt til 3 mnd NIBOR + 475 basispunkt, og ble godt mottatt i markedet.

Ved utgangen av 2012 er Sparebanken Møres interne kapitalmål, og Finanstilsynets krav til ren kjernekapital på minimum 9 %, tilfredsstillt.

Egenkapitalbevis

Antall egenkapitalbevisiere er stabilt, 6 177 ved inngangen til 2012 og 6 106 ved utgangen av året. 3 673 av egenkapitalbevisierne er hjemmehørende i Møre og Romsdal fylke, og disse eier 53,6 % av eierandelskapitalen ved utgangen av året, mot 51,4 % ved forrige årsskifte. De 20 største eierne er notert med 40,5 % av eierandelskapitalen ved årsskiftet. Av disse er 9 hjemmehørende i Møre og Romsdal, med en relativ eierandel blant de 20 største på 52,4 % (48,2 %).

Banken eier ved utgangen av året 96 199 egne egenkapitalbevis tilsvarende pålydende 9,6 mill. kroner. Egenkapitalbevisene er kjøpt via Oslo Børs til markedskurs.

Egenkapitalbevisene er fritt omsettelige i markedet.

Kapitaldekningsreglene (BASEL II og III)

Sparebanken Møre benytter standardmetoden ved beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital for kredittrisiko og markedsrisiko. Beregninger knyttet til operasjonell risiko gjøres ut fra basismetoden.

Sparebanken Møre har over flere år utviklet og implementert interne risikostyringsmodeller innenfor kredittområdet. I 2010 ble det gjort vedtak i strategisk plan om at konsernet, innen utgangen av 2011, skulle søke Finanstilsynet om bruk av IRB grunnleggende metode i henhold til kapitalkravsforskriften for modellering av kredittrisiko. Søknaden ble oversendt Finanstilsynet 20. desember 2011. I forbindelse med søknadsprosessen avholdt Finanstilsynet IRB-tilsyn i Sparebanken Møre i 4. kvartal 2012. Svar på søknaden forventes å komme i løpet av første del av 2013. Ved eventuell godkjenning som IRB-institusjon vil den eksterne kapitalrapporteringen basere seg på en metode som bedre vil gjenspeile den underliggende risikoen i konsernets balanse.

Uavhengig av beregningsmetode skal Sparebanken Møres kapital oppfylle minstekravene til kapitaldekning med tillegg av en

buffer som samsvarer med konsernets aksepterte risikotoleranse. Det legges videre vekt på at de ulike enhetene i konsernet til enhver tid er tilstrekkelig kapitalisert.

Basel III introduserer en rekke nye krav knyttet til blant annet bankenes kapitalisering og likviditet. Innfasingen av det nye regelverket vil gå over en lengre tidsperiode. Når det gjelder kapitaldekning innebærer Basel III blant annet høyere krav til minimumsnivåer og strengere krav til kvalitet på tellende ansvarlig kapital/kjernekapital. Regelverket er også gjenstand for nasjonale tilpasninger. I desember 2012 ba Finansdepartementet Finanstilsynet om å utarbeide et utkast til høringsnotat og forskriftsregler som skjerper risikovekter for boliglån i IRB-metoden, herunder et forslag om risikovekt for boliglån i IRB-metoden på minimum 35 prosent risikovekt som i standardmetoden. Sparebanken Møre følger både forslag til endringer og faktiske endringer i regelverket tett. Analyser foretatt i 2012 viser at konsernet tilfredsstiller kapitalkravene i nytt regelverk. Styret har også løpende oppfølging av kapitaldekningen i konsernet og vil raskt være i stand til å iverksette tiltak dersom behovet for ytterligere kapitalstyrking avtegner seg.

Risikostyring

Et grunnleggende element med å drive bankvirksomhet er å ta risiko. Risikostyring og risikokontroll er fokusområder for styret. Overordnet formål med risikostyring og risikokontroll er å sikre at man oppnår de fastsatte mål, sikre effektiv drift, håndtere risikoer som kan hindre oppnåelse av forretningsmessige mål, sikre intern og ekstern rapportering av høy kvalitet og sikre at konsernet opererer i samsvar med relevante lover, regler og interne retningslinjer.

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt en målsetting om at konsernet skal ha lav til moderat risiko i sin virksomhet. Inntjeningen skal være et produkt av kunderelaterte aktiviteter, ikke finansiell risikotaking. Det skal kontinuerlig arbeides for å ha kontroll på de risikoer som foreligger. I de tilfeller hvor risikoen er vurdert større enn det som

anses akseptabelt, skal det straks settes i gang tiltak for å redusere denne risikoen.

De overordnede rammene for Sparebanken Møres risikostyring vurderes årlig av styret i forbindelse med utarbeidelse og revidering av strategisk plan. Styret vedtok i august 2012 ny strategisk plan, "Møre 2016". Årlig vedtar også styret overordnede retningslinjer for styring og kontroll i konsernet, og morbank og datterselskaper vedtar individuelle risikopolisier tilpasset sin virksomhet. Det er vedtatt egne policyer for hvert vesentlige risikoområde, herunder blant annet kredittrisiko, motpartsrisiko, markedsrisiko, konsentrasjonsrisiko og likviditetsrisiko. Strategiene vedtas av styret og revideres minimum årlig eller når spesielle forhold skulle tilsi det. Sparebanken Møres risikopolisier ble sist gjennomgått og vedtatt i revidert form i desember 2012.

De ulike policyene danner rammeverk for konsernets ICAAP. Styret tar aktiv del i årlig prosess og etablerer eierskap til vurderingene og beregningene som fremkommer, blant annet gjennom ICAAP sin sentrale rolle i langsiktig strategisk plan. Årets ICAAP er gjennomført for konsernet, og tilbakemeldinger på denne er mottatt fra Finanstilsynet i 3. kvartal 2012. Gjennomførte beregninger gjennom ICAAP for 2012 viser at konsernets kapitaldekning er robust for å kunne møte vesentlig mer negativ økonomisk utvikling enn det som ligger til grunn som basis-scenario i langsiktig strategisk plan. Dette er understøttet både av økonomiske beregninger, samt av simuleringer ved bruk av ulike stresstester.

Sparebanken Møre har etablert en oppfølgings- og kontrollstruktur som skal sørge for at strategisk plans overordnede rammeverk blir overholdt. Konsernets risikoeksponering og risikoutvikling følges overordnet opp ved periodiske rapporter til administrasjon, revisjonsutvalg og styre. Ett av revisjonsutvalgets hovedformål er å påse at Sparebanken Møres risikohåndtering blir godt ivarettatt.

Styret vurderer Sparebanken Møres samlede

eksponeringer å ligge innenfor konsernets målsatte risikoprofil. Det er styrets oppfatning at konsernets og bankens risikostyring er god.

KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Inkludert i dette risikoområdet er også motpartsrisiko og konsentrasjonsrisiko.

Kredittrisiko representerer Sparebanken Møres største risikoområde. Konsernet har en moderat risikoprofil for kredittrisiko, slik denne er definert gjennom konsernets kredittrisikostrategi. Strategien gir rammer blant annet for konsentrasjon knyttet til bransjer og engasjementstørrelser, geografisk eksponering, vekst mål og risikonivå.

Etterlevelse av styrets vedtak innenfor kredittområdet overvåkes av en egen risikostyringsenhet, som er uavhengig av kundenhetene. Styret mottar gjennom året løpende rapporteringer om utviklingen i kredittrisikoen presentert i månedlige risikorapporter. I henhold til Finanstilsynets retningslinjer for utlån til boligformål mottar styret kvartalsvise rapporter. Sparebanken Møres interne retningslinjer er tilpasset i henhold til Finanstilsynets retningslinjer om utlån til boligformål, sist publisert i rundskriv av desember 2011.

Sparebanken Møre har utarbeidet egne risikoklassifiseringsmodeller som kundene klassifiseres etter, og disse modellene er et vesentlig bidrag i den interne styringen av kredittrisiko. Det gjennomføres månedlig scoring av kundene, og dette gir grunnlag for løpende overvåkning av utviklingen i Sparebanken Møres kredittrisiko. Egne søknadsscoremodeller er også implementert, og disse benyttes i kredittbevilgningsprosessen.

Gjennom konsernets rapporteringsportal har hver enkelt medarbeider med kundeansvar tilgang til rapporter som viser utviklingen i sin porteføljes kredittrisiko. Portalen er hierarkisk oppbygd slik at lederne i Sparebanken Møre

kan følge utviklingen innenfor sine respektive ansvarsområder. Rapporteringene benyttes blant annet til analyser av kunder, porteføljer og bransjer. Portalen gir også de kundeansvarlige oversikt over kunders posisjoner og rammer relatert til eksponering i finansielle instrument.

Styret vurderer Sparebanken Møres samlede kredittrisiko å være innenfor den vedtatte risikotoleransen i konsernet. Gjennom kapitalmessige tiltak i løpet av 2012 er konsernets eksponering mot store engasjement blitt vesentlig redusert. Basert på blant annet disse tiltakene mener styret Sparebanken Møre vil være rustet til å håndtere eventuell økt kredittrisiko i utlånsporteføljen, samt at konsernet vil ha et godt grunnlag for økt satsing mot gode utlånsprosjekt i Sparebanken Møres virkeområde fremover.

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko i Sparebanken Møre fremkommer i hovedsak som følge av de aktiviteter som utføres for å understøtte konsernets daglige drift. I dette ligger konsernets finansiering, obligasjonsporteføljen som blant annet holdes for å kunne møte likviditetskrav og sikre låneadgang i Norges Bank, samt kundegenerert rente- og valutahandel.

I markedsrisikostrategien fastsetter styret rammer for konsernets markedsrisiko, som overvåkes av risikostyringsenheten. Rammetørrelsene fastsettes med bakgrunn i analyser av negative markedsbevegelser, og styret har vedtatt at det aksepteres kun lav risiko knyttet til dette området. De styringsdokumenter som håndterer markedsrisiko gjennomgås og fornyes minimum årlig av styret, senest i desember 2012. Bankens styre får rapportert månedlig utviklingen knyttet til markedsrisiko. De rammer som gjelder for markedsrisiko er konservative, og samlet utgjør markedsrisikoen en liten andel av bankens totale risiko.

Styret mener at konsernets risikoeksponering innenfor markedsrisikoområdet er innenfor de vedtatte risikotoleransegrensene.

LIKVIDITETSRISIKO

Styringen av Sparebanken Møres finansieringsstruktur er fastsatt i en overordnet likviditetsstrategi som blir evaluert og vedtatt av styret minimum en gang i året, sist i desember 2012. Strategien gjenspeiler det moderate risikonivået som aksepteres for dette risikoområdet. Her beskrives de mål Sparebanken Møre har for å bevare sin finansielle styrke, og det er definert konkrete rammer på ulike områder for konsernets likviditetsstyring. I Sparebanken Møres beredskapsplan for likviditetsstyring er det beskrevet hvordan likviditetssituasjonen skal håndteres i urolige finansmarkeder. Det er også utviklet stresstestmodeller som tar for seg ulike scenarier utover en normalsituasjon. Formålet med disse modellene er å kvantifisere sannsynligheten for finansiering fra ulike kilder innenfor definerte perioder.

Basel III introduserer to nye separate og utfyllende krav til likviditetsområdet. Det første målet er å styrke bankenes kortsiktige likviditetsprofil ved å sikre at de har en tilstrekkelig beholdning av høykvalitets likvide eiendeler til å kunne møte et akutt stressscenario som varer i en måned (Liquidity Coverage Ratio – LCR). Det andre målet er å styrke likviditetsprofilen over en lengre tidsperiode ved å motivere bankene til å finansiere sin virksomhet gjennom mer stabile finansieringskilder på varig basis (Net Stable Funding Ratio – NSFR). Sparebanken Møre arbeider aktivt med tilpasninger til de nye likviditetsstandardene, både gjennom endringer i interne strategier og gjennom interne tilpasninger. Banken rapporterer regelmessig utviklingen knyttet til de nye likviditetsindikatorer til tilsynsmyndighetene i henhold til rapporteringskravene.

Internasjonalt arbeides det fremdeles med det endelige regelverket knyttet til LCR. Opprinnelig skulle krav om LCR på minimum 100 % innføres fra 2015. Baselkomiteen presenterte 6. januar 2013 en rekke endringer i sin anbefaling fra 2010 til LCR, herunder en forsinket innføring av 100 %-kravet. I 2015 skal LCR utgjøre minimum 60 %, med en årlig 10 prosentpoengs økning frem mot full

virkning i 2019. Videre er det foreslått en viss oppmykning knyttet til hvordan LCR skal beregnes. Sparebanken Møre følger utviklingen i regelverket tett, og vil løpende arbeide for å tilpasse konsernets likviditetsportefølje i henhold til gjeldende regelverk. Gitt regelverket skal investeringene i likviditetsporteføljen ha høy kvalitet.

En del av økningen i likviditetsporteføljen de senere årene er knyttet til den generelle balanseutviklingen i banken. De fem siste årene har likviditetsporteføljen i banken økt med over 3 mrd. kroner til vel 5 mrd. kroner. Dette er nært det volum rapporteringen tyder på at Sparebanken Møre må ha for å møte sin etablerte opptrappingsplan for LCR. 3 mrd. kroner i økt likviditetsportefølje med LCR-kvalitet koster i dagens marked banken nær 45 mill. kroner årlig, som følge av forventet lavere avkastning på slike papirer. I tillegg til opptrappingsplanen for LCR har banken også etablert en målsetting for NSFR i forhold til det forslaget som pr i dag ligger om regelverk. Rapportering viser at Sparebanken Møre her ligger godt innenfor de varslede kravene.

For å sørge for at konsernets likviditetsrisiko holdes på et lavt nivå, skal utlån til kunder i hovedsak finansieres ved kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld. Arbeidet med å øke ordinære innskudd har hatt sterk fokus de siste årene. Bankens innskuddsdekning pr utgangen av 2012 utgjør 62,3 %.

Møre Boligkreditt AS ble etablert i 2008 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Kredittforetaket gir konsernet en økt diversifisering av finansieringskildene. Selskapet utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OmF). Banken overdrar deler av boliglansporteføljen til kredittforetaket, og dette gir således tilgang til å utnytte finansieringsmulighetene for konsernet, som etableringen av kredittforetaket la opp til. Ved utgangen av 2012 er knapt 26 % av konsernets totale utlån (vel 40 % av lån til personmarkedet) overført til boligkredittforetaket. Sparebanken Møre vil fortsette å overføre lån til Møre Boligkreditt AS, men

bankens refinansieringsbehov i 2013 vil etter planen dekkes både gjennom utstedelser av obligasjoner med fortrinnsrett og ved seniorobligasjoner.

For ytterligere å få tilgang til nye finansieringskilder, og for å søke stabilisert tilgang til finansieringen fra eksterne kilder, er både Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS sine utstedelser ratet av ratingbyrået Moody's. Sparebanken Møre ble 9. mars 2012 satt på en vurderingsliste for en eventuell nedgradering, da varslet med inntil to punkt på Moody's graderingsskala. 6. desember 2012 ble Sparebanken Møre nedgradert med ett punkt, fra A2 (neg.) til A3 (stabil).

Obligasjoner utstedt av Møre Boligkreditt AS har tilordnet høyest oppnåelige ratingnivå fra Moody's, Aaa. I tillegg til utstedelser i Norge har kredittforetaket også emittert i det svenske markedet. I sammensetningen av den eksterne finansieringen er det prioritert å ha relativ høy andel med løpetid over ett år. Av den eksterne finansieringen på 18,1 mrd. kroner er 13,6 mrd. kroner langsiktig finansiering (restløpetid ut over et år), og denne er i hovedsak dekket av obligasjoner med fortrinnsrett og seniorobligasjoner. Av den resterende og kortsiktige finansieringen på 4,5 mrd. kroner utgjør om lag 1,8 mrd. kroner separatfinansiering av næringslivslån, mens knapt 2,9 mrd. kroner er lån som skal refinansieres. Bankens utestående seniorobligasjoner har ved utgangen av 2012 en vektet gjestående løpetid på 2,03 år, mens finansieringen fra obligasjoner med fortrinnsrett tilsvarende har en gjestående løpetid på 3,90 år.

Det er styrets vurdering at likviditetssituasjonen ved utgangen av året er god. Styret mener også at den løpende likviditetsstyringen i konsernet er god.

OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes utilstrekkelig eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer, samt eventuelle eksterne hendelser.

Dette kan eksempelvis være svikt i rutiner, svikt i datasystem, kompetansesvikt, feil fra bankens underleverandører, tillitsbrudd hos ansatte og kunder, ran, underslag m.m. Styret i Sparebanken Møre har vedtatt at det aksepteres lav til moderat risikoprofil knyttet til dette risikoområdet.

Måltrettede tiltak er nødvendig for å forebygge og redusere den operasjonelle risikoen. Eksempler på risikoreduserende tiltak kan være fysiske sikringstiltak, etablerte beredskapsplaner, ransøvelser, forsikringsordninger og kompetansehevende tiltak.

I Sparebanken Møre står kunden i fokus for våre utadrettede aktiviteter, og gjennom de siste årene har banken lagt ned store ressurser knyttet til Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere. Pr utgangen av 2012 er 250 av bankens ansatte ferdig autoriserte rådgivere. Et tilstrekkelig kompetansenivå hos våre medarbeidere er et viktig bidrag for å redusere den operasjonelle risikoen.

Sparebanken Møre har gjennom 2012 registrert flere IKT-relaterte svindelforsøk. Såkalte trojaner-angrep har blitt gitt stor fokus med tanke på å håndtere og redusere risikoen for slike svindelaktiviteter. Sparebanken Møre arbeider for at bankens tjenester skal være trygge og brukervennlige, og det er derfor lagt ned vesentlige ressurser internt i organisasjonen og utad mot våre kunder både gjennom å spre informasjon om sikker nettbruk, samt å gjennomføre IKT-relaterte sikringstiltak.

I 4. kvartal 2012 ble noen av konsernets bankfilialer utsatt for skimmingforsøk. Forholdene ble anmeldt til politiet. Styret er tilfreds med at disse hendelsene ble håndtert i henhold til gjeldende retningslinjer og at ingen av bankens kunder ble skadelidende av disse svindelforsøkene.

I 2012 ble det også gjennomført en utvidet beredskapsøvelse knyttet til håndtering av en definert kritesituasjon. Fokus i øvelsen var blant annet på krise- og informasjonshånd-

tering. Øvelsen var et samarbeid med eksterne konsulenter, og ga et vesentlig bidrag i å teste ut de etablerte beredskapsplanene.

Sparebanken Møre har etablert ulike fora og utvalg som aktivt arbeider med å håndtere konsernets operasjonelle risiko. Herunder inngår årlig sikkerhetsforum for konsernets sikkerhetsansvarlige og kvartalsvise møter i konsernets sikkerhetsutvalg. Utvalget er bredt sammensatt av personer fra flere funksjoner i konsernet. Styret mottar årlig rapport om sikkerhetssituasjonen i Sparebanken Møre, i tillegg til løpende rapporteringer knyttet til vesentlige avvik og hendelser som måtte oppstå. I årlig ICAAP gjennomgås konsernets vesentlige risikoområder, og operasjonell risiko er i denne sammenheng gitt stor oppmerksomhet.

Sparebanken Møres operative og etablerte internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen, både gjennom avdekking og oppfølging.

INTERNKONTROLL

Internkontroll skal utformes for å gi en god sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen områdene strategisk utvikling, målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av lover og regler, herunder også etterlevelse av konserninterne retningslinjer og policyer. En velfungerende internkontroll skal også sikre at konsernets risikoeksponering er innenfor vedtatt risikoprofil og vedtatte risikotoleransegrenser.

Sparebanken Møres internkontrollprosesser bygger på prinsippene i den globale internkontrollstandarden COSO-modellen. Prosessene og internkontrollene skal dekke konsernet som helhet. I dette ligger dermed at også de risikoer som oppstår som følge av eierskap og drift i datterselskaper skal håndteres av konsernets totale internkontrollprosesser.

I Sparebanken Møre har den enkelte leder et særskilt individuelt ansvar for å påse at internkontrollen innen hans eller hennes

ansvarsområde fungerer og blir gjennomført som forutsatt. Dette innebærer at ledere på alle plan overvåker vedtatte kontrolltiltak innenfor sitt område. Slik innsikt oppnås normalt ved personlig nærvær, oppfølging av medarbeidere, stikkprøvekontroller, gjennomgang av nøkkeltall og avviksmålinger mv. Dette prinsippet er også gjeldende for ledere av datterselskapene i konsernet.

Rapportering av internkontroll i Sparebanken Møre er organisert desentralt med seksjon Økonomi og Styring som koordinerende enhet. Funksjonen compliance og risikokontroll og funksjonen risikostyring har i 2012 vært tilknyttet denne seksjonen.

Styret har mottatt løpende rapportering om driften og risikosituasjonen gjennom året. Administrerende direktør har videre avlagt årlig rapport til styret vedrørende en samlet vurdering av risikosituasjonen og en vurdering av om de etablerte internkontrollene fungerer. Denne rapporten inneholdt også vurderinger gjennomført i de datterselskaper som er underlagt kravene i "Forskrift om risikostyring og internkontroll".

Basert på mottatte rapporteringer mener styret at internkontrollen er forsvarlig ivaretatt i Sparebanken Møre.

INTERNREVISJON

Internrevisjon er en overvåkningsinstitusjon som, uavhengig av administrasjonen for øvrig, foretar systematiske risikovurderinger, kontroller og undersøkelser av Sparebanken Møres internkontroll for å vurdere om den virker hensiktsmessig og betryggende.

Konsernets internrevisjon har i 2012 vært utkontraktert til BDO. Internrevisjonen rapporterer til revisjonsutvalget og styret. Det er utarbeidet plan for internrevisors arbeid, vedtatt av styret, og revisjonsutvalget og styret har i 2012 mottatt regelmessige rapporter fra internrevisor i henhold til denne planen.

I sin årsrapport for 2012 har internrevisor rapportert til styret at konsernet har en

governance, risikostyring og internkontroll som er tilfredsstillende, gitt Sparebanken Møres størrelse og kompleksitet. Internrevisor har gjennom året videre foretatt en gjennomgang av bankens egenevaluering av risikostyring og internkontroll. Denne ble ansett som tilfredsstillende, både i forhold til prosess for gjennomføring, detaljeringsgrad ved utførelse, samt sammendragsrapportering til styret. Egenevalueringen ble for øvrig vurdert å være i tråd med de kravene som stilles i "Forskrift om risikostyring og internkontroll".

Redegjørelse om foretaksstyring

Foretaksstyring i Sparebanken Møre omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeveiseiernes, kundenes og andre gruppers interesser i konsernet. Konsernets foretaksstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi trygghet for at kommuniserte mål blir nådd og strategier realisert.

Styret vil fremheve følgende områder som svært viktige for å opprettholde tillitsforholdet til markedet:

- Verdiskaping for egenkapitalbeveiseierne og andre investorer i bankens verdipapirer
- Kompetent og uavhengig styring og kontroll
- Gode interne styringsprosesser
- Overholdelse av lover og regler
- Åpenhet og god kommunikasjon med eiere, øvrige investorer, kunder, ansatte og omgivelsene for øvrig
- Likebehandling av egenkapitaleierne

Konsernets foretaksstyring bygger på "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse". En nærmere beskrivelse av bankens foretaksstyring finnes i eget kapittel på side 99 i årsrapporten.

Virksomhetsområde og marked

Konsernet Sparebanken Møre består av morbanken, eiendomsmeglerselskapet Møre Eiendomsmegling AS, eiendomsselskapet Sparebankeiendom AS og kredittforetaket Møre Boligkreditt AS. Sparebanken Møre

har definert sitt geografiske virkeområde til Møre og Romsdal, der banken ved årsskiftet har 30 kontorer i 24 kommuner.

Sparebanken Møres kunderettede aktiviteter i kontornettet har hittil vært organisert i sju regioner, som hver har blitt ledet av en regionbanksjef. Fra og med primo 2013 er de kunderettede aktivitetene innenfor personmarkedet organisert som en sentral enhet, Divisjon Personmarked, der samtlige personmarkedsavdelinger (28) rapporterer til leder for Divisjon Personmarked, som rapporterer til adm. direktør. Næringslivs-markedet blir organisert i tre geografiske enheter, der de tre enhetslederne rapporterer til adm. direktør. Oppgavene og ansvaret i bankens daglige drift er fordelt slik at ressursbruken i kontornettet i utstrakt grad er prioritert direkte kunderettede aktiviteter. Øvrige oppgaver skal i størst mulig grad ivaretas av det sentrale støtteapparatet, som i den endrede organisasjonen er fordelt på fem seksjoner (fire seksjoner i dag). Hver av disse ledes av en seksjonsbanksjef, som rapporterer til adm. direktør. Divisjonsleder personmarked, de enkelte enhetslederne for næringsliv og seksjonsbanksjefene danner egne ledergrupper sammen med sine respektive avdelingsledere. Styret ansetter divisjonsleder for personmarked, enhetslederne på næringsliv og seksjonsbanksjefene. Administrerende direktør setter sammen bankens toppledergruppe.

Sparebanken Møre er totalleverandør av tjenester innen områdene

- finansiering
- innskudd og plasseringer
- formuesforvaltning
- økonomisk rådgivning
- betalingsformidling
- forsikring
- eiendomsmegling

I bankens distribusjonsstrategi inngår bankens kontornett, digitale kanaler, spesialistfunksjoner og telefon, som omfatter kundeservice, telebank og mobilbank. Gjennom en samordnet betjening av kundene i

de ulike distribusjonskanalene skal bankens kunder få valgmuligheter, enkel tilgang på kompetente medarbeidere, god rådgivning og høy servicegrad. Banken har som mål å videreutvikle og fortsatt holde høyt kvalitetsnivå på alle disse distribusjonskanalene, for derigjennom å bidra til økt konkurransekraft, høy effektivitet og forbedret lønnsomhet.

Banktjenester på mobiltelefon har hatt en sterk utvikling siste årene, en utvikling som Sparebanken Møre har tatt aktiv del i, til stor nytte og glede for bankens kunder. Også kundekontakt via Facebook er nå tatt i bruk i bankens kundeservicesenter.

DATTERSELSKAPER

Samlet resultat i bankens fire datterselskaper ble 91 mill. kroner etter skatt (38 mill. kroner).

Møre Finans AS er innfusjonert i Sparebanken Møre med regnskapsmessig virkning fra og med 01.09.2012 og er opphørt som eget selskap fra denne dato. I løpet av perioden på 8 måneder gav Møre Finans AS et resultatbidrag til konsernet på 3 mill. kroner.

Møre Eiendomsmegling AS tilbyr tjenester innen eiendomsomsetning til både personkunder og næringslivet. Selskapet har gitt et resultatbidrag i 2012 på 2 mill. kroner. Det var ved kvartalsskiftet 14 årsverk i selskapet.

Sparebankeiendom AS har som formål å eie og forvalte bankens egne forretnings-eiendommer. Selskapet har gitt et resultatbidrag i 2012 på 8 mill. kroner. Det er ingen ansatte i selskapet.

Møre Boligkreditt AS er etablert som et ledd i Sparebanken Møres langsiktige finansieringsstrategi, og kredittforetakets hovedmålsetting er å utstede obligasjoner med fortrinnsrett rettet mot nasjonale og internasjonale investorer. Selskapet har hittil hentet inn 10 mrd. kroner i finansiering til banken. Selskapet har gitt 78 mill. kroner i resultatbidrag i 2012 (28 mill. kroner). Det er 2 årsverk i selskapet.

Ansatte og arbeidsmiljø

Suksess i arbeidet i markedet er avhengig av at man lykkes i å nå kundene med en tilfredsstillende servicegrad. For å greie å hevde seg i den sterke konkurransen i finansmarkedet, er det nødvendig å være tilpasset de markedsmessige forventningene i det lange løp, både på tilgjengelighet og kompetanse. Kvalitet og effektivitet i arbeidsprosessene ut mot markedet er kontinuerlig fokusert i de kompetansehevende tiltakene som iverksettes. Banken sikrer dette bl.a. gjennom utviklingsprogram av sine rådgivere og gjennom sin rekrutteringspolitikk.

Bankens kjerneverdier – engasjert, nær og solid – er rammen for de aktiviteter banken gjennomfører innenfor personalområdet. For å leve opp til kjerneverdiene er det avgjørende at bankens personalpolitikk sikrer et vedlikehold og en videreutvikling av medarbeidernes kompetanse, samt gjennomfører en nyrekruttering som gjør at banken gjennom sine medarbeidere er i stand til å skape de resultater som må til for å nå de langsiktige målene.

Sparebanken Møre deltar i den nasjonale autoriseringsordningen for finansielle rådgivere (AFR) som trådte i kraft 1. april 2011. Samtlige av bankens medarbeidere i kundeopposisjon innen personmarkedet, næringslivs-marked, avdelingsbanksjefer personmarked, næringslivsbanksjefer, rådgivere og bankverter - i tillegg til spesialistene innen kapitalrådgivning - skal autoriseres som finansielle rådgivere. Pr. 31.12.12 har 250 medarbeidere bestått kunnskapsprøven og fullført den praktiske prøven, dvs. bestått AFR. Disse kan dermed titulere seg "Autorisert finansiell rådgiver". Det er svært gledelig å registrere at de rådgiverne som har fullført AFR-programmet selv erfarer at de gjennomfører bedre kunde-rådgivning enn tidligere. Dette bekreftes også gjennom bankens kundeundersøkelser. I tillegg til AFR har alle lederne i kundeopposisjon gjennomført sensorkursopplæring for AFR. Dette har gitt lederne svært god trening og praksis i å utøve sin lederrolle. Styret er svært fornøyd med det betydelige kompetanseløftet den enkelte medarbeider og banken som finansorganisasjon har gjort.

Med bakgrunn i denne gode erfaringen med AFR, har Sparebanken Møre besluttet å gjennomføre tilsvarende program innen kredittområdet, og på samme måte sertifisere alle medarbeiderne i kundeledet til "Godkjent Intern Kreditt Kompetanse" (GIKK). Test av kompetansen til samtlige medarbeidere med kredittfullmakt vil bli gjennomført i løpet av første halvår 2013. Resultatet av testen vil vise hvem som trenger ytterligere faglig påfyll innen kredittområdet.

Bankens årlige undersøkelser av det interne miljøet på arbeidsplassen kartlegger ulike sider ved arbeidsmiljøet og den generelle arbeidssituasjonen i banken. Undersøkelsen gir et konkret utgangspunkt for å kunne prioritere forbedringstiltak der hvor det trengs mest og der man har størst nytte av tiltakene.

De ansattes tillitsvalgte og ledelsen møtes fast en gang pr. kvartal og har drøftelser av saker som er av viktighet for begge parter, bl.a. forhold som angår arbeidsmiljø og trivsel på arbeidsplassen. Samarbeidet mellom ledelsen og de ansattes tillitsvalgte er godt i Sparebanken Møre.

Bemanningen i konsernet er 410 årsverk ved årsskiftet, en reduksjon på 6 årsverk i løpet av 2012.

Gjennomsnittsalderen på de ansatte i banken er opp fra 47,4 år til 48,0 år. Medarbeiderne har en gjennomsnittlig ansettelsestid i Sparebanken Møre på 18,1 år.

Det totale sykefraværet for 2012 ble 3,23 %, mot 3,82 % i 2011. Langtidssykefraværet er 1,90 % i 2012, mot 2,46 % i 2011. Korttidssykefraværet er ned fra 1,36 % i 2011 til 1,33 % i 2012. De langtidssykmeldte følges opp for å hjelpe dem tilbake i arbeid så raskt som råd er. Ved at banken er med i ordningen "Et Inkluderende Arbeidsliv", får banken del i en rekke muligheter for å få til dette. Banken har positiv erfaring med samarbeidet med det offentlige for å få til tilpassede ordninger for de medarbeiderne som har behov for det.

Oppfølgingssystemet for helse, miljø og sikkerhet (HMS) er integrert i bankens øvrige internkontroll. Forbedringstiltak innen disse områder gjennomføres når det påvises svakheter. Jevnlig blir det holdt øvelser for å kunne takle krisesituasjoner som brann og ran. Banken har ikke vært utsatt for slike krisesituasjoner i 2012.

Sparebanken Møres virksomhet er ikke av en slik karakter at den forurensar omgivelsene.

Likestilling

Bildet av andel kvinner og menn viser at det av konsernets 437 ansatte er 277 kvinner (63,4 %) og 160 menn (36,6 %). 423 er ansatt i banken og 14 i datterselskapene.

Av bankens 423 ansatte er fordelingen 268 kvinner og 155 menn. Disse utgjør 394 årsverk (395) der kvinneandelen er 61,7 % og andelen menn 38,3 %. Det er 62 medarbeidere i banken på deltid, 54 kvinner og 8 menn.

Andelen kvinner i bankens ulike lederstillinger utgjør 30,6 % og menn 69,4 %.

Banken har 7 styremedlemmer, 4 kvinner og 3 menn.

I løpet av 2012 er det rekruttert 18 nye medarbeidere utenfor banken, 7 kvinner og 11 menn.

Det er registrert en turnover på 6,6 % i 2012.

Banken tilstreber en objektiv ansettelses- og lønnspolitikk.

Diskriminering

"Verdiveiviseren", som er Sparebanken Møres styringsdokument innenfor kultur, verdier og holdninger, bidrar sterkt til å motvirke diskriminering i organisasjonen. Det er da heller ikke registrert noen tilfeller av diskriminering i 2012.

Fortsatt drift

Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er tilstede, og årsoppgjøret er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Til grunn for dette ligger bankens langsiktige prognoser for de kommende år. Banken har en soliditet som overstiger myndighetenes krav med god margin.

Utsiktene fremover

Styret i Sparebanken Møre forventer at det internasjonale markedet vil være utfordrende også det nærmeste året. De vedvarende nasjonaløkonomiske problemene i en rekke av landene i Europa vil bidra til å holde igjen den internasjonale etterspørselen, og flere norske eksportører kan i økende grad få føling med stagnasjonen.

Situasjonen for næringslivet og den totale sysselsettingen i Møre og Romsdal er imidlertid god ved inngangen til 2013, selv om det er større forskjeller mellom de ulike næringene enn ved inngangen til 2012.

De deler av næringslivet i fylket som opplever en fortsatt svært god markedssituasjon er spesielt bedrifter som direkte og indirekte er knyttet til det maritime miljøet, der olje og gass er en katalysator i utviklingen. Ordresituasjonen er god de nærmeste par årene for verftene, og det synes som det maritime miljøet i fylket har et solid grunnlag for videre utvikling ut fra de politiske signaler som er kommet rundt leting og utvinning av olje og gass. Dette miljøet utvikler seg positivt for både leveranser basert på utvikling av utstyr til maritim industri og bygging og utrustning av offshorefartøyer. Det høye teknologiske nivået i den lokale maritime industrien skaper konkurransefortrinn internasjonalt, og etterspørselen etter produktene og tjenestene nasjonalt og internasjonalt er god. En rekke lokale offshorebedrifter med god utvikling kompletterer dette positive bildet.

De bedrifter som har de største utfordringene er de som er knyttet til leveranse av produkter der manuelt arbeid utgjør en vesentlig del av sluttproduktet, og der etterspørselen og prisene er fallende internasio-

nalt. Kronekursen er i tillegg generelt et viktig element i påvirkningen av lønnsomheten for eksportindustrien.

Styret forventer likevel en fortsatt stabil utvikling for store deler av næringslivet i Møre og Romsdal det nærmeste året, og at etterspørselen etter de viktigste varer og tjenester som produseres i fylket vil bli opprettholdt. De marine produktene har generelt fått økt markedsandel relatert til folks spisevaner. Fiskeri har en god ressursituasjon, og det er økende etterspørsel etter norsk fisk. Imidlertid medfører den gode ressursituasjonen at tilbudet, spesielt av torsk, er høyere enn etterspørselen. Dette vil gi utfordringer for både fisker og salgsleddet videre, da den naturlige konsekvensen er prisfall. I privat tjenesteyting, offentlig sektor og i bygg og anlegg forventes god aktivitet.

Med bakgrunn i disse utviklingstrekk forventer styret at bankens tap og misligholdsnivå også fremover vil være moderat.

I tilknytning til strategidokumentet "Møre 2016" har Sparebanken Møre foretatt en grundig gjennomgang av sin organisasjon, og dette har resultert i en ny organisasjonsstruktur som ble endelig vedtatt av bankens styre 8. januar 2013. Hensikten med den nye strukturen er en mer effektiv og markedsrettet organisasjon der kunden settes i fokus. Både innenfor personmarkedet og næringslivsmarkedet vil kundene oppleve en flatere organisasjonsstruktur, samtidig som bankens rådgivningskompetanse innenfor næringsliv blir ytterligere styrket gjennom en tydeligere bransjerettet organisering. Styret forventer at den nye organisasjonsstrukturen vil bidra til en reduksjon i årsverk i løpet av 2013.

Den gode inntjeningen og den sterke soliditeten ved inngangen til 2013 gir Sparebanken Møre grunnlag for å kunne vokse videre og ta markedsandeler i Møre og Romsdal. Med en styrket organisasjon vil dette bli prioritert, samtidig som styret vil ha sterk fokus på å holde et kostnadsnivå der målsettingen er å ligge lavere enn 50 % i forhold til inntekter.

Takk

Styret vil takke de ansatte i konsernet for godt bidrag i 2012. Styret vil også takke bankens kunder, investorer og øvrige forbindelser for det gode samarbeidet gjennom året.

Ålesund, 31. desember 2012

6. mars 2013

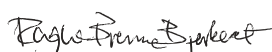
I STYRET FOR SPAREBANKEN MØRE

Leif-Arne Langøy
STYRELEDER

Roy Reite
STYRETS NESTLEDER

Ragna Brenne Bjerkeset

Stig Remøy

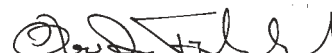
Elisabeth Maråk Støle

Ingvild Vartdal

Turid Håndlykken Sylte

Olav Arne Fiskerstrand
ADM. DIREKTØR

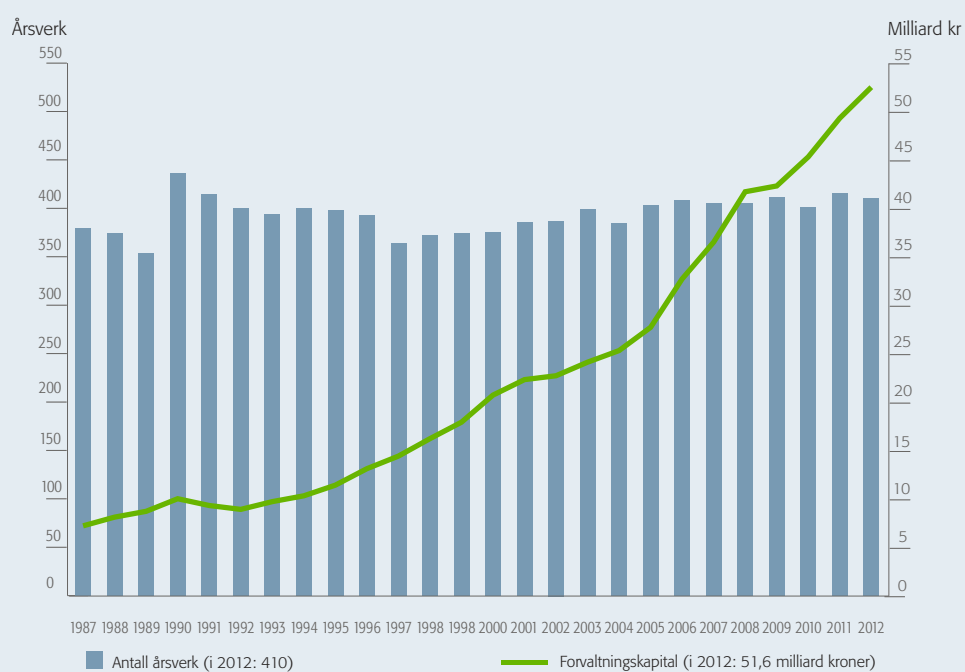
Regnskap og noter

INNHOLD FINANSREGNSKAP

35	Resultat
36	Balanse
38	Egenkapitaloppstilling
40	Kontantstrømoppstilling
	Noteopplysninger
41	1 Generelle opplysninger
41	2 Regnskapsprinsipper
41	2.1 Hovedprinsipper
42	2.2 Konsolideringsprinsipper
42	2.3 Finansielle instrumenter
43	2.4 Varige driftsmidler
44	2.5 Leasing
44	2.6 Immaterielle eiendeler
44	2.7 Verdifall på ikke finansielle eiendeler
44	2.8 Avsetninger og forpliktelser
44	2.9 Egenkapital
45	2.10 Inntektsføring
45	2.11 Ansattelytelse – pensjon
45	2.12 Skatt
45	2.13 Driftssegmenter
45	2.14 Finansielle garantier og forpliktelser
45	2.15 Hendelser etter balansedagen
46	2.16 Bruk av estimat i utarbeidelsen av årsregnskapet
46	3 Risikostyring
52	4 Kredittområdet
52	4.1 Kredittrisiko
53	4.2 Brutto utlån, innskudd og garantier til kunder etter sektor, næring og geografisk område
55	4.3 Tap på utlån/mislighold kunder
61	4.4 Forpliktelser/betingede forpliktelser - garantiforpliktelser

61	5	Finansielle instrument – markeds- og likviditetsrisiko
61	5.1	Likviditetsrisiko
64	5.2	Renterisiko
65	5.3	Valutarisiko
66	5.4	Finansielle eiendeler – verdipapirer
68	5.5	Finansiell forpliktelse
70	5.6	Finansielle derivater
71	5.7	Ansvarlig lånekapital/fondsobligasjoner
71	5.8	Sikringsbokføring
71	6	Datterselskap
72	7	Driftssegmenter
73	8	Andre driftsinntekter
73	9	Driftskostnader eksklusiv personalkostnader
74	10	Leieavtaler
75	11	Lønn og transaksjoner med nærstående parter
79	12	Pensjonskostnader og -forpliktelser
82	13	Varige driftsmidler
84	14	Andre immaterielle eiendeler
84	15	Overtatte eiendeler
85	16	Skatt
86	17	Resultat pr. egenkapitalbevis
87	18	Kapitaldekning
89	19	Egenkapitalbevis og eierstruktur
91	20	Hendelser etter balansedagen

FORVALTNING OG ÅRSVERK

RESULTAT

KONSERN			MORBANK		
2011	2012	Beløp i mill. kroner	Noter	2012	2011
		Renter og lignende inntekter av:			
78	59	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		89	107
1 983	1 920	Utlån til og fordringer på kunder	4.2, 11	1 514	1 676
174	267	Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		318	256
2 235	2 246	Renteinntekter og lignende inntekter	7	1 921	2 039
		Renter og lignende kostnader på:			
151	87	Gjeld til kredittinstitusjoner		88	158
630	637	Innskudd fra og gjeld til kunder	11	637	631
491	526	Utstedte verdipapirer	5.5	334	359
54	58	Ansvarlig lånekapital		58	54
0	2	Andre rentekostnader		4	0
1 326	1 310	Rentekostnader og lignende kostnader	5.5, 7	1 121	1 202
909	936	Netto rente- og provisjonsinntekter	7	800	837
214	290	Andre driftsinntekter	8	287	266
314	177	Lønn m.v.	11, 12	158	293
129	139	Administrasjonskostnader	9, 10	138	129
443	316	Lønn og generelle administrasjonskostnader		296	422
26	31	Av- og nedskrivninger og verdiendringer på ikke-finansielle eiendeler	6, 9, 13, 14	22	17
90	92	Andre driftskostnader	9, 10, 11	87	88
564	787	Resultat før tap		682	576
40	47	Tap på utlån, garantier m.v.	4.1, 4.2, 4.3	42	37
524	740	Resultat før skatt	7	640	539
145	210	Skatt på ordinært resultat	16	174	144
379	530	Resultat for regnskapsåret		466	395
74	110	Overført til utbyttemidler for lokalsamfunnet 1)		110	74
63	94	Utbytte på egenkapitalbevis 1)		94	63
141	146	Overført til grunnfond		146	141
121	124	Overført til utjevningsfond		124	121
-3	-8	Overført til/fra fond for urealiserte gevinster		-8	-3
-17	64	Overført til annen egenkapital		-	-
379	530	Sum disponeringer		466	395
22,20	31,05	Resultat pr. egenkapitalbevis (kroner) 2)	17	27,75	23,27
22,20	31,05	Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (kroner) 2)	17	27,75	23,27

1) Overføres til annen egenkapital inntil endelig vedtak foreligger

2) Overføring til/fra fond for urealiserte gevinster er holdt utenfor beregningen

Utvidet resultatregnskap

KONSERN			MORBANK	
2011	2012	Beløp i mill. kroner	2012	2011
379	530	Resultat for regnskapsåret	466	395
-1	8	Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg (uten skatteeffekt)	8	-1
-13	160	Resultatført estimatavvik pensjoner	160	-13
4	-45	Skatteeffekt av estimatavvik pensjoner	-45	4
369	653	Totalresultat for regnskapsåret	589	385

BALANSE

KONSERN					MORBANK		
1.1.2011	2011	2012	Beløp i mill. kroner	Noter	2012	2011	1.1.2011
634	814	669	Kontanter og fordringer på Norges Bank	5.1	669	814	634
153	187	286	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid		286	187	153
14	377	2	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid		989	1 380	663
167	564	288	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5.1, 5.2, 5.3	1 275	1 567	816
37 676	40 305	43 434	Utlån til og fordringer på kunder	4.1, 4.2, 4.3	32 267	31 800	31 734
1 560	1 264	1 101	Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		1 101	1 264	1 560
2 936	3 962	4 441	Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		6 218	6 264	5 754
4 496	5 226	5 542	Sertifikater og obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer vurdert til virkelig verdi via resultatet	4.4, 5.4	7 319	7 528	7 314
344	437	575	Finansielle derivater	5.6	504	393	344
3	2	2	Aksjer og andre verdipapirer vurdert til virkelig verdi via resultatet		2	2	3
204	199	204	Aksjer og andre verdipapirer vurdert som tilgjengelig for salg		204	199	204
207	201	206	Aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	5.4	206	201	207
-	-	-	Eierinteresser i kredittinstitusjoner (datterselskap)		500	625	523
-	-	-	Eierinteresser i andre konsernselskap		21	21	21
-	-	-	Eierinteresser i konsernselskaper	6	521	646	544
70	76	0	Eiendel ved utsatt skatt	16	0	79	73
15	17	23	Andre immaterielle eiendeler	14	22	17	15
85	93	23	Immaterielle eiendeler		22	96	88
55	72	69	Maskiner, inventar og transportmidler		68	44	25
206	244	232	Bygninger og andre faste eiendommer		19	9	10
261	316	301	Varige driftsmidler	13	87	53	35
0	0	83	Overfinansiering pensjonsforpliktelse	12	83	0	0
161	156	217	Andre eiendeler	15	216	144	161
470	356	294	Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	5.1, 5.2, 5.3	268	333	458
631	512	594	Sum andre eiendeler		567	477	619
44 501	48 468	51 632	Sum eiendeler	5.1, 5.2, 5.3, 7	43 437	43 575	42 335

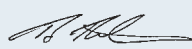
KONSERN			MORBANK				
1.1.2011	2011	2012	Beløp i mill. kroner	Noter	2012	2011	1.1.2011
13	20	34	Lån og innskudd fra kredittinstitusj. uten avtalt løpetid	5.1	34	130	264
4 963	4 721	2 485	Lån og innskudd fra kredittinstitusj. med avtalt løpetid		2 710	4 721	4 962
4 976	4 741	2 519	Forpliktelser mot kredittinstitusjoner	5.5	2 744	4 851	5 226
16 047	16 538	17 158	Innskudd fra kunder uten avtalt løpetid		17 183	16 551	16 072
8 504	8 787	9 923	Innskudd fra kunder med avtalt løpetid		9 923	8 787	8 504
24 551	25 325	27 081	Innskudd fra kunder	4.2, 5.5, 11	27 106	25 338	24 576
0	1 298	1 880	Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak		1 880	1 298	0
9 697	11 501	13 728	Obligasjonsgjeld		5 498	6 666	7 434
9 697	12 799	15 608	Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5.5	7 378	7 964	7 434
188	272	434	Finansielle derivater	5.6	428	263	172
415	480	567	Andre forpliktelser	16	529	427	363
603	752	1 001	Sum andre forpliktelser og finansielle derivater		957	690	535
329	317	289	Påløpte kostnader og mottatt ikke opptjente inntekter		258	290	329
272	291	46	Pensjonsforpliktelser	12	46	291	272
0	0	24	Utsatt skatteforpliktelse	16	12	0	0
12	15	2	Individuelle avsetninger på garantiansvar	4.3	2	15	12
284	306	72	Sum avsetninger og forpliktelser	5.1,5.2,5.3,7	60	306	284
482	493	1 002	Evigvarende ansvarlig lånekapital (fondsobligasjoner)		1 002	493	482
479	479	299	Annen ansvarlig lånekapital		299	479	479
961	972	1 301	Ansvarlig lånekapital	5.5, 5.7	1 301	972	961
41 401	45 212	47 871	Sum forpliktelser		39 804	40 411	39 345
784	784	784	Egenkapitalbevis	19	784	784	784
0	-2	-9	Beholdning av egne egenkapitalbevis	19	-9	-2	0
186	186	186	Overkurs		186	186	186
970	968	961	Innskutt egenkapital	18, 19	961	968	970
1 477	1 611	1 835	Grunnfondskapital		1 835	1 611	1 477
292	408	592	Utjevningsfond		592	408	292
33	32	40	Verdireguleringsfond		40	32	33
11	8	1	Fond for urealiserte gevinster		1	8	11
317	229	332	Annen egenkapital		204	137	207
2 130	2 288	2 800	Opptjent egenkapital		2 672	2 196	2 020
3 100	3 256	3 761	Sum egenkapital	18, 19	3 633	3 164	2 990
44 501	48 468	51 632	Sum forpliktelser og egenkapital		43 437	43 575	42 335
1 323	1 242	1 634	Garantier	4.4	1 634	1 242	1 323

Ålesund, 31. desember 2012

6. mars 2013

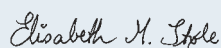
I STYRET FOR SPAREBANKEN MØRE

 Leif-Arne Langøy
 STYRELEDER

 Roy Reite
 STYRETS NESTLEDER

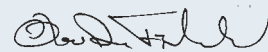

 Ragna Brenne Bjerkset

 Stig Remøy

 Elisabeth Maråk Støle

 Ingvald Vartdal

 Turid Håndlykken Sylte

 Olav Arne Fiskerstrand
 ADM. DIREKTØR

EGENKAPITALOPPSTILLING – KONSERN

Beløp i mill kroner

2012	Sum egen-kapital	Egen-kapital-bevis	Over-kurs-fond	Grunn-fond	Utjevnings-fond	Verdi-reguler-ingsfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen-kapital
Egenkapital pr 31.12.11	3 256	782	186	1 611	408	32	8	229
Endring egne egenkapitalbevis	-11	-7		1	-5			
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-63							-63
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-74							-74
Fusjon Møre Finans 01.09.2012	0			15	13			-28
Egenkapital før årets resultatdisponering	3 108	775	186	1 627	416	32	8	64
Resultatført verdiendring verdipapirgjeld	-7						-7	
Tilført Grunnfondet	146			146				
Tilført Utjevningsfondet	124				124			
Tilført annen egenkapital	64							64
Avsatt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	94							94
Avsatt utbytte midler til lokalsamfunnet	110							110
Disponert resultat for regnskapsåret	530			146	124		-7	268
Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg	8					8		
Resultatført estimatavvik pensjoner	160			86	74			
Skatteeffekt av resultatførte estimatavvik pensjoner	-45			-24	-21			
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	123			62	53	8		
Totalresultat for perioden	653			208	177	8	-7	268
Egenkapital pr 31.12.12 (Note 19 og 20)	3 761	775	186	1 835	592	40	1	332

2011	Sum egen-kapital	Egen-kapital-bevis	Over-kurs-fond	Grunn-fond	Utjevnings-fond	Verdi-reguler-ingsfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen-kapital
Egenkapital pr 01.01.11 før prinsippendring	3 253	784	186	1 560	362	33	11	317
Prinsippendring tidligimplementering av IAS 19 R	-153			-83	-70			
Egenkapital pr 01.01.11 etter prinsippendring	3 100	784	186	1 477	292	33	11	317
Endring egne egenkapitalbevis	-5	-2		-2	-1			
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-94							-94
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-113							-113
Egenkapital før årets resultatdisponering	2 889	782	186	1 475	291	33	11	110
Resultatført verdiendring verdipapirgjeld	-3						-3	
Tilført Grunnfondet	141			141				
Tilført Utjevningsfondet	121				121			
Tilført annen egenkapital	-17							-17
Avsatt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	63							63
Avsatt utbytte midler til lokalsamfunnet	74							74
Disponert resultat for regnskapsåret	379			141	121		-3	120
Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg	-1					-1		
Resultatført estimatavvik pensjoner	-13			-7	-6			
Skatteeffekt av resultatførte estimatavvik pensjoner	4			2	2			
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	-10			-5	-4	-1		
Totalresultat for perioden	369			136	117	-1	-3	120
Egenkapital pr 31.12.11 (Note 19 og 20)	3 256	782	186	1 611	408	32	8	229

EGENKAPITALOPPSTILLING – MORBANK

Beløp i mill kroner

2012	Sum egen-kapital	Egen-kapital-bevis	Over-kurs-fond	Grunn-fond	Utjevnings-fond	Verdi-reguler-ingsfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen-kapital
Egenkapital pr 31.12.11	3 164	782	186	1 611	408	32	8	137
Endring egne egenkapitalbevis	-11	-7		1	-5			
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-63							-63
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-74							-74
Fusjon Møre Finans 01.09.2012	28			15	13			
Egenkapital før årets resultatdisponering	3 044	775	186	1 627	416	32	8	0
Resultatført verdiendring verdipapirgjeld	-7						-7	
Tilført Grunnfondet	146			146				
Tilført Utjevningsfondet	124				124			
Avsatt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	94							94
Avsatt utbytte midler til lokalsamfunnet	110							110
Disponert resultat for regnskapsåret	466			146	124		-7	204
Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg	8					8		
Resultatførte estimatawik pensjoner	160			86	74			
Skatteeffekt av resultatførte estimatawik pensjoner	-45			-24	-21			
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	123			62	53	8		
Totalresultat for perioden	589			208	177	8	-7	204
Egenkapital pr 31.12.12 (Note 19 og 20)	3 633	775	186	1 835	592	40	1	204

2011	Sum egen-kapital	Egen-kapital-bevis	Over-kurs-fond	Grunn-fond	Utjevnings-fond	Verdi-reguler-ingsfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen-kapital
Egenkapital pr 01.01.11 før prinsippendring	3 143	784	186	1 560	362	33	11	207
Prinsippendring tidligimplementering av IAS 19 R	-153			-83	-70			
Egenkapital pr 01.01.11 etter prinsippendring	2 990	784	186	1 477	292	33	11	207
Endring egne egenkapitalbevis	-5	-2		-2	-1			
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-94							-94
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-113							-113
Egenkapital før årets resultatdisponering	2 778	782	186	1 475	291	33	11	0
Resultatført verdiendring verdipapirgjeld	-3						-3	
Tilført Grunnfondet	141			141				
Tilført Utjevningsfondet	121				121			
Avsatt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	63							63
Avsatt utbytte midler til lokalsamfunnet	74							74
Disponert resultat for regnskapsåret	395			141	121		-3	137
Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg	-1					-1		
Resultatførte estimatawik pensjoner	-13			-7	-6			
Skatteeffekt av resultatførte estimatawik pensjoner	4			2	2			
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	-10			-5	-4	-1		
Totalresultat for perioden	385			136	117	-1	-3	137
Egenkapital pr 31.12.11 (Note 19 og 20)	3 164	782	186	1 611	408	32	8	137

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

KONSERN		Beløp i mill. kroner	Noter	MORBANK	
2011	2012			2012	2011
		Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
2 428	2 426	Renteinnbetalinger, provisjonsinnbetalinger og gebyrer	8	2 066	2 183
-1 288	-1 323	Renteutbetalinger, provisjonsutbetalinger og gebyrer	8	-1 210	-1 147
20	7	Innbetalinger av utbytte og konsernbidrag	9	35	91
-508	-466	Driftsutbetalinger	10, 11, 12, 13	-440	-483
-146	-154	Utbetalinger av skatt	17	-138	-146
-394	276	Netto inn-/utbetaling på utlån til og fordringer på andre finansinstitusjoner	5	293	-751
-2 297	-1 998	Netto inn-/utbetaling av nedbetalingslån/leasing til kunder	4	-18	-267
-325	-1 033	Netto inn-/utbetaling av benyttede rammekreditter	5	-358	214
-2 510	-2 265	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		230	-306
		Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
6 644	5 837	Innbetaling ved salg av sertifikater, obligasjoner og andre verdipapirer	4, 5	6 366	7 170
-7 366	-6 682	Utbetaling ved kjøp av sertifikater, obligasjoner og andre verdipapirer	4, 5	-6 682	-7 366
17	35	Innbetaling ved salg av driftsmidler m.v.	14	0	0
-100	-57	Utbetaling ved tilgang av driftsmidler m.v.	14	-63	-36
-96	345	Netto inn-/utbetaling av øvrige eiendeler	15, 16	451	-151
-901	-522	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		72	-383
		Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
773	1 757	Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	4, 5, 12	1 769	762
-234	-2 222	Netto inn-/utbetaling av innskudd fra Norges Bank og andre finansinstitusjoner	5	-2 107	-375
5 476	7 260	Innbetaling ved utstedelse av verdipapirgjeld	5	3 616	2 327
-2 403	-4 288	Utbetaling ved innløsning av verdipapirgjeld	5	-3 487	1 791
-94	-63	Utbetalinger av utbytte	20	-63	-94
73	198	Netto inn-/utbetaling av øvrig gjeld	5, 8, 13	-175	40
0	0	Emisjon ved overtakelse av virksomhet	20	0	0
3 591	2 642	Netto kontantstrømmer av finansieringsaktiviteter		-447	869
180	-145	Netto endring likvider		-145	180
634	814	Likviditetsbeholdning 01.01		814	634
814	669	Likviditetsbeholdning 31.12	5	669	814

Kontantstrømanalysen viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom året. Analysen er utarbeidet i henhold til direkteметоден. Kontantstrøm-

mene er klassifisert som operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter eller finansieringsaktiviteter. Balansepostene er justert for effekter av valutakursendringer. Kontanter

er definert som kontanter og fordringer på Norges Bank.

1 GENERELLE OPPLYSNINGER

Sparebanken Møre, som er konsernets morselskap, er en sparebank registrert i Norge. Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs.

Konsernet består av morbanken Sparebanken Møre, samt datterselskapene Møre Eiendomsmegling AS, Sparebankeiendom AS og Møre Boligkreditt AS.

Sparebanken Møre har fusjonert med Møre Finans AS med regnskapsmessig virkning 31. august 2012 og skattemessig virkning f.o.m. 1. januar 2012.

Konsernet Sparebanken Møre tilbyr banktjenester for personmarked og næringsliv, leasing og eiendomsmegling gjennom et utstrakt kontornett i Møre og Romsdal, som er definert som geografisk hjemmemarked.

Selskapets hovedkontor er lokalisert i Keiser Wilhelmsgt. 29/33, Postboks 121 Sentrum, 6001 Ålesund, Norge.

Foreløpig årsregnskap ble godkjent for publisering av styret 31. januar 2013. Endelig årsregnskap er avlagt av styret 6. mars 2013.

Konsernets virksomhet er beskrevet i note 7.

2 REGNSKAPSPRINSIPPER

2.1 Hovedprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med internasjonale regnskapsstandards, International Financial Reporting Standards (IFRS), som fastsatt av International Accounting Standards Board, og godkjent av EU pr 31. desember 2012.

Konsernregnskapet er basert på historisk kost prinsippet, med unntak av:

- finansielle eiendeler tilgjengelig for salg
- finansielle eiendeler og forpliktelser (herunder finansielle derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet

Endringer i regnskapsprinsipper og presentasjon (klassifiseringer)

Konsernet og morbanken har valgt å tidlig anvende regelendringene i IAS 19R i 2012. Se ytterligere omtale under "Endringer i IAS 19 ytelser til ansatte" under avsnittet om nye standarder. Det foreligger ingen øvrige endringer i regnskapsprinsipper for 2012.

Mor - datter fusjon

Mor – datter fusjon regnskapsføres etter konsernkontinuitetsprinsippet. Balanseførte verdier i konsernet av datterselskapets eiendeler og forpliktelser videreføres i morbankens regnskap. Forskjellen mellom netto verdi av overtatte eiendeler og forpliktelser og balanseført verdi av investeringen i morbanken blir bokført direkte mot egenkapitalen, fordelt mellom grunnfondet og utjevningfondet iht. egenkapitalbevisbrøken 1. januar.

Fusjonen blir regnskapsført på gjennomføringstidspunktet, og det blir ikke foretatt endringer i sammenlignbare tall.

Valuta

Konsernet presenterer sitt regnskap i norske kroner (NOK). Morbanken med datterselskaper har NOK som funksjonell valuta.

Alle pengeposter i utenlandsk valuta er omregnet til funksjonell valuta (NOK) etter midtkurser fra Norges Bank pr. 31.12.2012. Løpende inntekter og utgifter

er omregnet til transaksjonstidspunktens valutakurs, og valutakursendringer er resultatført løpende i regnskapsperioden. Se note 5.3 for valutakurser 2012.

Nye standarder

Konsernet har implementert følgende nye standarder i 2012:

- Endring til IFRS 7 Finansielle instrumenter
Endringen vedrører notekrav i forbindelse med overførte finansielle eiendeler som ikke er fraregnet i sin helhet, og overførte finansielle eiendeler som er fraregnet i sin helhet, men der kredittoverføringen fortsatt har en involvering i de finansielle eiendelene.

- Endringer i IAS 19 Ytelser til ansatte
IASB har vedtatt en rekke endringer i IAS 19. Endringene er både av fundamental karakter, som at korridormetoden ikke lenger er tillatt og at forventet avkastning på pensjonsmidler endres konseptuelt, og av enklere karakter som rene klargjøringer og omformuleringer. Bortfall av korridormetoden innebærer at aktuarmessige gevinster og tap skal innregnes i andre inntekter og kostnader (OCI) i utvidet resultatregnskap i den perioden de oppstår. Endringen i IAS 19 vil påvirke netto pensjonskostnad også som følge av at forventet avkastning på pensjonsmidler skal beregnes med samme rente som er benyttet for diskontering av pensjonsforpliktelsen.

Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere, men Sparebanken Møre har vedtatt å tidlig anvende regelendringene med virkning for årsregnskapet 2012. Regelendringen har medført at tidligere beregnede estimatavik er henført til pensjonsforpliktelsen, og har medført at pensjonsforpliktelsen er økt med 213 mill. kroner og egenkapitalen er redusert med 153 mill. kroner etter skatt i balansen pr. 1. januar 2011. Sammenlignbare balansetall pr. 1. januar 2011 er presentert som den tredje balansen i årsregnskapet 2012. Konsernet har redusert lønnskostnad med 3 mill. kr. i ordinært resultatregnskap og kostnadsført estimatavik på 11 mill. kr. etter skatt i utvidet resultatregnskap i sammenlignbare resultatall 2011. Akkumulert er egenkapital redusert med 161 mill. kr. etter skatt pr. 1. januar 2012. Viser

til note 12 om pensjonskostnader og – forpliktelser for ytterligere informasjon og redegjørelser.

Fremtidige standarder

Standardene og fortolkningene som er vedtatt frem til tidspunkt for avleggelse av konsernregnskapet, men hvor ikrafttredelsestidspunkt er frem i tid er oppgitt under. Konsernets intensjon er å implementere de relevante endringene på ikrafttredelsestidspunktet, under forutsetning av at EU godkjenner endringene før avleggelse av konsernregnskapet.

- IAS 1 Presentasjon av finansregnskap
Endringene i IAS 1 innebærer at postene i oppstillingen over andre inntekter og kostnader (OCI) i utvidet resultatregnskap skal grupperes i to kategorier. Poster som kan bli reklassifisert til resultatet på et fremtidig tidspunkt (for eksempel netto gevinst eller tap på finansielle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg) skal presenteres separat fra poster som aldri vil bli reklassifisert (for eksempel, aktuarmessige gevinster og tap knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger). Endringene har kun betydning for presentasjon, og har ingen påvirkning på konsernets finansielle stilling eller resultat. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. juli 2012 eller senere, og konsernet vil implementere standarden fra og med 1. januar 2013.

- IAS 32 Finansielle instrumenter – presentasjon
IAS 32 er endret for å klargjøre innholdet i "currently has a legally enforceable right to set-off" og også klargjøre anvendelsen av IAS 32s motregningskriterier for oppgjørssystemer som eksempelvis clearing house-systemer som anvender mekanismer for bruttoppgjør som ikke skjer samtidig (simultaneously). Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

- IFRS 7 Finansielle instrumenter – opplysninger
Endringene innebærer at foretak plikter å gi opplysninger om motregningsrettigheter og relaterte avtaler (for eksempel sikkerhetsstillelser). Opplysningene skal gi brukerne av regnskapet nyttig informasjon for å evaluere effekten av motregningsavtaler på konsernets finansielle stilling. De nye notene er påkrevd for alle

innregnede finansielle instrumenter som er nettopresentert i samsvar med IAS 32 Finansielle instrumenter – presentasjon. Opplysningskravene omfatter også innregnede finansielle instrumenter som er underlagt en "enforcable master netting arrangement" eller tilsvarende avtale, uavhengig av om de er nettopresentert i samsvar med IAS 32. Endringene vil ikke påvirke konsernets finansielle stilling eller resultat. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere.

• IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9, slik den er publisert per i dag, reflekterer første fase av IASB's arbeid med å erstatte dagens IAS 39, og gjelder klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler og forpliktelser slik disse er definert i IAS 39. Initialt skulle standarden tre i kraft for regnskapsår som startet 1. januar 2013 eller senere, men endringer i IFRS 9 vedtatt i desember 2011, utsatte ikrafttredelsestidspunktet fram til 1. januar 2015. Senere faser av dette prosjektet er relatert til regnskapsføring av sikringsforhold og nedskrivning av finansielle eiendeler.

Konsernet vil evaluere potensielle effekter av IFRS 9 i samsvar med de øvrige fasene, så snart endelig standard, inkludert alle fasene er publisert.

• IFRS 10 Konsernregnskap og IAS 27 Separat finansregnskap

IFRS 10 erstatter de delene av IAS 27 Konsernregnskap og separate finansregnskap som omhandler konsoliderte regnskaper, og SIC-12 Konsolidering – foretak med særskilt formål.

IFRS 10 bygger på én enkelt kontrollmodell som skal anvendes for alle enheter inkludert foretak med avgrenset formål (SPE). Endringene som er introdusert i IFRS 10 fordrer at ledelsen utøver vesentlig grad av skjønn for å avgjøre hvilke enheter som kontrolleres av morbanken, hvor alle enheter som kontrolleres skal konsolideres. Dette har medført at konsernet har evaluert hvilke foretak som skal konsolideres etter IFRS 10, og sammenlignet med gjeldende IAS 27.

Innholdet i kontrollbegrepet er noe endret fra IAS 27. Avgjørende for om selskaper skal konsolideres etter IFRS 10 er om det foreligger kontroll. Kontroll foreligger når investoren har makt over investeringsobjektet; er utsatt for, eller har rettigheter til variabel avkastning fra investeringsobjektet; og evne til å bruke makt til å styre de aktiviteter hos investeringsobjektet som i vesentlig grad påvirker avkastningen. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 10 med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

• IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet, tilknyttede foretak, eller ikke-konsoliderte strukturerte enheter (structured entities). IFRS 12 erstatter opplysningskrav som tidligere fulgte av IAS 27 Konsernregnskap og separat finansregnskap, IAS 28 Investeringer i tilknyttede foretak, og IAS 31 Andeler i felleskontrollert virksomhet. I tillegg introduseres det en rekke nye opplysningskrav. Endringene har ikke betydning for konsernets finansielle stilling eller resultat. Innenfor

EU/EØS området gjelder IFRS 12 med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

• IFRS 13 Måling av virkelig verdi

Standarden angir prinsipper og veiledning for måling av virkelig verdi for eiendeler og forpliktelser som andre standarder krever eller tillater målt til virkelig verdi. IFRS 13 gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere. Det forventes ikke vesentlige effekter i regnskapet, som følge av implementering av den nye standarden.

Årlig forbedringsprosjekt

• IAS 1 Presentasjon av finansregnskap

Endringene i IAS 1 innebærer en klargjøring forskjellen mellom frivillige sammenligningstall og minimumskravene. Vanligvis vil presentasjon av foregående periodes sammenligningstall oppfylle minimumskravene. Endringene har ikke betydning for konsernets finansielle stilling eller resultat. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere, men EU har ikke godkjent endringene.

2.2 Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter Sparebanken Møre og alle selskaper der Sparebanken Møre eier mer enn 50 % av selskapet og/eller har bestemmende innflytelse over driftsmessige og/eller finansielle forhold. Dette gjelder datterselskaper spesifisert i note 6.

Selskaper som er kjøpt eller solgt i løpet av året inkluderes i konsernregnskapet fra det tidspunktet kontroll oppnås og inntil kontroll opphører.

Konsernregnskapet utarbeides som om konsernet var en økonomisk enhet.

Alle transaksjoner, urealisert intern fortjeneste og mellomværende mellom selskaper som inngår i konsernet er gjennomført til markedsverdier og er eliminert i konsolideringen av konsernregnskapet. Det er brukt ensartede regnskapsprinsipper for alle selskaper som inngår i konsernregnskapet. Investeringer i datterselskaper er i morbankens regnskap vurdert etter kostmetoden. Overtakelsesmetoden er brukt ved regnskapsføring av oppkjøpte enheter. Anskaffelseskost ved et oppkjøp er målt som virkelig verdi av avgitte eiendeler, utstedte egenkapitalinstrumenter og overtatt gjeld. Identifiserbare kjøpte eiendeler, og overtatt gjeld og gjeldsforpliktelser er målt til virkelig verdi på oppkjøpsdato. Anskaffelseskost utover virkelig verdi av konsernets eierandel av identifiserte netto eiendeler, er i tråd med IFRS 3 klassifisert som goodwill. Transaksjonskostnader ved oppkjøp resultatføres etter hvert som de påløper.

Sparebanken Møre har ikke selskaper med eierandel mellom 20-49,9 % av langsiktig og strategisk karakter med vesentlig innflytelse i de driftsmessige og finansielle disposisjoner (tilknyttet selskap), eller selskaper definert som felleskontrollert virksomhet. Andeler av selskaper som foreløpig er tilegnet for sikring av engasjement blir ikke konsolidert. Overtatte andeler behandles som holdt tilgjengelig for salg med verdiendring over resultatet.

2.3 Finansielle instrumenter

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres på det tidspunkt konsernet blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser. En finansiell eiendel fraregnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendeler utløper, eller selskapet overfører den finansielle eiendelen på en slik måte at risiko- og fortjeneste potensialet ved den finansielle eiendelen i det alt vesentlige blir overført. De fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

2.3.1 Klassifisering

Konsernets beholdning av finansielle instrument klassifiseres ved første gangs regnskapsføring i henhold til IAS 39. Bankens klasser av finansielle instrumenter og målegrunnlag for disse:

- finansielle eiendeler og derivater holdt for trading-formål (tradingportefølje)
- finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
- instrumenter som holdes tilgjengelig for salg vurdert til virkelig verdi med verdiendringer presentert som andre inntekter og kostnader i totalresultatoppstillingen
- finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til amortisert kost

Finansielle eiendeler og derivater i tradingporteføljen

Konsernets kriterier for klassifisering av tradingportefølje er følgende:

- posisjoner i finansielle instrumenter som konsernet innehar for egen regning med henblikk på videresalg og/eller som konsernet har ervervet for på kort sikt å dra fordel av reelle og/eller forventede forskjeller mellom kjøps- og salgspris eller andre pris- og rentevariasjoner.
- posisjoner som konsernet sitter med for å sikre andre deler av tradingporteføljen
- andre engasjementer som er knyttet til posisjoner som inngår i tradingporteføljen

Konsernets handelsportefølje av aksjer er definert inn i denne gruppen og vurderes til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet

Konsernets beholdning i rentebærende verdipapirer, fastrenteutlån og -innskudd er klassifisert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Beholdning i rentebærende verdipapirer, fastrenteutlån og -innskudd er utpekt til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, fordi porteføljen av disse instrumentene styres basert på virkelig verdi.

Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi består av verdipapirgjeld med fast rente. Verdipapirgjeld med fast rente inngått før 31.12.2006 er vurdert til virkelig verdi over resultatet. For bankens verdipapirgjeld med fast rente inngått etter 31.12.2006 benyttes virkelig verdisikring hvor verdiendringer, som skyldes endring i markedsrenten, bokføres over resultatet.

Tap og gevinst som følge av verdiendringer på de eiendeler og gjeld som måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet blir regnskapsført i den perioden de oppstår.

Instrumenter som holdes tilgjengelig for salg vurdert til virkelig verdi med verdiendringer presentert som andre inntekter og kostnader i totalresultatoppstillingen

Konsernets beholdning av aksjer, som ikke er klassifisert som holdt for tradingformål, klassifiseres som tilgjengelig for salg med verdiendringer presentert som andre inntekter og kostnader i totalresultatet. Realiserte gevinster og tap samt nedskrivninger resultatføres i den perioden de oppstår.

Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til amortisert kost

Alle utlån og fordringer, herunder leasing, men med unntak av fastrenteutlån, er vurdert til amortisert kost med utgangspunkt i forventede kontantstrømmer. For verdipapirgjeld, innskudd fra kunder og lån fra kredittinstitusjoner med flytende rente, samt fastrentegjeld gjenstand for virkelig verdi sikring benyttes amortisert kost. Forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir amortisert over lånets løpetid. Beholdning av egne obligasjoner føres som reduksjon av gjelden.

Kjøpte porteføljer utlån, herunder utlån overtatt ved overtakelse av virksomhet, har begrenset utnyttbar levetid og hvor merverdier på transaksjonstidspunktet balanseføres til anskaffelseskost. Porteføljen av kjøpte utlån avskrives ved bruk av effektiv rentemethode, fordelt over forventet gjennomsnittlig løpetid på porteføljen (fordelt på næringsliv og personmarked).

2.3.2 Måling Virkelig verdi

Finansielle instrumenter blir regnskapsført til virkelig verdi på avtaletidspunktet. Markedsverdien på instrumentene som handles i et aktivt marked er basert på omsatt kurs på balansedagen. For de finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked benyttes egne verddivurderinger basert på gjeldende markedsforhold, alternativt verddivurdering fra annen markedsaktør. De finansielle instrumentene som vurderes til virkelig verdi, men som ikke handles i et aktivt marked er porteføljene av fastrenteutlån, -innskudd, sammensatte produkter og ikke børsnoterte aksjer. For de uoterte aksjer hvor en ikke kan foreta en tilstrekkelig pålitelig måling av virkelig verdi benyttes anskaffelseskost, eller nedskrevet bokført verdi. For porteføljene av fastrenteutlån og innskudd beregnes virkelig verdi basert på kontraktstestede kontantstrømmer neddiskontert med markedsrente. Transaksjonskostnader ved finansielle eiendeler og forpliktelser regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet balanseføres ikke.

Amortisert kost

Utlån måles til virkelig verdi ved første gangs måling med tillegg av direkte transaksjonskostnader. Ved fastsettelse av utlånets verdi på transaksjonstidspunktet (transaksjonspris) kommer etableringsgebyr til fradrag og periodiseres over utlånets løpetid som en del av

utlånets effektive rente. Utlån måles etterfølgende til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemethode. Den effektive renten er den renten på inngåelsestidspunktet som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontantstrømmer over utlånets forventede levetid, til netto balanseført verdi av utlånet. Ved gjennomføring av denne beregningen estimeres kontantstrømmene, og alle kontraktsmessige vilkår ved utlånet blir tatt i betraktning.

Nedskrivninger

Tap på utlån beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte framtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente. Kun kreditttap forårsaket av inntrufne tapshendelser på balansedagen hensyntas. For utlån med flytende rente er diskonteringsrenten lik den effektive rente på måletidspunktet. For utlån med fastrente er diskonteringsrenten lik opprinnelig effektiv rente. For utlån med endret rentesats som følge av finansielle problemer hos debitor er det brukt effektiv rente som gjaldt før lånets rente ble endret. Ved estimering av framtidige kontantstrømmer er eventuell overtakelse og salg av tilhørende sikkerheter hensyntatt, herunder også utgifter ved overtakelse og salg. Nedskrivning for verdifall på utlån er resultatført som tap på utlån. Beregnede renter på utlån som tidligere er nedskrevet er resultatført som renteinntekter. Reversering av nedskrivning for øvrig er resultatført som korrigering av tap. Det blir foretatt avsetning for garantiforpliktelser dersom det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsen kan estimeres pålitelig. Beste estimat er lagt til grunn ved estimering av avsetningen. Regresskrav knyttet til garanti hvor det er foretatt avsetning er balanseført som eiendel maksimalt lik avsetning. Et engasjement blir vurdert som misligholdt dersom lånetakeren ikke betaler forfalte terminer, eller overtrekk ikke er dekt inn, maksimalt innen 90 dager. Engasjement blir gjennomgått individuelt og vurdert nedskrevet når objektive bevis for verdifall foreligger eller senest ved mislighold. Banken foretar fullstendige tapsvurderinger hvert kvartal. Se note 4 for ytterligere informasjon om kredittisiko og nedskrivning av tap på utlån og grupper av utlån, samt garantiforpliktelser.

Individuelle nedskrivninger

Nedskrivning for tap foretas når det foreligger objektive indikasjoner for at et utlån har verdifall som følge av svekket kredittverdighet. En nedskrivning blir reversert når tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet. Alle utlån som anses som vesentlige, samt et utvalg andre, blir vurdert individuelt for å se om det foreligger objektive bevis for verdifall.

Enkeltutlån nedskrives for verdifall dersom det foreligger objektive bevis for:

- Vesentlige finansielle problemer hos debitor
- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd
- Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller i andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor
- Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå

gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debitors bo blir tatt under konkursbehandling

Gruppenedskrivninger

Utlån, som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Utlån som er vurdert for nedskrivning individuelt, men hvor objektive bevis mangler, medtas også i gruppevurderingen. Beregningen av nedskrivningsbehov foretas på kunde grupper med tilnærmet like risiko- og verdiegenskaper og er basert på risikoklassifisering og tapserfaring for kunde gruppene.

Grupper av utlån nedskrives for verdifall dersom det foreligger objektive bevis for:

- Negative endringer i betalingsstatus til debitorer i utlånsgruppen
- Inntrufne realøkonomiske effekter som på balansedagen ikke er fullt hensyntatt i bankens risikoklassifiseringssystem

De makroøkonomiske tendensene som er registrert er forsøkt tatt høyde for i bankens gruppenedskrivningsmodell gjennom påslag i makrojusteringer.

2.3.3 Finansielle derivater

Finansielle derivater er kontrakter som er inngått for å nøytralisere en allerede aktuell rente- eller valutarisiko banken har påtatt seg, samt risiko for banken ved salg av strukturerte produkter. Derivatene omfatter valuta- og renteinstrumenter samt instrumenter knyttet til strukturerte produkter. Finansielle derivater bokføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, og balanseføres brutto pr. kontrakt som henholdsvis eiendel eller gjeld.

2.3.4 Sikring

For bankens innlån til fastrentebetingelser inngått etter 31.12.2006 benyttes virkelig verdisikring med verdiendringer over resultatet. Banken verdisikrer renterisiko på individuelt nivå. Det eksisterer en entydig, direkte og dokumentert sammenheng mellom verdiendringer på sikringsinstrumentet og sikringsobjektet. Sammenhengen dokumenteres ved en test av sikringseffektivitet ved inngåelse av transaksjonen og gjennom sikringsforholdets løpetid. Sikringsgevinster og -tap medfører en justering i den balanseførte verdien av sikrede lån. Disse sikringsjusteringene i balanseført verdi amortiseres over gjenværende sikringsperiode ved en justering i lånets effektive rente dersom sikringen ikke lenger er effektiv, dersom sikring avbrytes eller ved annen opphør av sikring. Ved å benytte nevnte prinsipp gir det en riktig regnskapsrepresentasjon som er i samsvar med bankens rentestyring og reelle økonomiske utvikling. Fastrenteavtaler inngått før 31.12.2006 vurderes til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

2.4 Varige driftsmidler

Anleggsmidler er vurdert til historisk kostpris inkl. direkte henførbare kostnader fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler blir solgt eller avhendet blir kostprisen og akkumulerte avskrivninger tilbakeført i regnskapet, og evt. gevinst eller tap fra salget/avhendingen blir resultatført. Kostprisen

for anleggsmidler er kjøpsprisen, inkludert avgifter og direkte oppkjøpskostnader knyttet til å sette anleggsmiddelet i stand for bruk. Utgifter påløpt etter at anleggsmiddelet er tatt i bruk, reparasjon og vedlikehold, blir kostnadsført.

Det blir foretatt dekomponering av vesentlige varige driftsmidler for avskrivningsformål, når komponentens anskaffelseskost er betydelig i forhold til total anskaffelseskost og brukstid er vesentlig forskjellig.

Avskrivning er beregnet ved bruk av lineær metode over følgende tidsperioder:

Tomter	Avskrives ikke
Fritidseiendommer	Avskrives ikke
Bygninger	50 år
Inventar	8-10 år
Biler	5 år
Kontormaskiner	5 år
IT-utstyr	3-5 år

Det foretas årlig en revurdering av resterende levetid og restverdier for hvert driftsmiddel. Ved hvert rapporteringstidspunkt vurderes hvorvidt det foreligger indikasjoner på fall i materielle eiendelers verdi. Der som slike indikasjoner foreligger, beregnes eiendelens gjennvinnbare beløp. Eiendelens balanseførte beløp nedskrives umiddelbart til gjennvinnbart beløp, om bokført verdi er høyest. Tilsvarende vurderes det hvorvidt grunnlaget for tidligere nedskrivninger er til stede. Dersom grunnlaget for tidligere års nedskrivninger ikke lenger er tilstede, reverseres tidligere års nedskrivninger over resultatet. Varige driftsmidler presenteres således til historisk kost fratrasket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Driftsmidler som hver for seg er av mindre betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller varig verdifall, men vurderes som grupper. Anlegg under utførelse er klassifisert som anleggsmidler og er regnskapsført til pådratte kostnader relatert til anleggsmiddelet. Anlegg under utførelse blir ikke avskrevet før anleggsmiddelet blir tatt i bruk. Gevinst eller tap ved salg av varige driftsmidler resultatføres løpende.

2.5 Leasing

Konsernet som leietaker

Morbanken har leieavtaler for bankens biler og kontormaskiner med datterselskapet Møre Finans AS, som forvalter leasing av driftsmidler til bankens kunder. Se note 10 Leieavtaler og note 13 for varige driftsmidler for nærmere beskrivelse av beløp. Interne leieforhold er eliminert i konsernregnskapet. Leieavtalene opphørte ved endelig gjennomføring av fusjon med Møre Finans AS 31.08.2012.

Konsernet har som leietaker bare inngått operasjonelle leieavtaler. I det konsoliderte regnskapet innregnes leiebetalinger som kostnader i resultatregnskapet lineært over løpetiden til leieavtalen med mindre en annen systematisk måte bedre gjenspeiler brukenverdien over tid. Leievilkårene er mellom 3 til 10 år. Operasjonelle leieavtaler er hovedsaklig relatert til leie av kontorlokaler og driftsavtale av IT-systemer.

Konsernet som utleier

Driftsmidler til utleie (finansiell leasing) er i balansen oppført som fordringer lik nettoinvesteringen i leiekontrakten med fradrag for annuitetsmessige avskrivninger i samsvar med betalingsplan. Kontrakter med garantert restverdi avskrives til denne over kontraktens løpetid. Avskrivningsdelen av annuiteten er ført til fradrag i brutto leiefinansieringsinntekter. Netto leiefinansieringsinntekter består da av rentedelen av leieinntekten. Skattemessig gjennomføres avskrivningene på leasingobjektene etter saldometoden.

2.6 Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler ervervet separat balanseføres til kost. Kostnaden ved immaterielle eiendeler ervervet ved oppkjøp balanseføres til virkelig verdi i åpningsbalansen i konsernet. Balanseførte immaterielle eiendeler regnskapsføres til kost, redusert for eventuell av- og nedskrivning.

Økonomisk levetid er enten bestemt eller ubestemt. Immaterielle eiendeler med bestemt levetid avskrives over økonomisk levetid og testes for nedskrivning ved indikasjoner på verdifall. Avskrivningsmetode og – periode vurderes minst årlig. Endringer i avskrivningsmetode og/eller – periode behandles som estimatendring.

Immaterielle eiendeler med ubestemt levetid testes for nedskrivning minst årlig, enten individuelt eller for kontantstrømgenererende enheter. En kontantstrømgenererende enhet er den minste identifiserbare gruppe som genererer inngående kontantstrøm som i alt vesentlig er uavhengig fra andre eiendeler eller grupper. Immaterielle eiendeler med ubestemt levetid avskrives ikke.

Goodwill

Forskjellen mellom anskaffelseskost ved oppkjøp og virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler på oppkjøpstidspunktet er i tråd med IFRS 3 klassifisert som goodwill.

Goodwill føres i balansen til anskaffelseskost, fratrasket eventuelle akkumulerte nedskrivninger. Goodwill avskrives ikke, men testes minst årlig for verdifall iht. IAS 36. Goodwill allokteres da til kontantstrømgenererende enheter. Dersom det finnes indikasjoner på nedskrivningsbehov mellom de årlige vurderingene blir det foretatt en vurdering hvorvidt neddiskontert kontantstrøm relatert til goodwill overstiger regnskapsført verdi av goodwill. Dersom den diskonterte kontantstrømmen er lavere enn regnskapsført verdi, vil goodwill bli nedskrevet til virkelig verdi.

Lisenser og programvare

Beløp betalt for lisenser og programvare balanseføres og avskrives lineært over forventet brukstid. Forventet brukstid er normalt fem år. Kjøpt programvare balanseføres til anskaffelseskost med tillegg av utgifter for å bringe programvaren klar til bruk. Identifiserbare utgifter til egenutviklet programvare, som kontrolleres av konsernet og der det er sannsynlig at økonomiske fordeler dekker utviklingsutgiftene på balansetidspunktet, balanseføres som immaterielle eiendeler. Direkte

utgifter inkluderer utgifter til ansatte direkte involvert i programutviklingen, materiell og en andel av relevante overheadutgifter. Utgifter knyttet til vedlikehold av programvare og IT-systemer kostnadsføres løpende over resultatregnskapet. Balanseførte programvareutgifter avskrives over forventet økonomisk levetid, som normalt er fem år. Vurdering av nedskrivningsbehov følger de samme prinsipper som beskrevet under andre varige driftsmidler.

2.7 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

En nedskrivning resultatføres med forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall, grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantstrømgenererende enheter). En kontantstrømgenererende enhet er den minste identifiserbare gruppe som genererer inngående kontantstrøm, som i alt vesentlig er uavhengig fra andre eiendeler eller grupper. Ved hver rapportering vurderes mulighetene for reversering av eventuelle tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler (unntatt goodwill).

2.8 Avsetninger og forpliktelser

Denne beskrivelsen gjelder ikke avsetninger beskrevet i pkt. 2.3.2 vedr. tap på utlån/garantier mv. vurdert til amortisert kost. En avsetning blir regnskapsført når selskapet har en gjeldende (rettslig eller antatt) forpliktelse som en følge av hendelser som har skjedd, og det kan sannsynliggjøres (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av hendelsen, og at beløpet kan måles pålitelig. Eventuelle avsetninger er gjennomgått hver balansedato og vurdert til det beste estimatet på forpliktelser. Ved uvesentlig tidsavvik er avsetningen lik utgiften som kreves for å bli fri fra forpliktelser. Når tidsavviket er vesentlig vil avsetningen være lik nåverdien av fremtidige utbetalinger til å dekke forpliktelser. Økning i avsetningen som følge av tiden presenteres som rentekostnader.

Det er opplyst om vesentlige betingede forpliktelser, med unntak av betingede forpliktelser hvor sannsynligheten for forpliktelser er lav. En betinget eiendel er ikke regnskapsført i årsregnskapet, men opplyst om dersom det foreligger sannsynlighet for at en fordel vil tilflyte konsernet.

2.9 Egenkapital

Utbytte på egenkapitalbevis og avsetning til utbyttemidler for lokalsamfunnet klassifiseres som annen egenkapital frem til det er vedtatt av bankens forstanderskap.

Egne egenkapitalbevis

Pålydende av egne egenkapitalbevis er presentert i balansen på egen linje, som reduksjon til utstette egenkapitalbevis. Kjøpspris utover pålydende er ført mot grunnfondet og utjevningsfondet i.h.t. historisk vedtatt fordeling. Tap eller gevinst på transaksjoner med egne egenkapitalbevis blir bokført direkte mot grunnfondet og utjevningsfondet i.h.t. deres innbyrdes forhold.

Kostnader ved egenkapitaltransaksjoner

Transaksjonskostnader knyttet til en egenkapitaltransaksjon blir regnskapsført direkte mot egenkapitalen.

Andre egenkapitalposter

Verdireguleringsfondet består av samlede nettoverdiendringer i virkelig verdi for finansielle instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg. Fond for urealisterte gevinster knytter seg til endring i kredittspread ved beregning av virkelig verdi av konsernets verdipapirgjeld. Realiserte gevinster og tap, samt nedskrivninger resultatføres i den perioden de oppstår. Konsernet har ikke konvertible obligasjoner eller andre instrument som kan omgjøres til egenkapital.

2.10 Inntektsføring

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentemethode. Dette innebærer løpende inntektsføring av renter med tillegg av amortisering av etableringsgebyrer. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Alle gebyrer som overstiger direkte transaksjonsutgifter knyttet til rentebærende inn- og utlån inngår i beregningen av balansepostens effektive rente og amortiseres over forventet løpetid.

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemethode benyttes både for balanseposter som vurderes til amortisert kost, og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet, med unntak av etableringsgebyrer på utlån til virkelig verdi som inntektsføres når de opptjenes. Renteinntekter på nedskrevne engagementer beregnes som effektiv rente av nedskrevet verdi. Renteinntekter på finansielle instrumenter inkluderes på linjen for "Netto renteinntekter".

Alle gebyrer relatert til betalingstransaksjoner inntektsføres løpende. Honorarer og gebyrer fra salg eller formidling av aksjer, aksjefond, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskaper, inntektsføres når de er opptjent. Kunderhandler med finansielle instrumenter vil generere inntekter i form av marginer og kurtasje, som inntektsføres når handelen er gjennomført. Margininntekter vil kunne være realiserte på tidspunkt for kontraktsinngåelse, men vil også kunne inneholde en kredittrisiko premie knyttet til kundens evne til å gjøre opp mulige forpliktelser som følge av fremtidige endringer kontraktens markedsverdi. Deres marginen inneholder en kredittrisiko premie vil denne inntektsføres i takt med opptjeningen. Utbytte på aksjer i selskaper inntektsføres når utbyttet er endelig vedtatt.

2.11 Ansattelytelser - pensjon

All lønn og annen godtgjørelse til adm. direktør, styret, ansatte i konsernet og andre nærtstående parter er kostnadsført ved regnskapsårets slutt. Se note 11 for beskrivelse av ytelser til adm. direktør og nærtstående parter vedr. lønn, annen godtgjørelse, pensjonskostnader og lån/garantier.

Ytelsesplan pensjon

Konsernet har tilbydd sine ansatte pensjoner definert som ytelsesplaner (alderspensjon). Ytelses-

planen er sikret gjennom innbetalinger til bankens pensjonskasse. Den eksisterende ytelsesbaserte pensjonsordningen ble lukket for nye medlemmer pr 31.12.2009.

Pensjonsforpliktelsene er vurdert av aktuar årlig. Pensjonsforpliktelsene og pensjonskostnaden er fastsatt ved bruk av en lineær opptjeningsformel. En lineær opptjeningsformel fordeler opptjeningen av fremtidige pensjonsytelser lineært over opptjeningsperioden, og betrakter opptjente pensjonsrettigheter til de ansatte i løpet av en periode som årets pensjonskostnad.

Aktuarielle gevinster eller tap innregnes i andre inntekter og kostnader i utvidet resultatregnskap i den perioden de oppstår. Pensjonsforpliktelsen er beregnet med utgangspunkt i nåverdien av fremtidig kontantstrøm. Diskonteringsrenten baseres på renten på foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet. Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett vurderes å inneha de egenskaper som tilsier at det kan legges til grunn i beregningen av diskonteringsrenten.

Forventet avkastning på pensjonsmidler beregnes med samme rente som er benyttet for diskontering av pensjonsforpliktelsene. Avkastning utover diskonteringsrenten innregnes i andre inntekter og kostnader i utvidet resultatregnskap. Netto rentekostnader fra brutto pensjonsforpliktelse og -midler presenteres som lønnskostnad.

Alle konsernets ansatte deltok i AFP-ordningen til finansnæringen, som innebar at alle ansatte kunne velge å gå av med førtidspensjon fra og med 62 år. Denne ordningen ble i februar 2010 vedtatt avvirket og det ble kun mulig å gå av med førtidspensjon etter den gamle ordningen fram til 31.12.2010. Gjenværende avsetning gjelder selskapets forpliktelse for personer som er førtidspensjonister i den gamle ordningen.

Som erstatning for den gamle AFP-ordningen ble det etablert en ny AFP-ordning. Den nye AFP-ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet.

Eventuell introduksjon av en ny ytelsesplan eller en forbedring av nåværende ytelsesplan medfører endringer i pensjonsforpliktelsen. Dette blir kostnadsført lineært frem til effekten av endringen er opptjent. Innføring av nye ordninger eller endringer i eksisterende ordninger som skjer med tilbakevirkende kraft slik at de ansatte umiddelbart har opptjent en friplise (eller endring i friplise) resultatføres umiddelbart. Gevinst

eller tap knyttet til innskrenkninger eller avslutning av pensjonsplaner resultatføres når dette skjer.

Tilskuddsplan pensjon

Morbanken vedtok i desember 2009 frivillig overgang fra ytelsesbasert pensjonsordning til innskuddsbasert pensjonsordning. De ansatte som valgte å gå over ble meldt inn i innskuddsbasert pensjonsordning med virkning fra 1. januar 2010. Innskuddsordningen er vedtatt å ha innskuddssatser på 5 % for lønn i intervallet opp til 6 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) og 8 % for lønn i intervallet 6 til 12 G.

Bankens datterselskap Møre Eiendomsmegling AS har ytet innskuddsbasert pensjonsordning til sine ansatte. Tilskuddet blir fastsatt som 3 % av den ansattes lønn, og selskapets forpliktelse er fullt ut innfridd ved tilskuddsbetalingen. Tilskuddet regnskapsføres som periodens pensjonskostnad.

Pensjonspremier knyttet til innskuddsplaner kostnadsføres når de påløper.

2.12 Skatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel er regnskapsført da det er sannsynlig at konsernet vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd til å nyttiggjøre skattefordelen. På hver balansedato foretar konsernet en gjennomgang av regnskapsført utsatt skattefordel og dets regnskapsførte verdi. Konsernet vil eventuelt redusere utsatt skattefordel i den grad konsernet ikke lenger kan nyttiggjøre seg av den utsatte skattefordelen. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er målt basert på forventet fremtidig skattesats til de selskapene i konsernet hvor det har oppstått midlertidige forskjeller. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er regnskapsført uavhengig av når forskjellene vil reverseres. Utsatt skattefordel er ført opp til nominell verdi og er rapportert på egen linje i balansen. Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad dette relaterer seg til forhold som er regnskapsført direkte mot egenkapitalen.

2.13 Driftssegmenter

For ledelsesformål er konsernet organisert i forskjellige forretningsområder etter tjenestespekter/produkttilbud og type kunde. Inndelingen er basert på den samme inndelingen og rapporteringen som løpende skjer til bankens ledelse og styre. Inndelingen utgjør basisen for primær segmentrapportering. Inndeling i driftssegmenter og finansiell informasjon vedrørende segmenter er presentert i note 7. Det vesentligste av inntekter og kostnader er fordelt på konsernets driftssegmenter etter reelt forbruk eller aktivitetsbaserte fordelingsnøkler.

2.14 Finansielle garantier og forpliktelser

Konsernet utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Disse er tapsvurdert etter de samme prinsipper som for utlån og gjengis i note 4.4.

2.15 Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon om konsernets posisjoner på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter

balansedagen som ikke påvirker konsernets posisjon på balansedagen, men som vil påvirke konsernets posisjon i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

2.16 Bruk av estimat i utarbeidelsen av årsregnskapet

Utarbeidelse av årsregnskapet i overensstemmelse med enkelte IFRS regnskapsstandarder krever at ledelsen i noen tilfeller benytter skjønnsmessige estimater og forutsetninger. Vurderingene er basert på historisk erfaring og forutsetninger som ledelsen mener er rimelige og fornuftige. Estimaterne og forutsetningene som ligger til grunn, påvirker de rapporterte beløp på eiendeler, gjeld og poster utenom balansen, samt inntekter og kostnader i de presenterte årsregnskapene. Det er risiko for at faktiske resultater senere, til en viss grad, kan avvike fra estimater og forutsetninger som er lagt til grunn.

Enkelte regnskapsprinsipper anses som spesielt viktige for å belyse konsernets finansielle stilling fordi det kreves at ledelsen gjør vanskelige eller subjektive vurderinger og fastsetter estimater som i hovedsak relaterer seg til saker som er usikre i utgangspunktet.

Ledelsen gjør vurderinger ved valg og anvendelse av regnskapsprinsipper. Selskapets finansielle eiendeler og forpliktelser allokteres til ulike kategorier i hht. IAS 39. Normalt er det lite skjønnsmessighet i denne sammenheng. Det vises til 2.3.2 for måleprinsippene.

I tillegg har Sparebanken Møre valgt å tidlig anvende regelendringene i IAS 19 R med virkning for regnskapsåret 2012. Dette har medført vesentlige endringer i beregnet og bokført netto pensjonsforpliktelse, utsatt skatt og egenkapital, se avsnitt under nye standarder i pkt. 2.1 og note 12 for ytterligere informasjon.

Ledelsen vurderer at de viktigste områdene som det er knyttet kritiske estimater og forutsetninger til er:

Nedskrivning på utlån

Konsernet gjennomgår låneporteføljen minst hvert kvartal. Engasjement blir gjennomgått individuelt og vurdert nedskrevet når objektive bevis for verdifall foreligger eller senest ved mislighold over 90 dager. Det gjennomføres videre nedskrivningsvurderinger for grupper av utlån. Det vises til note 4.3 for ytterligere beskrivelse av prinsipper og metodikk.

I forbindelse med nedskrivningsvurderinger skal alle kontantstrømmer på engasjementene i prinsippet identifiseres, og det skal gjøres en vurdering av hvilke kontantstrømmer som er utsatte. Med bakgrunn i det store antall engasjementer som er gjenstand for vurdering både på individuelt nivå og gruppenivå, må slike beregninger skje med utgangspunkt i tilnærming og erfaringstall.

Virkelig verdi på finansielle instrument – herunder derivater

For finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked benyttes ulike verdsettelsesmetoder for

å fastsette virkelig verdi. Ytterligere informasjon samt beskrivelse av teknikkene gis i regnskapsprinsippene pkt. 2.3. Det henvises også til notene 5.4-5.8 som omhandler finansielle instrument.

Verdipapirgjeld

Verdipapirgjeld med fast rente inngått før 31.12.2006 er vurdert til virkelig verdi over resultatet. For denne beholdningen er det tatt hensyn til endringer i kredittspread ved verdifastsettingen. Ved verdsettelse har banken benyttet verdipapirgjeld som er basert på forutsetninger som en forventer markedet vil legge til grunn. Tilleggsinformasjon vises i note 5.5.

Pensjonsforpliktelser

Nåverdien av pensjonsforpliktelser avhenger av flere faktorer som fastsettes ved bruk av en rekke aktuariemessige forutsetninger. Enhver endring i disse forutsetningene vil påvirke balanseført beløp for pensjonsforpliktelser. Diskonteringsrenten fastsettes ved årsslutt. Dette er renten som benyttes for å beregne nåverdien av fremtidige nødvendige utbetalinger for å dekke pensjonsforpliktelser. Diskonteringsrenten baseres på det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett, samt swap-rentene i interbankmarkedet for ekstrapolering av krumningen over 10 år, slik at vi oppnår tilnærmet lik forfallstid som pensjonsforpliktelser. Andre grunnleggende forutsetninger for pensjonsforpliktelser er delvis basert på faktiske markedsforhold. Forutsetningene om døds- og uføretrykningen er basert på standardiserte forutsetninger, samt andre demografiske faktorer. Tilleggsinformasjon vises i note 12.

3 RISIKOSTYRING

Strategi

Sparebanken Møres langsiktige strategiske utvikling og måloppnåelse støttes ved god risiko- og kapitalstyring. Overordnet formål med risikostyring og – kontroll er å sikre at man oppnår de fastsatte mål, sikre effektiv drift, håndtering av risikoer som kan hindre oppnåelse av forretningsmessige mål, sikre intern og ekstern rapportering av høy kvalitet, og sikre at konsernet opererer i samsvar med relevante lover, regler og interne retningslinjer. Å ta risiko er et grunnleggende trekk ved å drive bankvirksomhet, og risikostyring er således et sentralt område i den daglige driften og i styrets løpende fokus.

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt overordnede retningslinjer for styring og kontroll i konsernet, samt risikopolitik. Konsernet skal ha lav til moderat risikoprofil, hvor inntjeningen skal være et produkt av kundelaterte aktiviteter, og ikke finansiell risikotaking. Det er videre vedtatt egne policyer for hvert vesentlige risikoområde; kredittrisiko, motpartsrisiko, markedsrisiko og likviditetsrisiko. Risikostrategiene vedtas av styret, og revideres minimum årlig eller når spesielle forhold skulle tilsi det. Konsernet har etablert en oppfølgings- og kontrollstruktur som skal sørge for at strategisk plans overordnede rammeverk blir overholdt.

Bedriftskultur, organisering og ansvar

Risikostyringsprosessen er fundert på bankens og konsernets bedriftskultur. Denne inkluderer ledelsesfilosofi, lederstil og menneskene i organisasjonen. De ansattes integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger er fundamentale elementer i en velfungerende bedriftskultur. Velutviklede kontroll- og styringstiltak kan ikke kompensere for en dårlig bedriftskultur. Med bakgrunn i dette har Sparebanken Møre etablert klare etiske retningslinjer og et tydelig verdigrunnlag som er godt kommunisert i hele organisasjonen.

Sparebanken Møre legger vekt på uavhengighet i risikostyring. Ansvaret for, og gjennomføringen av risikostyring og kontroll er derfor delt mellom styret, ledelsen og ulike forretningsenheter/operative ledere.

Styret i Sparebanken Møre har det overordnede ansvaret for å påse at banken og konsernet har en kapitaldekning som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og konsernets virksomhet, samt sørge for at Sparebanken Møre er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav. Styret skal videre påse at risikostyringen og internkontrollen er god og systematisk, og at dette er etablert i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter, pålegg, eksterne og interne retningslinjer. Styret fastsetter

videre prinsippene og retningslinjene for risikostyring og internkontroll for de ulike aktivitetsnivåene, og reviderer og vedtar jevnlig, og minst årlig, ulike strategier og retningslinjer for risikostyringen.

Revisjonsutvalget velges av og blant styrets medlemmer. Utvalget er et underutvalg av styret, hvis formål er å foreta mer grundige vurderinger av utpekte saksområder og rapportere resultatet til styret. Revisjonsutvalget skal se til at institusjonen har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon og en tilfredsstillende regnskapsrapportering og risikohåndtering i samsvar med lover og forskrifter.

Administrerende direktør har ansvar for at det er etablert en forsvarlig risikostyring og internkontroll på basis av vurderinger, prinsippfastsettelse og retningslinjer fastsatt av styret. Administrerende direktør er ansvarlig for at det etableres et godt kontrollmiljø på alle nivåer i banken, og skal gjennomføre en løpende oppfølging av endringer i bankens risikoer, og påse at disse er forsvarlig ivarettatt i samsvar med styrets retningslinjer. Administrerende direktør skal sørge for at bankens risikostyring og internkontroll er dokumentert i henhold til gjeldende lover, regler, forskrifter og vedtekter, og skal minst én gang i året utarbeide en

samlet vurdering av risikosituasjonen, som skal forelegges styret til behandling.

Avdeling risikostyring har ansvar for å utarbeide systemer, retningslinjer og prosedyrer for å identifisere, måle, rapportere og følge opp bankens viktigste iboende risikoer. Avdelingen har ansvaret for å sørge for at Sparebanken Møres totale risikoeksponering blir rapportert til administrerende direktør og styret, herunder resultater av gjennomførte stresstester. Videre har avdelingen det koordinerende hovedansvaret for konsernets IRB-prosess. Funksjonen er en sentral premissleverandør og rådgiver i strategiprosessen knyttet til risikovurderinger, risikotoleranse og operasjonalisering av bankens overordnede mål med hensyn til risikoer. Avdelingen inngår i Seksjon Økonomi & Styring som rapporterer direkte til administrerende direktør.

Avdeling compliance og risikokontroll inngår også i Seksjon Økonomi & Styring. I henhold til krav i verdipapirhandelsloven med tilhørende forskrift er Sparebanken Møre pålagt å ha etablert en slik funksjon. Sparebanken Møres styre vedtar årlig egen complianceinstruks, og det utarbeides en årlig arbeids- og handlingsplan for funksjonen. Leder for avdelingen rapporterer til Sparebanken Møres administrerende direktør, men er organisatorisk underlagt leder for Seksjon Økonomi & Styring. Avdelingen har også hatt ansvar for å lede årlig ICAAP-arbeid, og for å koordinere årlig internkontrollbekreftelser fra de operative ledene.

Avdeling økonomi og regnskap har ansvaret for konsernets samlede økonomistyring/-rapportering og regnskapsrapportering.

Sparebanken Møres operative ledere på vesentlige virksomhetsområder skal aktivt engasjere seg i prosessen rundt vurderingen av om etablert risikostyring og internkontroll blir gjennomført som forutsatt. Det legges til grunn at ledere på alle plan i organisasjonen overvåker vedtatte kontrolltiltak innenfor sitt ansvarsområde.

Sparebanken Møres kredittkomité behandler større engasjement og saker av spesiell karakter, og skal avgi en uavhengig innstilling til fullmaktshaver. Kredittkomiteen legger særsilt vekt på å avdekke risiko i tilknytning til den enkelte søknad og gjennomfører en egen vurdering av kredittrisiko. I tillegg til dette vurderes om det enkelte engasjement er i henhold til konsernets kredittrisikostrategi, kredittpolitikk, bevilgningsreglement og kredittbehandlingsrutiner.

Internrevisor er en overvåkningsinstitusjon som, uavhengig av administrasjonen for øvrig, foretar systematiske risikovurderinger, kontroller og undersøkelser av Sparebanken Møres internkontroll for å vurdere om den virker hensiktsmessig og betryggende. Bankens styre godkjenner internrevisjonens ressurser og årsplaner. Internrevisor skal også diskutere plan og omfang av revisjonsarbeidet med revisjonsutvalget. Internrevisjonen i Sparebanken Møre er utkontraktert til BDO.

Rapportering

Sparebanken Møre har fokus på korrekt, fullstendig og tidsriktig rapportering av risiko- og kapitalforhold. Med bakgrunn i dette er det etablert flere ulike periodiske rapporteringer som er rettet mot bankens ledergruppe og styret, samt rapporteringer som er rettet ut mot de enkelte segmenter og avdelinger, herunder også mot kundeansvarlige. De mest vesentlige rapporteringene som utarbeides gjennom året angis nedenfor:

ICAAP gjennomføres og rapporteres minst årlig. Styret tar aktivt del i gjennomgangen og etablerer eierskap til prosessen, blant annet gjennom ICAAPs sentrale rolle i langsiktig strategisk plan. Det er utarbeidet egne retningslinjer for arbeidet med ICAAP i Sparebanken Møre. ICAAP gjennomgås i bankens ledergruppe, revisjonsutvalget, styret og kontrollkomité.

Balansert Målstyringsrapport (BMS) utarbeides hver måned og synliggjør status og utvikling på de viktigste faktorene for Sparebanken Møres måloppnåelse. Rapporten oversendes til banksjefene og bankens ledergruppe, og er en integrert del av den økonomiske rapporteringen til styret.

Risikorapport utarbeides månedlig. Denne er et sentralt element i Sparebanken Møres løpende oppfølging av risikobildet. Risikorapport etter påfølgende kvartalslutt er også utvidet med utfyllende kommentarer fra ulike fagmiljø i konsernet, herunder sjeføkonom, konseptansvarlig næringsliv, konseptansvarlig personmarked og banksjef finans og valuta. Rapporten behandles i bankens ledergruppe, revisjonsutvalg og styret, samt at kontrollkomiteen mottar kopi av kvartalsvis risikorapport.

Internkontrollrapportering utarbeides årlig for alle retningsområder og regioner. I denne gjennomføres det en vurdering av om internkontrollen er tilstrekkelig i forhold til risikotoleransen som omfatter vurdering og kommentarer til eget arbeid med internkontrollen, gjennomgang av alle viktige risikoområder, vurdering av egen etterlevelse av eksternt og internt regelverk, samt foreslåtte og planlagte forbedringstiltak. Internkontrollrapporteringen behandles i bankens ledergruppe, revisjonsutvalg og styret, samt gjennomgås for bankens kontrollkomité.

Compliancerapporter utarbeides periodisk, og inneholder elementer knyttet til vurdering av complianceisiko og kontroll, testing av etterlevelse og resultat av tester, revurderinger og plan for implementering av retningslinjer, oppfølging av merknader fra eksternt og intern revisor, oppfølging av merknader fra Finanstilsynet, avvikshåndtering internkontroll mv. Compliancerapporter behandles i bankens ledergruppe, revisjonsutvalg og styret, samt gjennomgås for bankens kontrollkomité.

Rapporter fra eksternt og intern revisor behandles av bankens ledergruppe, revisjonsutvalg og styret. Både intern og eksternt revisor har (minst) årlige møter med revisjonsutvalget og kontrollkomiteen.

Rapportering om utlån til boligformål utarbeides kvartalsvis for bankens styre.

Rapporteringsportal er etablert i Sparebanken Møre hvor hver enkelt medarbeider med kundeansvar har tilgang til rapporter som viser status og utvikling i sin porteføljes kredittrisiko. Portalen er hierarkisk oppbygd slik at ledelsen i Sparebanken Møre kan følge utviklingen innenfor sitt ansvarsområde. Rapporteringene benyttes også til analyser av kunder, porteføljer og bransjer. Portalen gir videre kundeansvarlige oversikt over kunders posisjoner og rammer relatert til eksponering i finansielle instrument.

Økonomi- og regnskapsrapporter utarbeides månedlig (herunder månedlig beregning av gruppevis nedskrivninger, samt kvartalsvise tapsgjennomganger av portefølje med fokus på individuelle nedskrivningsbehov). Rapporteringen behandles i bankens ledergruppe, revisjonsutvalg og styret. Kontrollkomiteen får etter hvert kvartalslutt en særskilt gjennomgang av kvartalsregnskapet, herunder økonomisk og risikomesig utvikling.

Kapitalstruktur

Sparebanken Møres kapital er sammensatt ut fra flere hensyn. De viktigste er konsernets størrelse, det internasjonalt rettede næringslivet i Møre og Romsdal og et stabilt marked for langsiktig funding ved behov. Videre er konsernets langsiktige strategiske plans innvirkning vesentlig i forhold til hvilken kapitalstruktur Sparebanken Møre skal ha.

Vurdering av risikoprofil, kapitalbehov og lønnsomhet bygger til en hver tid på Sparebanken Møres langsiktige strategiske plan. Det gjennomføres en beregning av konsernets kapitalbehov minst ved årlig ICAAP. Konsernets kapital skal til enhver tid oppfylle minstekravet til kapitaldekning med tillegg av en buffer som samsvarer med Sparebanken Møres aksepterte risikotoleranser. Gjennom ICAAP klargjøres samtidig alternativer som konsernet kan gjennomføre dersom kapitaldekningen kommer under stress. Alternativene listes i prioritert rekkefølge, med beskrivelse av tiltak, samt angivelse av planlagt iverksettelse om nødvendig. Konsernets retningslinjer for ICAAP angir også kvantitative grenser for når alternativene formelt skal vurderes og eventuelt iverksettes.

Gjeldende langsiktige mål for kapitaldekning i Sparebanken Møre er en kjernekapital på minimum 11 %, og en ren kjernekapitaldekning på minimum 9 %. Til grunn for målsettingen ligger blant annet de økonomiske scenarioene og de rammebetingelser som er hensyntatt i konsernets langsiktige strategiske plan. Langsiktig krav til lønnsomhet er definert med en egenkapitalavkastning etter skatt som er 6 prosentpoeng over langsiktige statsobligasjonsrenter.

Sparebanken Møre har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på egenkapitalen. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Egenkapitaleierens andel av nettoresultatet som avsettes til utbytte midler, tilpasses egenkapitalsituasjonen. Sparebanken Møres resultatdisponeringer skal påse at alle egenkapitaleierne sikres likebehandling

Kapitaldekningsregelverket

EUs direktiv for kapitaldekning (Basel II) ble innført i Norge fra 1. januar 2007. Formålet er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom mer risikosensitivt kapitalkrav, bedre risikostyring og kontroll, tettere tilsyn og mer informasjon til markedet.

Kapitaldekningsforskriften bygger på tre pilarer:

- Pilar I – Minimumskrav til ansvarlig kapital
- Pilar II – Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging (ICAAP)
- Pilar III – Offentliggjøring av informasjon

Sparebanken Møre benytter standardmetoden i Basel II ved beregning av kapitaldekning for kredittrisiko og markedsrisiko, og basismetoden for operasjonell risiko. Styret i Sparebanken Møre legger til grunn at konsernet skal være godt kapitalisert, både under lavkonjunkturer og høykonjunkturer. Kapitalvurderinger (ICAAP) gjennomføres årlig, og konsernets kapitalstrategi er basert på risiko i virksomheten, hvor effekten av ulike stressscenarier er tatt hensyn til.

Det vises også til note 18 om "Kapitaldekning" for ytterligere beskrivelser knyttet til Sparebanken Møres godkjennelsesprosess for IRB, samt kommentarer relatert til nytt regelverk gjennom Basel III.

Risikoeksponering og strategisk risikostyring

Sparebanken Møre eksponeres for flere ulike typer risikoer. De viktigste risikogruppene er:

- Kredittrisiko: Konsernets største risikoområde. Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Inkludert i dette risikoområdet er også motpartsrisiko og konsentrasjonsrisiko
- Markedsrisiko: Risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser og renter
- Likviditetsrisiko: Risiko for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økningene i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid
- Operasjonell risiko: Risiko for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser

Sparebanken Møre forsøker å ta hensyn til samspillet mellom de ulike risikoområdene ved fastsettelse av ønsket nivå på eksponering av risiko. Overordnet er det de interne forhold, rammebetingelser, kunde-grunnlag mv. i konsernet som danner grunnlag for hvilken overordnet risikoeksponering man ønsker å legge til grunn.

Basert på evaluering av risikoprofil, styring og kontroll legger Sparebanken Møre følgende overordnet risikoeksponering til grunn for de ulike risikoområdene:

- Kredittrisiko: Det aksepteres moderat til betydelig risiko
- Markedsrisiko: Det aksepteres lav risiko
- Likviditetsrisiko: Det aksepteres moderat risiko
- Operasjonell risiko: Det aksepteres lav til moderat risiko

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for økonomisk kapital for å kunne dekke uventede tap. Det beregnes forventet tap og økonomisk kapital for alle hovedgrupper av risiko, og for ulike forretningsområder i konsernet. Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk sett må forvente å tape i løpet av en periode på 12 måneder. Økonomisk kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener er nødvendig for å dekke den faktiske risikoen konsernet har pådratt seg. Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av økonomisk kapital. Det vises for øvrig til note 18 om "Kapitaldekning" for ytterligere kommentarer vedrørende økonomisk kapital.

Kredittrisiko

Kredittrisiko representerer Sparebanken Møres største risikoområde. Inkludert i dette risikoområdet inngår også motpartsrisiko og konsentrasjonsrisiko. Konsernet eksponeres for denne risikoformen gjennom utlåns- og leasingprodukter til privatmarkeds- og næringslivskunder, samt gjennom aktiviteter i Sparebanken Møres Finans- og Valutaseksjon.

Kredittrisikostrategien revideres og vedtas årlig av styret. Strategien fokuserer på risikosensitive rammer som er satt sammen slik at de på en mest hensiktsmessig og effektiv måte styrer konsernets risikoprofil på kredittområdet. Videre er det etablert rammer, retningslinjer og fullmaktsreglement som bygger opp under Sparebanken Møres kredittrisikostrategi og langsiktige strategiske plan.

Sparebanken Møres kjerneverdier er "Engasjert, Nær og Solid". Disse verdiene skal reflekteres i alle kontaktpunkt med markedet, skape merverdi for kundene og bidra til å skape positiv oppfatning av Sparebanken Møre. Kredittpolitikken skal videre fremme en kredittkultur der kredittverdighet sees i et langsiktig perspektiv, der generelle og bransjemessige konjunktursvingninger tas hensyn til. Sparebanken Møre skal fremstå med høy etisk standard, og skal ikke bli forbundet med aktiviteter, kunder eller bransjer med tvilsomt renommé. Konsernet er åpent for alle typer kunder innenfor definerte markedsområde, og det skal ikke finne sted diskriminering basert på kundens alder, kjønn, nasjonalitet, religion eller sivil status.

Sparebanken Møres geografiske kjerneområde er Møre og Romsdal. Det er likevel adgang til å gi finansiell bistand til investeringer/etableringer utenfor kjerneområdet når dette eiermessig er knyttet til enkeltpersoner eller selskaper i/fra Møre og Romsdal. Konsernet har også strategisk fokus innen bransjen "Småkraft", og for denne bransjen åpnes det for å håndtere kunder utenfor konsernets definerte kjerneområde. Som et ledd i en bevisst diversifisering av porteføljen i forhold til bransje eller geografisk eksponering vil det også kunne vurderes engasjement

utenfor konsernets markedsområde. Ved slike tilfeller stiller konsernets strategi klare rammer for maksimalt risikonivå ved det enkelte engasjement.

Avdeling risikostyring har etablert månedlige porteføljestyringsrapporter som sikrer at eventuelle avvik fra de strategiske målene fastsatt i kredittrisikostrategien blir avdekket. Konseptansvarlige for henholdsvis næringsliv og personmarked har et selvstendig ansvar for den løpende overvåkingen av status, for å avdekke avvik i forhold til de samme strategiske målene, og for å iverksette tiltak ved eventuelle avvik.

Styret er ansvarlig for konsernets innvilgelse av lån og kreditter. Innenfor visse rammer delegeres fullmakt til administrerende direktør for det operasjonelle ansvaret for beslutning i kredittsakene. Innenfor sine fullmakter kan igjen administrerende direktør videre delegerer fullmakter. Bevilgningsfullmaktene er personlige og er gradert etter kriterier som størrelse på bevilgning, engasjementgrense (NL), kundens totale lånegjeld (PM), samt risikoklasse. Fullmaktene er videre knyttet til stillingsnivå.

Sparebanken Møre benytter aktivt interne rapporter for å overvåke nivå og utvikling av konsernets kredittportefølje. Hver enkelt medarbeider med kundeansvar har tilgang til rapporter som viser status og utvikling i sin porteføljes kredittrisiko. Rapportene er hierarkisk oppbygd slik at ledelsen i banken kan følge utviklingen innenfor sitt ansvarsområde. Rapporteringene benyttes også til analyser av kunder, porteføljer og bransjer.

Konsernet har utarbeidet egne risikomodeller for næringslivssegmentet og personmarkedet som benyttes i månedlig måling og rapportering av kredittrisiko. Det er også utviklet egne søknadsscoremodeller for de to kundesegmentene som benyttes i kredittinnvilgelsesprosessen.

Det er hovedsakelig tre sentrale parametre innenfor kredittrisiko som modelleres:

1. Sannsynlighet for mislighold (PD): PD beregnes pr kunde og angir sannsynlighet for at kunden skal misligholde sitt engasjement i løpet av de neste 12 måneder. Hver kunde får beregnet sin PD basert på statistiske modeller som benytter variabler av både ekstern og bankintern informasjon, i form av både finansielle nøkkeltall og ikke-finansielle kriterier.
2. Tapsgrad ved mislighold (LGD): LGD angir hvor stor andel av engasjementet som forventes tapt ved mislighold. Vurderingene tar hensyn til verdier på kundens stilte sikkerheter, og de kostnader som vil oppstå ved inndrivelse av misligholdte engasjementer.
3. Forventet eksponering ved mislighold (EAD): EAD angir hvilken eksponering som forventes på et engasjement hvis og når dette går i mislighold.

De omtalte parametrene danner grunnlag for beregning av forventet tap (EL) og inngår i beregningen av økonomisk kapital. Ved å klassifisere kundene etter sannsynlighet for mislighold, samt beregne forventet tap og behovet for økonomisk kapital på kundenivå,

får konsernet informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittisikoen i totalporteføljen. Egne migrasjonsanalyser viser utviklingen av antall kunder og EAD mellom ulike risikoklasser i ulike perioder.

Treasuryrisiko

Treasuryrisiko er en del av den totale kredittisikoen i Sparebanken Møre. Det er definert styrevedtatte rammer for hvilken kreditteksponering konsernet kan ha innen dette området.

Kreditteksponering er knyttet til obligasjoner og sertifikat i konsernets likviditetsreserveportefølje, kortsiktige utlån til andre banker, herunder kontohold i utenlandske banker, og eksponering i forbindelse med finansielle derivater som er inngått for å nøytralisere en allerede aktuell rente- og valutarisiko banken har påtatt seg. Porteføljen består av velrenomerte relasjoner i inn og utland.

Sparebanken Møre sin policy er at spesielt i forhold til plasseringer i internasjonale banker og andre debitorer utenom Norge, skal konsernet legge til grunn vurderinger utført av de store offisielle ratingbyråene. Kredittisikoen skal være på et minimum, men selv høyt ratede utstedere/papirer kan være utsatt for risiko. Om motparter blir satt på "negative outlook" eller får nedgradert rating gjennomføres det en ny intern vurdering i Sparebanken Møre om eksisterende kredittlinjer. Om nødvendig skal kredittlinje, og eventuell eksponering, reduseres eller fjernes.

Treasuryrisiko sees også i sammenheng med tilpasninger til likviditetsindikatorene LCR og NSFR. Regelverket medfører en vridning mot lavere risikovektede motparter, slik som blant annet stats- og statsgaranterte papirer, samt obligasjoner med fortrinnsrett (OmF).

Bankmotpartene som Sparebanken Møre kan inngå eksponering mot klassifiseres i to hovedgrupper:

1. Norske banker
2. Internasjonale banker

I preklassifiseringen legges det vekt på å vurdere motpartsbanker som Sparebanken Møre har et gjensidig (resiprositet) og langt forretningsmessig forhold til. Det er i tillegg behov for å ha tilstrekkelig konkurranse om de produkter og instrumenter det handles i, samt at konsernet skal være markedsmessig og geografisk diversifisert.

Dersom det skjer endringer i rammebetingelser, marked, økonomisk utvikling eller i Sparebanken Møres aktiviteter som har vesentlig innvirkning på konsernets risikoposisjon skal det vurderes og eventuelt settes begrensninger for investeringsmulighetene. I dette ligger for eksempel å ikke investere i enkeltland, grupper av land, enkeltmotparter, motparter med visse karakteristika mv.

Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt stiller krav om inngåelse av CSA-avtale før derivathandel mot enhver motpart. Dette gir Sparebanken Møre sikkerhet utover en gitt eksponering. Avtalen med motpart definerer når pant skal overføres mellom partene. Sparebanken Møre praktiserer kontantpant mot sine motparter, som

da motregnes mot posisjoner i finansielle instrument. Dette innebærer at markedsverdien av alle derivater inngått mellom Sparebanken Møre og motparten avregnes enten daglig eller ukentlig. Motpartsrisikoen vil da i stor grad elimineres.

Markedsrisiko

Sparebanken Møres markedsrisiko styres gjennom definerte posisjonsrammer for hvert risikoområde. Styling av markedsrisiko er nedfelt i Sparebanken Møres markedsrisikostrategi. Strategien vedtas av styret, og gir de overordnede føringene for konsernets aktiviteter i kapitalmarkedet, herunder rammer for Sparebanken Møres samlede eksponeringer innenfor valuta, renter og aksjer.

Konsernets markedsrisiko kan splittes i følgende elementer:

- **Renterisiko:** Består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i rentebærende finansielle instrumenter, herunder derivater med renteinstrumenter som underliggende. Plasseringer i obligasjonsfond og pengemarkedsfond inngår under renterisikovurderingen. Renterisiko knyttet til bankporteføljen, det vil si renterisiko som oppstår som et resultat av ulik rentebinding på lån og innskudd, samt sikringsforretninger knyttet til denne, vurderes særskilt og vil ha et eget sett av risikorammer. Det vises til note 5.2 for konsernets renterisiko
- **Aksjerisiko:** Består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter, inkludert derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Plasseringer i aksjefond og kombinasjonsfond medregnes under aksjerisikovurderingen. Aksjer i datterselskap er ikke inkludert. Sparebanken Møre har en svært begrenset handelsportefølje. Sparebanken Møres finansielle risiko i 2012 vurderes å ha vært lav og betryggende. Det vises til note 5.4 for konsernets aksjerisiko
- **Valutarisiko:** Består av risikoen for tap når valutakursene endres. Alle finansielle instrumenter og øvrige posisjoner med valutarisiko blir inkludert i vurderingen. Valutarisiko knyttet til bankporteføljen, det vil si valutarisiko som oppstår som et resultat av sikring kundehandel, herunder utlån-/innskuddsvirksomhet, vurderes særskilt og vil ha et eget sett av risikorammer.

Sparebanken Møres eksponering for valutarisiko fremkommer som følge av mismatch mellom underliggende forretninger og sikringsforretninger, samt nødvendig beholdning på konsernets arbeidskonti i utenlandske banker. Endringer i markedskurser medfører endringer i verdien av Sparebanken Møres valutaposisjon. Valutaposisjonen inneholder også Sparebanken Møres kassabeholdning av sedler i utenlandsk valuta. Sparebanken Møre har ikke handelsportefølje i FX-kontrakter. Sparebanken Møres valutarisiko er lav og godt innenfor de grenser som er angitt i forskrift. Det vises til note 5.3 for konsernets valutarisiko

- **Spreadrisiko:** Defineres som risikoen for endringer i markedsverdi/realistisk verdi av obligasjoner mv.

og engasjementer som følge av generelle endringer i kredittspread

- **Total markedsrisiko:** Den samlede risikovurderingen fremkommer ved å sammenstille vurderingene fra områdene renter, aksjer og valuta. Finanstilsynets metodikk på dette området legges til grunn for å vurdere det samlede markedsrisikoområdet. Vurderingene baseres på tre ulike risikofaktorer:
 - Eksponering
 - Risikospredning
 - Markedslikviditet

Det tas ikke hensyn til eventuelle diversifiserings-effekter mellom aktivklassene.

Basert på innstilling fra administrerende direktørs Balansekomité godkjenner styret hvert år en totalramme for Sparebanken Møres markedsrisiko. Rammene er tilpasset konsernets aktivitetsnivå og risikotoleranse. Ved behov kan totalrammen bli endret hyppigere enn den årlige gjennomgangen.

Total markedsrisikoramme defineres som maksimalt tap ved et stressscenario der Finanstilsynets metodikk legges til grunn. Den godkjente overordnede markedsrisikorammen delegeres til administrerende direktør, mens seksjonsleder for Finans & Valuta har forvaltningsfullmakten for den totale markedsrisikorammen. Seksjonsleder har ansvar for at forvaltningen av rammene innenfor ulike underporteføljer blir overholdt til enhver tid.

Seksjon Finans & Valuta har et selvstendig ansvar for den løpende overvåkingen av posisjoner innenfor de ulike porteføljene og følger dette opp daglig eller med den frekvens som er nødvendig i forhold til aktivitetsnivå. Avdeling risikostyring har hovedansvaret for måling, rapportering og kontroll av markedsrisikoområdet. Back-Office har ansvaret for transaksjonskontroll og prosessering av betalingstransaksjoner.

SimCorp Dimension er det bærende risk management systemet i Sparebanken Møre knyttet til markedsrisikoområdet.

Systemet gir løpende status på markedsutviklingen. Alle finansielle instrumenter blir registrert i systemet og overvåket kontinuerlig. Avdeling Risikostyring er ansvarlig for at verdiløpene av finansielle instrument er god og relevante.

Avdeling risikostyring overvåker at rammer og strategi til enhver tid overholdes. Dersom aktiviteter overskrider rammer eller strategi er det nedfelt skriftlige rapporteringsinstrukser.

Rapportering av markedsaktiviteten inngår i Sparebanken Møres periodiske "Risikorapport" til ledelse, revisjonsutvalg og styre. Månedlig rapporteres resultatutvikling, samt faktisk risikoeksponering innenfor hver portefølje enkeltvis og aggregert. Rapportene blir sammenholdt mot maksimal aktivitetsramme og total markedsrisikoramme (stressramme). Styret blir også hvert kvartal gitt logg over eventuelle brudd på rammer, strategi eller lov og forskrift.

Det er ikke knyttet resultatbasert avlønning til noen personer som arbeider innen markedsrisikoområdet utover det som inngår i Sparebanken Møres generelle bonusordning som omhandler, og er lik for, alle ansatte i konsernet.

Likviditetsrisiko

Likviditet kan defineres som konsernets evne til å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet oppstår. Sparebanken Møre er likvid når den er i stand til å innfri gjelden sin etter hvert som den forfaller.

Styring av konsernets likviditetsrisiko tar utgangspunkt i konsernets overordnede finansieringsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum en gang årlig. Strategien gjenspeiler det moderate risikonivået som aksepteres for dette risikoområdet.

Generelt krever konsernets likviditetsrisiko særskilt oppfølging. Dette skyldes konsernets særstilling som forvalter av innskuddsmidler for små og profesjonelle aktører, og konsernets sentrale rolle i betalingsformidlingen. Konsernets forpliktelse til å motta innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere, og det forhold at disse innskuddene normalt er disponible på dagen, medfører at de står ovenfor en vesentlig større likviditetsrisiko enn andre finansforetak. Myndighetenes låneordninger og sikkerhetsnett for bankene er begrunnet nettopp i disse forholdene. Kostnadene ved å redusere likviditetsrisikoen må sees i sammenheng med de fordeler lavere likviditetsrisiko gir. En grunnleggende forutsetning for å opprettholde innskytteres og andre långiveres tillit er at institusjonene alltid har tilstrekkelig likviditet til å dekke løpende forpliktelser.

Sparebanken Møre skal i en normalsituasjon ha en likviditetsbuffer som gjør at konsernet skal kunne oppfylle dets likviditetsmessige forpliktelse i 12 måneder uten ekstern tilførsel av ukommitterte kapitalmarkedsinnlån.

Sparebanken Møre har etablert beredskapsplaner for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige finansmarkeder. Det er også utviklet stresstestmodeller som tar for seg ulike scenarioer utover en normalsituasjon. Det er i denne sammenheng definert 3 ulike stressscenarioer:

1. Hard bankspesifikk krise
2. Mild systemspesifikk krise
3. Hard systemspesifikk krise

Basert på de ulike krisescenarioene er det fastsatt målsetninger for hvor lenge Sparebanken Møre skal være i stand til å håndtere situasjonene med bakgrunn i likviditetsreserver og øvrige iverksettelse av tiltak. Det vises til Sparebanken Møres Pilar III-dokument, tilgjengelig på konsernets hjemmesider, for ytterligere beskrivelser av stresstestene som gjennomføres på likviditetsområdet.

LCR måler institusjonenes evne til å overleve en stressperiode på 30 dager. LCR øker betydningen av likvide eiendeler med høy kvalitet. NSFR måler langsiktigheten i institusjonens finansiering. NSFR medfører at institusjonene i større grad må finansiere illikvide

eiendeler ved hjelp av stabil og langsiktig finansiering. I den sammenheng er innskudd ikke sett på som en like stabil finansieringskilde, noe som medfører at kvaliteten på innskuddene vil få økt betydning. Dette betyr at finansinstitusjonene i større grad må finansiere seg gjennom lengre obligasjonslån.

Sparebanken Møre har påstartet tilpasningen til det nye regelverket, både gjennom endringer i interne strategier, samt gjennom faktiske tilpasninger. Konsernet rapporterer også regelmessig, i henhold til rapporteringskrav, til tilsynsmyndighetene om utviklingen knyttet til de nye likviditetsindikatorne.

Gjennom konsernets langsiktige strategiske plan, "Møre 2016", er det lagt en likviditetsstrategi hvor Sparebanken Møre skal tilpasse seg struktur og volum i det nye LCR-kravet. Tilpasningen skal skje over tid, med en gradvis økning av LCR-indikatoren. Det interne måltallet for 2012 var satt til et LCR-nivå på minimum 80 %.

Finanstilsynets likviditetsindikator, LBI, inkluderer flere likvide aktiva enn hva som inngår i LCR, det vil si at ytterligere OmF med lavere rating og egenutstedte papirer tas med, samt andre papirer som er deponert (men ikke trukket på) eller som er deponerbare i sentralbanker. Videre tas det ikke høyde for Basel III-kravet til likviditet på verdipapirene som inngår i LCR. Alle nivå 2-aktiva inkluderes, det vil si også det som holdes utover 40 prosentgrensen i LCR og uten avkortning i LCR på 15 prosent.

Pr utgangen av 2012, basert på Finanstilsynet gjeldende definisjon for beregningene, utgjorde LCR-indikatoren 87,7 %. NSFR-indikatoren utgjorde 105,9 %, mens Finanstilsynets likviditetsindikator, LBI, utgjorde 136,2 %.

Likviditetsfunksjonen i Sparebanken Møre er organisert i Seksjon Finans & Valuta. Seksjonen styrer således dag til dag flyten av likvider, og har ansvaret for å dekke finansieringsbehovet i Sparebanken Møre. Utnyttelsen av boligkredittselskapet, Møre Boligkreditt AS, er herunder sentralt.

Likviditetskontrollen ivaretas både gjennom Seksjon Finans & Valuta og avdeling risikostyring. Det skilles i denne sammenheng mellom overordnet og daglig operasjonell likviditetsstyring og -kontroll. Den daglige operasjonelle styringen ivaretas av Seksjon Finans & Valuta, mens den overordnede risikostyringen, herunder kontroll mot strategier og rammer, ivaretas av avdeling risikostyring.

Når det oppstår unormale likviditetssituasjoner enten i markedet eller i Sparebanken Møre, skal bankens beredskapsgruppe komme sammen. Gruppen har bestått av følgende personer:

- Administrerende direktør (leder)
- Banksjef Finans & Valuta
- Informasjonssjef
- Banksjef Økonomi & Styring
- Regionbanksjef Ålesund/Sula NL
- Regionbanksjef Ålesund/Sula PM
- Daglig leder Møre Boligkreditt AS
- Valutasjef
- Finanssjef

Styret mottar månedlige rapporter om likviditetssituasjonen. I denne rapporteringen inngår flere ulike nøkkeltall, slik som innskuddsdekning, likviditetsindikator 1 og 2, LCR, NSFR, netto refinansieringsbehov, sammensetning av likviditetsporteføljen, fordeling av kapitalmarkedsinnlån på ulike kilder, største innskyttere mv. I tillegg rapporteres tidlige faresignaler gjennom utvikling i soliditet, balanse- og resultatutvikling, tap/mislighold, utviklingen i cost of funds både for valuta og NOK.

Likviditetsrisikoen forsøkes redusert ved en spredning av innlånene på markeder, kilder, instrumenter og løpetider. For å sørge for at konsernets likviditetsrisiko holdes på et lavt nivå skal utlån til kunder i hovedsak finansieres ved kundeinnskudd, samt langsiktig verdipapirgjeld. Arbeidet med å øke ordinære innskudd er sterkt fokusert i kundearbeidet i alle deler av Sparebanken Møre.

I sammensetningen av den eksterne finansieringen er det prioritert å ha en relativt høy andel med løpetid over ett år. Styret har fastsatt mål for Finanstilsynets likviditetsindikator som måler forholdet mellom konsernets langsiktige finansiering og illikvide eiendeler. Likviditetsindikator 1 som viser langsiktig finansiering i prosent av illikvide eiendeler lå på 101,4 (101,5) ved årsskiftet. Bankens innskuddsdekning, innskudd fra kunder i forhold til utlån til kunder, var ved utgangen av året på 62,3 (62,8).

Styret skal informeres om bankens likviditetssituasjon på månedsbasis, og umiddelbart hvis det skjer viktige endringer som kan påvirke nåværende eller framtidig likviditetssituasjon. Rapporteringen søker å identifisere likviditetssituasjon under normal drift, avdekke tidlige «faresignaler» og vurdere bankens stresskapasitet.

Møre Boligkreditt AS ble etablert i 2008 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Etablering av selskapet gir konsernet en økt diversifisering av dets fundingkilder. Selskapet har i 2012 utstedt obligasjoner med fortrinnsrett kvotert i norske kroner. Morbanken har gjennom året overført deler av boliglånporteføljen til kredittforetaket.

Operasjonell risiko

I operasjonell risiko ligger alle de potensielle tapskilder som er knyttet til den løpende driften av Sparebanken Møre. Konsernet har definert ulike typer operasjonell risiko inn i følgende hovedkategorier:

- Internt bedrageri
- Eksternt bedrageri
- Ansettelsesvilkår og sikkerhet på arbeidsplassen
- Kunder, produkter og forretningspraksis
- Skade på fysiske eiendeler
- Avbrudd i drift og/eller systemer
- Oppgjør, levering eller annen transaksjonsbehandling

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt at det aksepteres en lav til moderat risikoprofil knyttet til operasjonell risiko. Det er ikke utarbeidet en egen overordnet risikostrategi for risikoområdet, men det foreligger flere dokumenter som underbygger konsernets risikohåndtering. Disse dokumentene omhandler blant annet IKT-området, beredskapsplaner for personell og eiendom, sikkerhetshåndbok, fullmaktsstrukturer,

etiske retningslinjer og forsikringsstrategi. Videre er det etablert retningslinjer for etterlevelse av

- lov om hvitvasking med forskrift
- verdipapirhandelloven med forskrift
- IKT-forskriften

Konsernets juridiske avdeling bidrar til å overvåke og redusere den operasjonelle risikoen. Complianceavdelingen har i 2012 bestått av to årsverk, og det er for denne funksjonen etablert styrevedtatt instruks, arbeidsplaner og handlingsplaner. Sparebanken Møre har også etablert årlig Sikkerhetsforum for konsernets sikkerhetsansvarlige, samt at det 4 ganger pr år avholdes møter i konsernets Sikkerhetsutvalg.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko, og således også kvaliteten i Sparebanken Møres drift, ligger hos den enkelte leder. Dette ansvaret følger av stillingsinstrukser og ulike retningslinjer og rutiner. Alle ledere avgir årlig en bekreftelse til administrerende direktør på kvalitet og etterlevelse av internkontroller innenfor de risikoområdene som er gjengitt i dette dokumentet. Det angis også forbedringsområder som går inn i egne handlingsplaner, og administrerende direktør legger rapporten frem for revisjonsutvalget/styret. Årlig ICAAP medfører også en gjennomgang av konsernets vesentlige risikoområder, hvor operasjonell risiko er gitt stor oppmerksomhet.

Utover årlig lederrapportering og årlig ICAAP mottar bankens ledergruppe og styret gjennom året blant annet følgende rapporter som omhandler momenter som inngår i operasjonell risiko; Compliance-rapporter, Sikkerhetsrapport, Rapporter fra internrevisor, Rapporter fra eksterne revisor, Arbeidsmiljøundersøkelser, Intern servicekvalitetsundersøkelse, IKT-rapportering, Bransjeanalyser, samt eventuelle rapporteringer fra tilsynsmyndighetene.

For påpekte punkter i omtalte rapporteringer utarbeides det tiltak for å håndtere gap, med tilhørende ansvarspersoner og frister. Oppfølging av utførelsesgraden for tiltakene følges opp av Sparebanken Møres Forretningsutvalg på månedlig basis.

Konsernets etablerte internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen, både for avdekking og oppfølging.

Internkontroll

Internkontroll skal utformes for å gi rimelig sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen områdene strategisk utvikling, målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av lover og regler, herunder også etterlevelse av konserninterne retningslinjer og policyer. En velfungerende internkontroll skal videre sikre at konsernets risikoeksponering er innenfor vedtatt risikoprofil.

Internkontroll i Sparebanken Møre er organisert desentralisert med Seksjon Økonomi og Styring som koordinerende enhet i den daglige drift og i rapporteringen til revisjonsutvalget og styret. Under denne seksjonen er det etablert 2 ulike avdelinger; Compliance og Risikostyring. Complianceavdelingen overvåker hvordan konsernet operasjonaliserer lover og regler i virksomheten, og hvordan ansatte overholder relevante regler, herunder lover, forskrifter, konsesjoner, avtaler, bransjestandarder, interne instruksjoner mv. i den daglige driften. Risikostyring har ansvar for å utarbeide systemer, retningslinjer og prosedyrer for å identifisere, måle, rapportere og følge opp konsernets viktigste iboende risikoer.

Det rapporteres løpende til konsernets revisjonsutvalg og styre om driften og risikosituasjonen gjennom året. Administrerende direktør avlegger årlig rapport til styret vedrørende en samlet vurdering av risikosituasjonen og en vurdering om at de etablerte internkontrollene fungerer tilfredsstillende. Denne rapporten baserer seg på bekreftelser fra ledere på ulike nivå i Sparebanken Møre.

Sparebanken Møres internrevisor rapporterer regelmessig til konsernets revisjonsutvalg og styre forhold vedrørende konsernets internkontroll.

Aktiv Forvaltning

Konsernet tilbyr aktiv forvaltning ovenfor kunder. Forvaltningen utføres på vegne av kunder, og tilhørende eiendeler er kundens og ikke konsernets eiendeler.

Finansielle derivater

Sparebanken Møre benytter finansielle derivater for å håndtere risiko som oppstår som følge av bankens ordinære virksomhet. Banken benytter i svært liten grad finansielle derivater i sin egenhandel. Som hovedprinsipp skal alle kundeforretninger omgående dekkes med en motgående forretning i markedet.

Følgende derivater benyttes i Sparebanken Møre:

- Terminer

En avtale om kjøp eller salg av et bestemt beløp i en valuta, mot et fastsatt beløp i en annen valuta til en på forhånd avtalt kurs, med oppgjør på et bestemt tidspunkt senere enn to virkedager etter avtalens inngåelse.

- Swapper

En byttehandel hvor to parter bytter kontantstrømmer for et avtalt beløp over en periode. Ved en renteswap byttes rentebetingelsene. Ved en rente- og valutawap byttes både valuta- og rentebetingelser.

- FRA-kontrakter

En forpliktende avtale om en rentesats som skal gjelde for en framtidig periode for en definert hovedstol. Ved oppgjør utveksles kun forskjellen mellom avtalt rente og faktisk markedsrente.

- Opsjoner

En rett - men ikke en plikt til å kjøpe («call - opsjon») eller selge («put - opsjon») et spesifisert produkt til en på forhånd bestemt pris («strikeprice»). Ved inngåelse av en opsjonskontrakt vil den som kjøper en kjøps- eller salgsrett måtte betale en premie til de som utsteder («skriver») opsjonen. Opsjoner kan tilbys med basis i et finansielt instrument eller en råvare.

- Futures

Standardiserte kontrakter om mottak/leveranse av spesifiserte instrumenter på spesifikke datoer til avtalte priser.

Risikoen til disse instrumentene er knyttet til kredittrisiko mot avdekkingsmotparter som er kredittmessig klarert av styret, samt operasjonell risiko.

Disse instrumentene benyttes i hovedsak til å gi bankens kunder en sikker cash-flow samt en ønsket risikoposisjon i de ulike markedene. Rammer for finansielle instrumenter mot kunder er etablert av de respektive kundeansvarlige. Rammene skal sette maksimumsgrense for bankens eksponering mot hver enkelt kunde knyttet til kundens forretningsvolum i finansielle instrumenter og den markedsmessige utviklingen av disse. Det er den enkelte kundeansvarlige som har ansvar for etableringen av rammen og for at den har gjennomgått nødvendig formell kredittbehandling, samt at det er etablert tilstrekkelig sikkerhet for rammen. Videre har kundeansvarlig, sammen med utøvende megler, ansvar for at kredittrisiko som følge av kunders eksponering i finansielle instrumenter til enhver tid ligger innenfor innvilgede rammer. For alle kunder som handler med finansielle instrument, skal det innhentes motregningsavtale. Denne avtalen har som formål å redusere bankens kreditteksponering mot kunden ved at alle kontrakter nettes og banken oppnår kun en nettoeksponering mot kunden. Det er den enkelte kundeansvarlig som er ansvarlig for etablering av motregningsavtale med aktuelle kunder og at alle kunder som handler denne typen instrumenter gjøres kjent med bankens alminnelige forretningsvilkår.

Avdeling Risikostyring har ansvar for oppfølging, samt all internrapportering og rapportering til myndighetene vedrørende bankens eksponering mot ulike motparter som følge av handel med finansielle instrument.

4 KREDITTOMRÅDET

Styret fastsetter de langsiktige målene for konsernets kredittstrategi. Konsernets kredittpolitikk og retningslinjer for kredittprosessen skal sikre at kundeporteføljen har en akseptabel risikoprofil og gir grunnlag for lønnsomhet i et langsiktig perspektiv. De langsiktige målene for kredittområdet gjennomgås som en del av konsernets årlige gjennomgang av strategisk plan. Strategiprosessen er forankret i hele organisasjonen gjennom ulike retningslinjer, håndbøker, arbeidsrutiner og handlingsplaner.

Sparebanken Møre har definert Møre og Romsdal som sitt markedsmessige kjerneområde. Dette setter en naturlig ramme for konsernets kredittgivning. Det er likevel åpnet for avvik fra kjerneområdet dersom kredittgivningen knytter seg til enkeltpersoner eller foretak med lokal tilhørighet. I tillegg har Sparebanken Møre strategisk fokus innen bransjen "Småkraft", og for denne bransjen er det åpnet for å håndtere kunder utenfor konsernets definerte kjerneområde. Som et ledd i en bevisst diversifisering av porteføljen

i forhold til bransje eller geografisk eksponering vil det også kunne vurderes engasjement utenfor konsernets markedsområde. Ved slike tilfeller stiller konsernets strategi klare rammer for maksimalt risikonivå ved det enkelte engasjement. Konsernet viser stor varsomhet ved finansiering i utlandet, og har videre klare restriktive retningslinjer knyttet til verdipapirfinansiering og oppkjøpsfinansiering. Det er etablert rammer for eksponering mot store engasjementer, som begrenser konsernets konsentrasjonsrisiko.

4.1 - Kredittrisiko

Kredittrisiko er konsernets største risikoområde, og defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Konsernet eksponeres for denne risikoformen gjennom utlans- og leasingprodukter til privatmarkeds- og næringslivskunder, samt gjennom aktiviteter i konsernets Finans- og Valutaavdeling.

for styring og kontroll av risikoområdet. Sentralt står beregning av misligholdssannsynlighet på den enkelte kunde og portefølje. Konsentrasjonsrisiko styres i forhold til ramme for bransjeandeler, største enkeltengasjementer og samlet ramme for store engasjementer. Det gjennomføres periodiske stresstester for å vurdere tapspotensialet i kredittporteføljen som følge av store, men ikke usannsynlige, negative endringer i rammebetingelsene.

ken Møres kredittportefølje (PD er modellert for å være i tråd med Kapitalkravforskriftens spesifikasjoner for grunnleggende IRB). Beregnet forventet tap ($PD \times LGD \times EAD$) legges til grunn ved vurdering av kundelønnsomhet og blir tatt hensyn til ved fastsettelse av rentevilkår.

Note 3 "Risikostyring" angir nærmere vedtatte strategier for kredittrisikoen i konsernet, samt prosesser

Som beskrevet i note 3 er det beregnet sannsynlighet for mislighold (PD) for engasjementene i Spareban-

Basert på bankens risikovurderinger kan engasjementene risikogrupperes som følger:

Engasjementer fordelt på risikogrupper 2012

KONSERN					MORBANK			
Brutto utlån	Gar./ remb.1)	Trekk- fasiliteter	Total eks- ponering	Risikogrupper basert på sannsynlighet for mislighold	Brutto utlån	Gar./ remb.1)	Trekk- fasiliteter	Total eks- ponering
35 070	887	3 444	39 401	Lav risiko (0% - < 1%)	24 749	887	2 707	28 344
6 576	405	520	7 500	Middels risiko (1% - < 4%)	5 931	405	516	6 851
1 507	13	37	1 557	Høy risiko (4% - <100%)	1 307	13	40	1 360
587	7	11	605	Misligholdte/tapsutsatte engasjement	585	7	11	602
43 740	1 312	4 012	49 063	Sum utlån før nedskrivninger på ind./grupper av utlån	32 572	1 312	3 274	37 157
-306	0	0	-306	- Nedskrivning (individuelle og gruppevis nedskrivninger)	-305	0	0	-305
43 434	1 312	4 012	48 757	Netto utlån og fordringer på kunder 31.12.2012	32 267	1 312	3 274	36 852

1) Garantier/remburser m.m. er omregnet til kredittekvivalente størrelser.

Engasjementer fordelt på risikogrupper 2011

KONSERN					MORBANK			
Brutto utlån	Gar./remb.1)	Trekk-fasiliteter	Total eksponering	Risikogrupper basert på sannsynlighet for mislighold	Brutto utlån	Gar./remb.1)	Trekk-fasiliteter	Total eksponering
31 910	740	3 539	36 189	Lav risiko (0% - < 1%)	24 040	740	3 066	27 818
6 088	319	527	6 934	Middels risiko (1% - < 4%)	5 580	319	527	7 480
1 897	28	93	2 018	Høy risiko (4% - <100%)	1 771	28	93	1 892
806	5	8	819	Misligholdte/tapsutsatte engasjement	798	5	8	811
40 701	1 092	4 167	45 960	Sum utlån før nedskrivninger på ind./grupper av utlån	32 189	1 092	3 694	38 001
-396	0	0	-396	- Nedskrivning (individuelle og gruppevis nedskrivninger)	-389	0	0	-389
40 305	1 092	4 167	45 564	Netto utlån og fordringer på kunder 31.12.2011	31 800	1 092	3 694	37 612

1) Garantier/remburser m.m. er omregnet til kredittekvivalente størrelser.

Beregning av tapsnivå er basert på sannsynligheten for at tap vil oppstå (misligholdsfrekvens), anslått eksponering og størrelsen på anslått tap (tapsgraden). Forventet tap ved utgangen av 2012

er beregnet til 0,20 % av porteføljen som ikke er i mislighold i henhold til Kapitalkravsforskriften. Positive konjunkturer de siste årene med hensyn til rente, konkursrate og andre makroøkonomiske forhold

gir lavere forventet tap enn i en normal konjunkturperiode.

Tapsnivå representert ved EL (expected loss - forventet tap over de neste 12 mnd.)

Konsern			Morbank	
2011	2012		2012	2011
0,17	0,20	Beregnet forventet tap i prosent av brutto engasjement 31.12	0,20	0,17

Sikkerheter

Konsernet benytter ulike sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon.

Hovedprinsippet for verdilurdering av sikkerheter er at realisasjonsverdien, slik den antas å være når banken har behov for sikkerheten, legges til grunn. Med unntak av engasjement hvor det er foretatt nedskrivning er sikkerhetenes verdi beregnet under forutsetning om fortsatt drift. Ved vurdering av sikkerheter tas det hensyn til estimerte salgskostnader.

I årets beregninger av individuelle nedskrivninger av utlån er bankens verdsettelse av sikkerhetsobjekter hensyntatt. Viser til ytterligere informasjon i note 4.3.

Hovedtyper av pant som benyttes er pant i fast eiendom (bolig/næringsbygg), garantier, kausjoner, registrert løseøre, varelager, driftstilbehør, konsesjoner eller avtaler om motregning. Garantier utgjør en liten del av bankens risikoeksponering og det benyttes garantister fra privatpersoner (forbrukerkausjoner), foretak (profesjonelle), garantiinstitutter og banker.

Sikkerheter oppdateres minimum årlig eller ved ny sak for personmarked og for næringslivskunder oppdateres sikkerheter ved ny sak eller engasjementsoppfølging. Verdivurdering er en del av kredittbeslutningen.

Banken foretar ikke motregning av eksponeringer i eller utenfor balansen ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko.

4.2 - Brutto utlån, innskudd og garantier til kunder etter sektor, næring og geografisk område

KONSERN	Brutto utlån		Innskudd		Garantier	
Sektor/næring	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Jordbruk og skogbruk	496	471	156	160	1	1
Fiske og fangst	3 241	3 127	544	571	133	28
Industri og bergverk	1 220	1 251	1 272	1 536	472	321
Bygg og anlegg	716	726	486	418	144	126
Varehandel og hotell	654	773	735	817	186	68
Utenriks sjøfart/supply	1 609	1 817	806	513	0	427
Eiendomsdrift	5 689	5 144	1 356	1 213	39	74
Faglig/finansiell tjenesteytelse	687	634	2 087	1 813	0	0
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 515	1 371	1 884	1 762	500	37
Offentlig forvaltning	20	11	704	693	0	0
Utlandet	100	8	3	2	0	0
Andre	143	73	1 827	1 520	0	0
Sum næringsliv/offentlig	16 090	15 406	11 860	11 018	1 475	1 082
Personkunder	27 650	25 295	15 221	14 307	9	10
Sum	43 740	40 701	27 081	25 325	1 484	1 092
Individuelle nedskrivninger	-166	-265				
Gruppevis nedskrivninger	-140	-131				
Sum netto utlån	43 434	40 305				
Utlån/innskudd med flytende rente (amortisert kost)	40 065	37 996	26 135	24 365		
Utlån/innskudd med fast rente (virkelig verdi)	3 675	2 705	946	960		

MORBANK	Brutto utlån		Innskudd		Garantier	
Sektor/næring	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Jordbruk og skogbruk	494	438	156	160	1	1
Fiske og fangst	3 240	3 110	544	571	133	28
Industri og bergverk	1 217	1 043	1 272	1 536	472	321
Bygg og anlegg	699	602	486	418	144	126
Varehandel og hotell	649	718	735	817	186	68
Utenriks sjøfart/supply	1 609	1 794	806	513	0	427
Eiendomsdrift	5 737	5 154	1 371	1 217	39	74
Faglig/finansiell tjenesteytelse	677	612	2 087	1 813	0	0
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 495	1 297	1 895	1 771	500	37
Offentlig forvaltning	20	2	704	693	0	0
Utlandet	100	8	3	2	0	0
Andre	144	73	1 826	1 520	0	0
Sum næringsliv/offentlig	16 081	14 851	11 885	11 031	1 475	1 082
Personkunder	16 491	17 338	15 221	14 307	9	10
Sum	32 572	32 189	27 106	25 338	1 484	1 092
Individuelle nedskrivninger	-166	-259				
Gruppevisse nedskrivninger	-139	-130				
Sum netto utlån	32 267	31 800				
Utlån/innskudd med flytende rente (amortisert kost)	28 897	29 484	26 160	24 378		
Utlån/innskudd med fast rente (virkelig verdi)	3 675	2 705	946	960		

De faktorer som har størst innvirkning på virkelig verdi på konsernets utlånsportefølje, er endringer i rentenivået og kredittmarginer som ikke gjenspeiles

i lånerentene på målingstidspunktet. I årsregnskapet er utlånsporteføljen og innskudd med avtalt flytende rente målt til amortisert kost.

Utlånsporteføljen og innskudd med fast rente er målt til virkelig verdi.

KONSERN			MORBANK	
2011	2012	Utlån	2012	2011
553	547	Leiefinansieringsavtaler (fusjon Sparebanken Møre og Møre Flnans AS 31.08.2012)	547	0
1 432	2 029	Kasse- og driftskreditter	2 029	1 432
196	202	Brukskreditter	202	196
208	224	Boligbyggelån	224	208
525	690	Byggelån	690	570
2 705	3 675	Utlån med fast rente	3 675	2 705
25 290	27 400	Utlån med flytende rente (pant i bolig)	16 070	17 142
6 131	5 979	Andre nedbetalingslån	6 140	6 276
3 588	2 864	Utlån i valuta	2 864	3 588
73	130	Andre utlån	131	73
40 701	43 740	Sum brutto utlån	32 572	32 189
-396	-306	Individuelle og gruppevisse nedskrivninger	-305	-389
40 305	43 434	Sum netto utlån	32 267	31 800

KONSERN			MORBANK	
2011	2012	Renteinntekter	2012	2011
1 983	1 920	Renteinntekter fra utlån til og fordringer på kunder	1 514	1 676
-108	-139	Renteinntekter på utlånsportefølje målt til virkelig verdi	-139	-108
1 875	1 781	Renteinntekter på utlånsportefølje målt til amortisert kost	1 375	1 568
78	59	Renteinntekter på utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner målt til amortisert kost	89	107
0	0	Renteinntekter på sertifikater, obligasjoner og rentebærende verdipapirer målt til amortisert kost	63	89

KONSERN		
2011	2012	
		Leasingvolum fordelt på type anleggsmiddel
8	18	Kontor og datamaskiner
306	335	Industrielt utstyr/maskiner
168	147	Transportmidler
79	47	Personbiler
15	0	Bygg og anlegg
576	547	Brutto leasingvolum
-6	-6	Individuelle nedskrivninger
570	541	Netto leasingvolum
23	0	- herav leasing til morbanken (eliminert i konsernregnskapet)
		Nåverdi av inntekter fra finansiell leasing som mottas
166	167	Innen 1 år
279	289	Mellom 1 - 5 år
22	19	Mer enn 5 år
467	475	Totalt

Fremtidig neddiskonterte leieinntekter er mindre enn bokført verdi da restverdi på kontrakter ikke blir avskrevet til null.

Nominelle inntekter (ekskl. restverdi på kontrakter) fra finansiell leasing som mottas, utgjør 176 mill. kroner innen 1 år, 343 mill. kroner mellom 1-5 år

og 26 mill. kroner for mer enn 5 år, beregnet pr. 31.12.2012.

Geografisk fordeling

KONSERN	Møre og Romsdal		Landet ellers		Utlandet		Sum	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Brutto utlån	37 009	34 728	6 589	5 894	142	79	43 740	40 701
Andel i %	84,6	85,3	15,1	14,5	0,3	0,2	100,0	100,0
Innskudd	22 405	21 550	4 443	3 575	233	200	27 081	25 325
Andel i %	82,7	85,1	16,4	14,1	0,9	0,8	100,0	100,0
Garantier	1 450	1 204	34	38	0	0	1 484	1 242
Andel i %	97,7	96,9	2,3	3,1	0,0	0,0	100,0	100,0
MORBANK								
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Brutto utlån	28 020	27 730	4 410	4 399	142	60	32 572	32 189
Andel i %	86,0	86,1	13,5	13,7	0,4	0,2	100,0	100,0
Innskudd	22 430	21 550	4 443	3 588	233	200	27 106	25 338
Andel i %	82,7	85,1	16,4	14,2	0,9	0,8	100,0	100,0
Garantier	1 450	1 204	34	38	0	0	1 484	1 242
Andel i %	97,7	96,9	2,3	3,1	0,0	0,0	100,0	100,0

4.3 - Tap på utlån/mislighold kunder

Sparebanken Møre gjennomgår låneporteføljen hvert kvartal. For alle engasjement som skal vurderes individuelt skal det foretas en vurdering av om det foreligger objektive bevis på at en tapshendelse har inntruffet, og at tapshendelsen reduseres utlånets fremtidige kontantstrømmer. Eksempler på slike objektive bevis er vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold, vesentlige kontraktsbrudd, avtalte endringer i rentesats eller andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor, konkurs mv.

Dersom objektive bevis for verdifall finnes, beregnes tap på utlån som forskjellen mellom balanseført verdi (saldo + påløpte renter på vurderingstidspunktet) og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. Estimering av fremtidig kontantstrømmer tar også hensyn til overtakelse og salg av tilhørende sikkerheter, herunder utgifter ved overtakelse og salg.

Når den fremtidige kontantstrømmen etter beste evne er estimert og dette registreres, vil systemet beregne ny verdi for lånet (amortisert kost) og forskjellen med balanseført verdi vil tilsvare nedskrivningsbeløpet.

Når alle sikkerheter er realisert og det er utvilsomt at banken ikke får flere innbetalinger på engasjementet blir tapsnedskrivningen konstatert. Kravet mot kunden vil likevel bestå og bli fulgt opp, med mindre det er inngått avtale om gjeldsettergivelse med kunden.

Gruppevis nedskrivninger beregnes på undergrupper av utlån der det foreligger objektive hendelser som viser at den fremtidige kontantstrømmen for betjening av engasjementene er svekket, hvor det ikke er mulig å gjennomgå alle engasjementer på individuell basis, eller hvor informasjon ikke er identifiserbar på engasjementnivå. Engasjement hvor det er registrert individuelle tapsnedskrivninger inngår ikke i grunnlaget for gruppevis nedskrivninger.

Sparebanken Møre har utviklet egen gruppenedskrivningsmodell, og beregninger utføres månedlig basert på input fra risikoklassifiseringssystemet, datavarehus, samt vurderinger av makroøkonomiske faktorer. Endringer i risikoklassifisering, negativ utvikling i sikkerhetsverdier og registrerte makroøkonomiske hendelser med innvirkning på fremtidige estimerte kontantstrømmer tas hensyn til i modellen. Modellen ser på både kontantstrømmer ut av banken (total innlåns- og fundingkostnad, administrasjonskostnader mv.), samt estimerte kontantstrømmer inn til banken (herunder renteinntekter fra kunder). Med ulike tilpasninger benyttes tilsvarende modell for både kredittportefølje i morbank og portefølje overført til kredittforetaket i konsernet.

De siste årene har vært preget av internasjonale økonomiske uroligheter. Det har vært, og er fremdeles, stor usikkerhet knyttet til ulike lands statsgjeld. Det makroøkonomiske bildet for Norge fremstår som mer

positivt, med forventninger om lave renter i årene fremover, lavt inflasjonspress, stabil arbeidsledighet, og forventninger om en moderat konjunkturoppgang i 2013 og 2014. Utfallsrommet ved utgangen av 2012 er fortsatt stort. Dersom gjeldsproblemene i Europa og budsjettproblemene i USA ikke løses på en tilfredsstillende måte kan en resesjon være resultatet, og dette vil gjøre konjunkturbildet i Norge forverret i forhold til et forventet hovedscenário.

Basert på analyser gjennomført av Statistisk Sentralbyrå forventes det at den økonomiske utviklingen vil være preget av at Møre og Romsdal, i likhet med landet for øvrig, fortsatt vil befinne seg i en moderat konjunkturoppgang. Utviklingen innefor de ulike sektorer vil likevel være forskjellig, og det eksisterer en nedsiderisiko.

Industriproduksjonen for landet som helhet ventes å gå opp i 2013, så også i Møre og Romsdal. Byggeaktiviteten i fylket holder seg godt oppe. Produksjonen i privat tjenesteyting ventes å øke noe mer enn i 2012, mens produksjonen i offentlig forvaltning øker mindre enn i 2012, og mindre enn i økonomien ellers.

De mest åpenbare risikofaktorene, i henhold til Statistisk Sentralbyrås prognoser for Møre og Romsdal, vil være utviklingen i internasjonal økonomi, oljeprisen, kronekursen, det norske boligmarkedet og stemningen i husholdningssektoren. Stemningen i husholdningssektoren antas å påvirkes også av renteutviklingen mot privatmarkedet. Til tross for at Norges Banks styringsrente er forventet å være på et lavt nivå fremover, vil likevel rentenivået til bankkunder kunne økes på grunn av høyere finansieringskostnader for bankene og økte

regulatoriske kapitalkrav for banknæringen.

Boligprisstatistikk fra Norges Eiendomsmeglerforbund for Møre og Romsdal viser fremdeles positiv utvikling i bankens kjernemarked. Herunder inngår både økning i kvadratmeterpriser, samt raskere omsetningshastighet. Det må likevel legges til grunn at boligprisutviklingen vil kunne påvirkes av husholdningenes rentenivå og inntektsutvikling.

De makroøkonomiske faktorene som er registrert er tatt høyde for i bankens gruppenedskrivningsmodell gjennom påslag i makrojusteringer.

Tap på utlån og garantier

KONSERN			MORBANK	
2011	2012		2012	2011
-13	-112	Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån og garantiansvar	-116	-13
5	9	Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	9	4
44	132	Konstaterte tap i perioden med tidligere individuelle nedskrivninger	132	43
11	34	Konstaterte tap i perioden uten tidligere individuelle nedskrivninger	34	10
7	16	Inngang på tidligere konstaterte tap	17	7
40	47	Periodens tapskostnad	42	37

Individuelle nedskrivninger på utlån

KONSERN			MORBANK	
2011	2012		2012	2011
281	265	Individuell nedskrivning til dekning av tap på utlån 01.01	259	276
44	132	Konstaterte tap i perioden med tidligere individuell nedskrivning	132	43
64	14	Økning i individuelle nedskrivninger i perioden	14	63
41	75	Nye individuelle nedskrivninger i perioden	75	40
77	56	Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	50	77
265	166	Individuell nedskrivning til dekning av tap på utlån 31.12	166	259

Nedskrivning på grupper av utlån

KONSERN			MORBANK	
2011	2012		2012	2011
126	131	Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01	130	126
5	9	Endring i året	9	4
131	140	Nedskrivning på grupper av utlån 31.12	139	130

Individuelle avsetninger på garantiansvar

KONSERN			MORBANK	
2011	2012		2012	2011
12	14	Individuelle avsetninger 01.01	14	12
2	2	Ny avsetning i perioden	2	2
0	14	Tilbakeføring av avsetninger i perioden	14	0
14	2	Individuell avsetning 31.12	2	14

Misligholdte engasjement (kundens totale engasjement) over 3 mnd.

	2012			2011		
KONSERN	Sum	PM	NL	Sum	PM	NL
3-6 måneder	73	19	54	40	14	26
6-12 måneder	107	10	97	181	24	157
Over 12 måneder	77	39	38	78	45	33
Brutto mislighold	257	68	189	299	83	216
Individuelle nedskrivninger/avsetninger	71	8	63	136	13	123
Netto mislighold	186	60	126	163	70	93
MORBANK	Sum	PM	NL	Sum	PM	NL
3-6 måneder	73	19	54	40	14	26
6-12 måneder	107	10	97	175	24	151
Over 12 måneder	77	39	38	78	45	33
Brutto mislighold	257	68	189	293	83	210
Individuelle nedskrivninger/avsetninger	71	8	63	131	13	118
Netto mislighold	186	60	126	162	70	92

KONSERN	2012			2011		
Tapsutsatte engasjement	Sum	PM	NL	Sum	PM	NL
Engasjement før individuelle tapsnedskrivninger:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	257	68	189	299	83	216
Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	324	45	279	488	75	413
Sum engasjement før individuelle tapsnedskrivninger	581	113	468	787	158	629
Individuelle nedskrivninger på:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	71	8	63	136	13	123
Ikke misligholdte engasjement m/tapsnedskrivninger	95	15	80	129	17	112
Sum individuell tapsnedskrivning	166	23	143	265	30	235
Engasjement etter individuelle tapsnedskrivninger:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	186	60	126	163	70	93
Ikke misligholdte engasjement m/tapsnedskrivninger	229	30	199	359	58	301
Sum tapsutsatte engasjement etter individuelle tapsnedskrivninger	415	90	325	522	128	394
Sum tapsutsatte engasjement før individuelle tapsnedskr. i % av utlån	1,34	0,41	2,91	1,95	0,62	4,08
Sum tapsutsatte engasjement etter individuelle tapsnedskr. i % av utlån	0,96	0,33	2,02	1,30	0,52	2,56

MORBANK	2012			2011		
Tapsutsatte engasjement	Sum	PM	NL	Sum	PM	NL
Engasjement før individuelle tapsnedskrivninger:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	257	68	189	293	83	210
Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	324	45	279	488	75	413
Sum engasjement før individuelle tapsnedskrivninger	581	113	468	781	158	623
Individuelle nedskrivninger på:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	71	8	63	131	13	118
Ikke misligholdte engasjement m/tapsnedskrivninger	95	15	80	128	17	111
Sum individuell tapsnedskrivning	166	23	143	259	30	229
Engasjement etter individuelle tapsnedskrivninger:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	186	60	126	162	70	92
Ikke misligholdte engasjement m/tapsnedskrivninger	229	30	199	360	58	302
Sum tapsutsatte engasjement etter individuelle tapsnedskrivninger	415	90	325	522	128	394
Sum tapsutsatte engasjement før individuelle tapsnedskr. i % av utlån	1,81	0,69	2,93	2,46	0,90	4,20
Sum tapsutsatte engasjement etter individuelle tapsnedskr. i % av utlån	1,29	0,55	2,03	1,64	0,74	2,65

Tap på utlån/garantier

KONSERN			2012			2011		
Sektor/næring	Tap	Tap i % av brutto utlån 01.01.	Andel av brutto utlån	Tap	Tap i % av brutto utlån 01.01.	Andel av brutto utlån		
Jordbruk og skogbruk	1	0,11	1,1	-1	-0,25	1,2		
Fiske og fangst	17	0,56	7,4	-5	-0,16	7,7		
Industri og bergverk	18	1,46	2,8	-18	-1,52	3,1		
Bygg og anlegg	8	1,18	1,6	5	0,75	1,8		
Varehandel og hotell	5	0,70	1,5	5	0,59	1,9		
Utenriks sjøfart/supply	-12	-0,65	3,7	30	1,51	4,5		
Eiendomsdrift	15	0,28	13,0	15	0,39	12,6		
Faglig/finansiell tjenesteytelse	0	0,00	1,6	0	0,00	1,6		
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	4	0,33	3,5	0	0,00	3,4		
Offentlig forvaltning	0	0,00	0,0	0	0,00	0,0		
Utlandet	0	0,00	0,2	0	0,00	0,0		
Andre	0	0,00	0,3	0	0,00	0,2		
Sum næringsliv/offentlig	56	0,37	36,8	31	0,22	37,9		
Personkunder	-3	-0,01	63,2	2	0,01	62,1		
Gruppenedskrivninger	9	0,02		5	0,01			
Sum kunder	62	0,16	100,0	38	0,10	100,0		
Kredittinstitusjoner	-15	-0,04		2	0,01			
Sum	47	0,12	100,0	40	0,11			

MORBANK			2012			2011		
Sektor/næring	Tap	Tap i % av brutto utlån 01.01.	Andel av brutto utlån	Tap	Tap i % av brutto utlån 01.01.	Andel av brutto utlån		
Jordbruk og skogbruk	1	0,12	1,5	-1	-0,27	1,4		
Fiske og fangst	17	0,56	9,9	-5	-0,16	9,7		
Industri og bergverk	15	1,44	3,7	-20	-1,99	3,2		
Bygg og anlegg	7	1,15	2,1	5	0,93	1,9		
Varehandel og hotell	5	0,75	2,0	5	0,64	2,2		
Utenriks sjøfart/supply	-12	-0,66	4,9	30	1,53	5,6		
Eiendomsdrift	14	0,28	17,6	15	0,39	16,0		
Faglig/finansiell tjenesteytelse	0	0,00	2,1	0	0,00	1,9		
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	4	0,34	4,6	0	0,00	4,0		
Offentlig forvaltning	0	0,00	0,1	0	0,00	0,0		
Utlandet	0	0,00	0,3	0	0,00	0,0		
Andre	0	0,00	0,4	0	0,00	0,2		
Sum næringsliv/offentlig	51	0,35	49,4	29	0,21	46,1		
Personkunder	-3	-0,02	50,6	2	0,01	53,9		
Gruppenedskrivninger	9	0,03		4	0,01			
Sum kunder	57	0,18	100,0	35	0,11	100,0		
Kredittinstitusjoner	-15	-0,05		2	0,01			
Sum	42	0,13	100,0	37	0,12			

Ikke inntektsførte renter på nedskrevne utlån

KONSERN			MORBANK		
2011	2012		2012	2011	
21	24	Påløpte, ikke inntektsførte renter på balanseførte utlån 01.01	24	21	
1	0	Periodens inntektsføring av tidligere perioders renter på utlån	0	1	
9	26	Påløpte, ikke inntektsførte renter på utlån som har gått ut av balansen	26	9	
13	14	Periodens påløpte, ikke inntektsførte renter på nedskrevne utlån	14	13	
24	12	Påløpte, ikke inntektsførte renter på balanseførte utlån 31.12	12	24	

Brutto utlån - Tapsnedskrivninger - Mislighold pr. 31.12.2012

KONSERN	Brutto utlån	Individuelle nedskrivninger på utlån	Nedskrivninger på grupper av utlån	Netto utlån	Garantier	Misligholdte utlån over 90 dager	Øvrige tapsutsatte lån	Trekk- fasiliteter/ kredittrammer
Jordbruk og skogbruk	496	5		491	1	1	13	51
Fiske og fangst	3 241	43		3 198	133	107	140	96
Industri og bergverk	1 220	30		1 190	472	30	15	518
Bygg og anlegg	716	7		709	144	9	14	179
Varehandel og hotell	654	8		646	186	3	7	299
Utenriks sjøfart/supply	1 609	11		1 598	0	4	11	1
Eiendomsdrift	5 689	26		5 663	39	19	58	205
Faglig/finansiell tjenesteytelse	687	0		687	0	0	0	56
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 515	13		1 502	500	16	21	253
Offentlig forvaltning	20	0		20	0	0	0	140
Utlandet	100	0		100	0	0	0	0
Andre	143	0		143	0	0	0	0
Sum næringsliv/offentlig	16 090	143	94	15 853	1 475	189	279	1 798
Personkunder	27 650	23	46	27 581	9	68	45	2 214
Sum	43 740	166	140	43 434	1 484	257	324	4 012

Brutto utlån - Tapsnedskrivninger - Mislighold pr. 31.12.2011

KONSERN	Brutto utlån	Individuelle nedskrivninger på utlån	Nedskrivninger på grupper av utlån	Netto utlån	Garantier	Misligholdte utlån over 30 dager	Øvrige tapsutsatte lån	Trekk- fasiliteter/ kredittrammer
Jordbruk og skogbruk	471	5		466	1	4	16	53
Fiske og fangst	3 127	27		3 100	28	13	128	87
Industri og bergverk	1 251	24		1 227	321	26	51	679
Bygg og anlegg	726	18		708	126	49	8	171
Varehandel og hotell	773	7		766	68	6	6	276
Utenriks sjøfart/supply	1 817	30		1 787	427	0	124	1
Eiendomsdrift	5 144	23		5 121	74	66	54	388
Faglig/finansiell tjenesteytelse	634	0		634	0	0	0	59
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 371	90		1 281	37	104	26	261
Offentlig forvaltning	11	0		11	0	0	0	170
Utlandet	8	0		8	0	0	0	0
Andre	73	0		73	0	0	0	0
Sum næringsliv/offentlig	15 406	224	80	15 102	1 082	268	413	2 145
Personkunder	25 295	41	51	25 203	10	116	75	2 022
Sum	40 701	265	131	40 305	1 092	384	488	4 167

Brutto utlån - Tapsnedskrivninger - Mislighold pr. 31.12.2012

MORBANK	Brutto utlån	Individuelle nedskrivninger på utlån	Nedskrivninger på grupper av utlån	Netto utlån	Garantier	Misligholdte utlån over 90 dager	Øvrige tapsutsatte lån	Trekk-fasiliteter/kredittrammer
Jordbruk og skogbruk	494	5		489	1	1	13	51
Fiske og fangst	3 240	43		3 197	133	107	140	96
Industri og bergverk	1 217	30		1 187	472	30	15	518
Bygg og anlegg	699	7		692	144	9	14	179
Varehandel og hotell	649	8		641	186	3	7	299
Utenriks sjøfart/supply	1 609	11		1 598	0	4	11	1
Eiendomsdrift	5 737	26		5 711	39	19	58	205
Faglig/finansiell tjenesteytelse	677	0		677	0	0	0	56
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 495	13		1 482	500	16	21	253
Offentlig forvaltning	20	0		20	0	0	0	140
Utlandet	100	0		100	0	0	0	0
Andre	144	0		144	0	0	0	0
Sum næringsliv/offentlig	16 081	143	94	15 844	1 475	189	279	1 798
Personkunder	16 491	23	45	16 423	9	68	45	1 476
Sum	32 572	166	139	32 267	1 484	257	324	3 274

Brutto utlån - Tapsnedskrivninger - Mislighold pr. 31.12.2011

MORBANK	Brutto utlån	Individuelle nedskrivninger på utlån	Nedskrivninger på grupper av utlån	Netto utlån	Garantier	Misligholdte utlån over 30 dager	Øvrige tapsutsatte lån	Trekk-fasiliteter/kredittrammer
Jordbruk og skogbruk	438	5		433	1	4	16	53
Fiske og fangst	3 110	27		3 083	28	13	128	87
Industri og bergverk	1 043	19		1 024	321	21	51	679
Bygg og anlegg	602	18		584	126	49	8	171
Varehandel og hotell	718	7		711	68	6	6	276
Utenriks sjøfart/supply	1 794	30		1 764	427	0	124	1
Eiendomsdrift	5 154	23		5 131	74	66	54	418
Faglig/finansiell tjenesteytelse	612	0		612	0	0	0	59
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 297	89		1 208	37	103	26	261
Offentlig forvaltning	2	0		2	0	0	0	170
Utlandet	8	0		8	0	0	0	0
Andre	73	0		73	0	0	0	0
Sum næringsliv/offentlig	14 851	218	80	14 553	1 082	262	413	2 175
Personkunder	17 338	41	50	17 247	10	116	75	1 519
Sum	32 189	259	130	31 800	1 092	378	488	3 694

UTVIKLING SISTE FEM ÅR

Misligholdte engasjement over 3 mnd

KONSERN						MORBANK				
2008	2009	2010	2011	2012		2012	2011	2010	2009	2008
168	205	249	299	257	Brutto engasjement	257	293	242	205	168
26	52	39	136	71	Individuelle nedskrivninger/avsetninger	71	131	39	52	26
142	153	210	163	186	Netto engasjement	186	162	203	153	142
0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	Netto mislighold i % av brutto utlån	0,6	0,5	0,6	0,5	0,4

Øvrige tapsutsatte engasjement (med individuell nedskrivning/avsetning)

KONSERN						MORBANK				
2008	2009	2010	2011	2012		2012	2011	2010	2009	2008
780	857	674	488	324	Brutto engasjement	324	488	667	857	772
237	258	227	129	95	Individuelle nedskrivninger/avsetninger	95	128	224	254	235
543	599	447	359	229	Netto engasjement	229	360	443	603	537
1,5	1,6	1,2	0,9	0,5	Øvrig tapsutsatt i % av brutto utlån	0,7	1,1	1,4	1,9	1,5

4.4 - Forpliktelser/betingede forpliktelser - garantiforpliktelser

KONSERN			MORBANK	
2011	2012		2012	2011
371	527	Betalingsgarantier	527	371
353	562	Kontraktsgarantier	562	353
314	344	Lånegarantier	344	314
54	51	Annet garantiansvar	51	54
1 092	1 484	Garantiansvar overfor kunder	1 484	1 092
150	150	Garanti overfor kredittinstitusjoner	150	150
0	0	Garanti overfor Sparebankenes sikringsfond	0	0
1 242	1 634	Garantiansvar pr. 31.12	1 634	1 242
4 167	4 012	Trekkfasiliteter kunder	3 274	3 694
		Fordeling etter næring/sector er vist i note 4.3.		
		Pantstillelser		
2 657	1 271	Sertifikater og obligasjoner stillet som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank	1 271	2 657
860	0	Benyttet låneadgang i Norges Bank (F-lån)	0	860
9	78	Remburs 1)	78	9

1) Åpnet/bekreftet rembursforpliktelser som etter Finanstilsynets retningslinjer ikke skal tas med i balansen.
Konsernet er pr. 31.12.2012 involvert i to rettslige prosesser. Konsernet har vurdert sannsynligheten for tap som liten.

5 FINANSIELLE INSTRUMENT - MARKEDS- OG LIKVIDITETSRISIKO

Styret i banken fastsetter de langsiktige målene for bankens risikoprofil. Disse gjøres operasjonelle gjennom de fullmakter og rammer som er delegert i organisasjonen. Sparebanken Møre styrer likviditets- og markedsrisiko og håndterer fullmakter, rammer og retningslinjer knyttet til finansielle instrumenter basert på strategidokumentene, Markedsrisikostراتيجية, Finansieringsstrategi, Kredittisiko – motpartsrisiko og Handel med finansielle instrument overfor kunder. Strategidokumentene er underlagt periodisk gjennomgang ved at de revideres/vedtas en gang i året av styret i banken. Dokumentene skal utover dette være videreformidlet, godkjent og forstått av de operative enhetene, bankens kontrollfunksjoner og administrasjon. For å sikre en nødvendig kvalitet og uavhengighet er utviklingen av risikostyringsverk-

tøy og utføring av risikorapporteringen organisert i en enhet uavhengig av de operative virksomhetene.

Markedsrisikostراتيجية

Dette dokument har til formål å definere strategi og rammer for markedsrisikoområdet. Videre skal dokumentet sette standard for organisering og ansvarsforhold, måling av markedsrisiko samt overvåking og rapportering i forhold til markedsrisikoområdet.

Finansieringsstrategi

Finansieringsstrategien beskriver mål som banken har for å bevare sin finansielle styrke. Betyggende soliditet og gode økonomiske resultater bidrar til å gi tilstrekkelige og sikre rammer for bankens markedsfinansiering.

Kredittisiko - motpartsrisiko

Dokumentet gjennomgår og presiserer aktivitets- og risikorammer for bankens kreditteksponering og eksponering i kredittequivale instrumenter for de delene av bankens kreditteksponering som er knyttet til forvaltnings og risikoavdekkingsaktivitetene i Seksjon Finans og Valuta.

Handel med finansielle instrument overfor kunder

Dokumentet angir retningslinjer som gjelder for bankens handel av finansielle instrumenter overfor kunder. Det definerer rammer for slik handel og angir rutiner for overvåking av eksponering og risiko, herunder ansvarsfordeling for overvåking og oppfølging.

5.1 - Likviditetsrisiko

Styringen av Sparebanken Møres finansieringsstruktur er fastsatt i en overordnet likviditetsstrategi som blir evaluert og vedtatt av styret minimum en gang i året. Her beskrives de mål banken har for å bevare sin finansielle styrke, og det er definert konkrete rammer på ulike områder for bankens likviditetsstyring. Likviditetsstyringen inneholder også stresstester hvor en simulerer likviditetseffekten av ulike scenarier ved

at kvantifisere sannsynligheten for refinansiering fra de ulike likviditetskildene. Banken har inkludert i sin strategi å spre finansieringen på flere kilder, både hva gjelder markeder, instrumenter og løpetider, for å redusere risikoen.

Kundeinnskudd er bankens viktigste finansieringskilde, men den er også avhengig av andre likviditetskilder for

å finansiere kundenes etterspørsel etter utlån. Banken har også beholdning av verdipapirer, som inngår som et ledd i den løpende likviditetsstyringen. Se ytterligere informasjon i note 5.4

Tabellene nedenfor viser kontraktmessige ikke-diskonterte kontantstrømmer. Tallstørrelsene kan således ikke avstemmes mot balansen.

Likviditetsrisiko 2012

KONSERN	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Konter og fordringer på sentralbanker	669	0	0	0	0	669
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	288	0	0	0	0	288
Utlån til kunder	8 601	552	2 531	13 510	32 970	58 164
Sertifikater og obligasjoner	122	219	264	4 078	1 246	5 929
Sum eiendeler	10 442	771	2 795	17 588	34 216	65 812
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	75	6	1 071	641	0	1 793
Innskudd fra kunder	26 187	265	690	3	0	27 145
Verdipapirgjeld	24	623	4 011	12 473	2 361	19 492
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	13	00	69	325	1 238	1 645
Sum gjeld	26 299	894	5 841	13 442	3 599	50 075
Finansielle derivat						
Kontantstrømmer inn	24	83	558	1 392	665	2 722
Kontantstrømmer ut	40	122	445	1 339	564	2 510
Sum finansielle derivat	-16	-39	113	53	101	212

Likviditetsrisiko 2011

KONSERN	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Konter og fordringer på sentralbanker	814	0	0	0	0	814
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	564	0	0	0	0	564
Utlån til kunder	9 903	520	2 323	12 167	29 060	53 973
Sertifikater og obligasjoner	130	304	553	3 737	2 195	6 919
Sum eiendeler	12 304	824	2 876	15 904	31 255	63 163
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	334	905	897	1 718	0	3 854
Innskudd fra kunder	24 409	263	677	35	0	25 383
Verdipapirgjeld	34	1 182	2 817	13 408	3 313	20 754
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	6	2	46	326	1 498	1 878
Sum gjeld	24 783	2 352	4 437	15 487	4 811	51 869
Finansielle derivat						
Kontantstrømmer inn	29	164	605	1 811	886	3 495
Kontantstrømmer ut	41	160	500	1 716	762	3 179
Sum finansielle derivat	-12	4	105	95	124	316

Likviditetsrisiko 2012

MORBANK	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	669	0	0	0	0	669
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 275	0	0	0	0	1 275
Utlån til kunder	8 534	417	1 916	8 127	23 735	42 729
Sertifikater og obligasjoner	133	219	303	5 984	1 246	7 885
Sum eiendeler	10 611	636	2 219	14 111	24 981	52 558
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 062	6	1 071	641	0	2 780
Innskudd fra kunder	26 187	265	690	3	0	27 145
Verdipapirgjeld	2	589	3 810	3 822	0	8 223
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	13	0	69	325	1 238	1 645
Sum gjeld	27 264	860	5 640	4 791	1 238	39 793
Finansielle derivat						
Kontantstrømmer inn	22	82	514	1 220	399	2 237
Kontantstrømmer ut	38	116	420	1 226	429	2 229
Sum finansielle derivat	-16	-34	94	-6	-30	8

Likviditetsrisiko 2011

MORBANK	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	814	0	0	0	0	814
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 567	0	0	0	0	1 567
Utlån til kunder	9 851	413	1 838	8 073	22 530	42 705
Sertifikater og obligasjoner	151	304	695	4 292	3 596	9 038
Sum eiendeler	12 383	717	2 533	12 365	26 126	54 124
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	928	905	897	1 718	0	4 448
Innskudd fra kunder	24 409	263	677	35	0	25 383
Verdipapirgjeld	3	1 154	2 500	7 110	739	11 506
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	6	2	46	326	1 498	1 878
Sum gjeld	25 346	2 324	4 120	9 189	2 237	43 215
Finansielle derivat						
Kontantstrømmer inn	27	158	565	1 651	587	2 988
Kontantstrømmer ut	39	147	479	1 619	609	2 893
Sum finansielle derivat	-12	11	86	32	-22	95

5.2 - Renterisiko

Sparebanken Møre måler renterisikoen ved analyser som gir effekten på resultatet av en renteendring på 1 prosentpoengs parallellskift i avkastningskurven. På denne måten kan en kvantifisere hvilken risiko banken har påtatt seg og hvilken effekt denne har på resultatet ved endringer i markedsrenten.

Analysen angir effektiv løpetid på den rentebærende delen av balansen. Til lenger midler bindes opp ved en plassering, jo større er det potensielle tap/gevinst

ved en stigning/et fall i markedsrenten. Konsernet har en kort rentebinding og renterisikoen vurderes som moderat. Tabellen nedfor viser potensiell resultateffekt av verdiendringer på finansielle eiendeler og forpliktelses for konsernet ved en økning i rentenivået på ett prosentpoeng. Beregningen er foretatt basert på gjeldende posisjoner og markedsrenter pr 31. desember. Potensiell resultateffekt over en 1-års periode av en renteendring på 1 prosentpoeng er 34 mill. kroner.

KONSERN - 2012	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 - 12 mnd.	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	-2	6	4	-16	-2	-10
Val	0	1	0	0	0	1
Totalt	-2	7	4	-16	-2	-9

KONSERN - 2011	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 - 12 mnd.	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	-1	5	0	-3	-2	-1
Val	0	2	4	-7	0	-1
Totalt	-1	7	4	-10	-2	-2

MORBANK - 2012	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 - 12 mnd.	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	3	4	2	-17	-2	-10
Val	0	1	0	0	0	1
Totalt	3	5	2	-17	-2	-9

MORBANK - 2011	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 - 12 mnd.	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	3	4	-1	-4	-2	0
Val	0	2	4	-7	0	-1
Totalt	3	6	3	-11	-2	-1

5.3 - Valutarisiko

Sparebanken Møre måler valutarisikoen ut fra netto-posisjonene i de ulike valutaene. Bankens valutakursrisiko oppstår i forbindelse med bankens virksomhet knyttet til inngåelse av valutaforretninger mot kunder og andre banker. Det er et hovedprinsipp at alle forretninger mot kunder omgående skal dekkes med

motgående forretning i markedet slik at valutakursrisikoen reduseres til et minimum. Banken har ingen egenhandel innenfor valutainstrumenter. Alle balanseposter i utenlandsk valuta er omregnet til NOK etter midtkurser fra Norges Bank pr. 31.12. For sedler og mynter er det brukt tilnærmet kjøps-

kurser. Løpende inntekter og utgifter er omregnet til NOK etter kurser på det tidspunkt de oppsto. Netto realiserte og urealiserte gevinster/tap er resultatført. Den utilsiktede valutarisikoen har vært på et minimum gjennom året. Det eksisterer ingen valutaposisjoner i datterselskapene.

KONSERN - 2012	Totalt	Norske kroner	Valuta	Herav: USD	EUR	JPY	CHF	Øvrige
Kontanter og fordringer på sentralbanker	669	665	4		3			1
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	288	191	97	46	5	14	1	31
Utlån til og fordringer på kunder	43 434	40 557	2 877	852	430	58	1 525	12
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp.	5 542	4 471	1 071		1 071			
Øvrige eiendeler	1 699	1 662	37	11	7		9	10
Sum eiendeler	51 632	47 546	4 086	909	1 516	72	1 535	54
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 519	1 762	757	415	147		192	2
Innskudd fra og gjeld til kunder	27 081	26 812	269	146	65	31		26
Gjeld stiftet ved utstedelse av vp	15 608	14 966	642					642
Øvrig gjeld	1 362	1 345	17	11	4	2		
Ansvarlig kapital	1 301	1 301						
Egenkapital	3 761	3 761						
Sum gjeld og egenkapital	51 632	49 947	1 683	572	216	33	192	670
Valutakontrakter			-2 380	-288	-1 341	-40	-1 341	630
Netto valutaeksponering			23	49	-41	-1	2	14
Effekt ved 10% kursendring	2							

		Valutakurs 31.12.2012	Valutakurs 31.12.2011
Dollar	USD	5,5829	6,016
Euro	EUR	7,3665	7,786
Japanske yen	JPY	6,4854	7,775
Sveitsiske franc	CHF	610,07	639,870
Svenske kroner	SEK	85,72	87,230
Britiske pund	GBP	9,0259	9,296

KONSERN - 2011	Totalt	Norske kroner	Valuta	Herav: USD	EUR	JPY	CHF	Øvrige
Kontanter og fordringer på sentralbanker	814	811	3		2			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	564	525	39	9	3	11	1	16
Utlån til og fordringer på kunder	40 305	36 768	3 537	1 048	442	120	1 898	28
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp.	5 226	4 157	1 069		1 069			
Øvrige eiendeler	1 559	1 290	269	231	18	1	16	4
Sum eiendeler	48 468	43 551	4 917	1 288	1 534	132	1 915	48
Gjeld til kredittinstitusjoner	4 741	4 135	606	67	250		288	
Innskudd fra og gjeld til kunder	25 325	24 998	327	210	79	9		29
Gjeld stiftet ved utstedelse av vp	12 799	11 887	912					912
Øvrig gjeld	1 375	1 122	253	218	12	16	7	1
Ansvarlig kapital	972	972						
Egenkapital	3 256	3 256						
Sum gjeld og egenkapital	48 468	46 370	2 098	495	341	25	295	942
Valutakontrakter			-2 798	-788	-1 182	-106	-1 624	902
Netto valutaeksponering			21	5	11	1	-4	8
Effekt ved 10% kursendring	2							

5.4 - Finansielle eiendeler – verdipapir

Bankens beholdning av verdipapir består i all hovedsak av obligasjoner og sertifikat som inngår som et ledd i den løpende likviditetsstyringen. Likviditetsporteføljen benyttes som sikkerhet for lån i Norges Bank og som grunnlag for likviditetsbuffer for opp-

fyllelse av regulatoriske krav. Porteføljen har som mål å redusere kostnaden knyttet til det å opprettholde den likviditetsberedskapen som til enhver tid er nødvendig. Strategi, fullmakts- og investeringsrammer for likviditetsporteføljen er fastsatt i konsernets markeds-

risikostrategi, og revideres og vedtas årlig av styret. Denne porteføljen vurderes til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

MORBANK OG KONSNERN	2012			2011			
	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Bokført verdi	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Bokført verdi	Risikovekting
Finansielle instrument vurdert til virkelig verdi med verdendringer over resultatet							
Sertifikater							
Stat og statsgaranterte	307	305	305	552	554	554	0%
Kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	0	20%
Øvrige (20 % vekt i beregningsgrunnlag kapitaldekning)	25	25	25	50	50	50	20%
Øvrige (100 % vekt i beregningsgrunnlag kapitaldekning)	0	0	0	60	60	60	100%
Sum sertifikater	332	330	330	662	664	664	
Obligasjoner							
Stat og statsgaranterte	1 317	1 323	1 323	800	797	797	0%
Kredittinstitusjoner	4 464	4 470	4 457	4 563	4 532	4 543	10%
Kredittinstitusjoner	289	285	285	787	782	782	20%
Øvrige (20 % vekt i beregningsgrunnlag kapitaldekning)	236	236	236	81	82	82	20%
Øvrige (100 % vekt i beregningsgrunnlag kapitaldekning)	692	687	687	662	660	660	100%
Sum obligasjoner	6 999	7 001	6 989	6 893	6 853	6 864	
Sum sertifikater og obligasjoner	7 328	7 331	7 319	7 555	7 517	7 528	
Fast rente		1 882	1 882		1 929	1 929	
Flytende rente		5 450	5 437		5 588	5 599	
Aksjer og egenkapitalbevis (tradingportefølje)							
Aksjer - børsnoterte	1	2	2	1	2	2	
Sum aksjer og egenkapitalbevis	1	2	2	1	2	2	
Sum finansielle instrument til virkelig verdi	7 329	7 333	7 321	7 556	7 519	7 530	
- herav OmF eliminert i konsernregnskapet	1 777	1 789	1 777	2 301	2 291	2 302	
Finansielle instrument som holdes tilgjengelig for salg med verdiendringer over totalresultatet							
Aksjer og egenkapitalbevis							
Aksjer - børsnoterte	8	20	20	8	22	22	
Aksjer - unoterte	185	184	184	183	177	177	
Sum aksjer og egenkapitalbevis	193	204	204	191	199	199	
Sum finansielle instrument tilgjengelig for salg	193	204	204	191	199	199	

KONSNERN			MORBANK	
2011	2012	Aksjer	2012	2011
20	7	Årets resultatførte gevinster/tap og utbytte aksjer	35	91
-1	8	Årets verdiendring over totalresultatet (aksjer holdt tilgjengelig for salg)	8	-1
32	40	Akkumulert verdiendring over totalresultatet (aksjer holdt tilgjengelig for salg)	40	32
-3	-4	Årets nedskrivning over resultat	-4	-3

Markedsverdien på instrumentene som handles i et aktivt marked er basert på omsatt kurs på balansedagen. For de finansielle instrumenter som ikke omset-

tes i et aktivt marked benyttes egne verdivurderinger basert på gjeldende markedsforhold, alternativt verdivurdering fra annen markedsaktør. For de unoterte

aksjer hvor en ikke kan foreta en tilstrekkelig pålitelig måling av virkelig verdi benyttes anskaffelseskost, eller nedskrevet bokført verdi.

Finansielle instrument vurdert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet	MARKEDSVERDI	
	2012	2011
Basert på priser i et aktivt marked	1 628	1 352
Observerbare markedsdata	5 705	6 167
Annet enn observerbare markedsdata	0	0
Sum finansielle instrument til virkelig verdi	7 333	7 519

Det har ikke vært flytting av finansielle instrument mellom de tre nivåene av verdsettelsesgrupper i 2011 eller 2012.

Finansielle instrument som holdes tilgjengelig for salg med verdiendringer over totalresultatet	MARKEDSVERDI	
	2012	2011
Basert på priser i et aktivt marked	20	24
Observerbare markedsdata	0	0
Annet enn observerbare markedsdata 1)	184	175
Sum finansielle instrument tilgjengelig for salg	204	199

1) Beholdningsendring gjennom regnskapsåret	MARKEDSVERDI	
	2012	2011
Balanse inngående	175	178
Kjøp	3	2
Salg inkl. resultatførte tidligere verdiendringer	0	0
Verdiøkning	9	9
Nedskrivning	4	8
Tilbakebetaling av egenkapital	1	6
Balanse utgående	184	175

	2012		2011	
	Gjennomsnittlig bokført verdi	Effektiv renteinntekt	Gjennomsnittlig bokført verdi	Effektiv renteinntekt
Sertifikat	322	2,23	878	3,11
Obligasjoner	6 981	3,00	6 770	3,34

I beregningen av effektiv rentekostnad er det hensyntatt effekten av eventuelle sikringsinstrumenter.

Beholdning aksjer og egenkapitalbevis	Antall	Eierandel i %	Markedsverdi
Nets Holding AS	1 579 080	0,86	71
Eksportfinans ASA	3 551	1,35	64
Farstad Shipping ASA	140 000	0,36	19
Moldekraft AS	7 061	8,67	12
Norvestor V LP		0,85	7
Nordito Property AS	191 178	1,88	6
Norvestor IV LP		1,28	4
Oslo Børs VPS Hold.	83 334	0,19	4
Ekornes ASA	30 000	0,08	3
Andre selskap			16
Sum			206

5.5 - Finansielle forpliktelser

Verdipapirgjeld med fast rente inngått før 31.12.2006 er vurdert til virkelig verdi over resultatet. For bankens verdipapirgjeld med fast rente inngått etter 31.12.2006 benyttes amortisert kost omfattet av sikringsbokføring. Verdipapirgjeld med flytende rente benytter amortisert kost. Forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir amortisert over

lånets løpetid. Beholdning av egne obligasjoner føres som reduksjon av gjelden.

Datterselskapet Møre Boligkreditt AS etablerte et EMTCN-program ("Euro Medium Term Covered Note") fortrinnsvis for utstedelser av obligasjonslån

internasjonalt. Programmet har en beløpsmessig ramme på EUR 2 000 millioner. Obligasjonslån er trukket opp med SEK 750 millioner og NOK 1 350 millioner under EMTCN programmet pr. 31. desember 2012.

KONSERN	2012			2011		
	Pålydende verdi	Markeds-verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Markeds-verdi	Bokført verdi
Verdipapirgjeld vurdert til virkelig verdi over resultatet:						
Utstedte obligasjoner til virkelig verdi	402	417	417	1 128	1 149	1 149
Verdipapirgjeld til amortisert kost omfattet av sikringsbokføring						
Utstedte obligasjoner verdisikret amortisert kost	4 041	4 256	4 251	4 316	4 486	4 512
Utstedte fondsobligasjoner verdisikret amortisert kost	277	335	302	277	337	293
Verdipapirgjeld vurdert til amortisert kost						
Utstedte sertifikater til amortisert kost	1 880	1 883	1 880	1 298	1 299	1 298
Utstedte obligasjoner til amortisert kost	9 069	9 150	9 060	5 847	5 824	5 840
Utstedte ansvarlige lån amortisert kost	300	300	299	480	474	479
Utstedte fondsobligasjoner amortisert kost	700	691	700	200	180	200
Lån fra kredittinstitusjoner						
Bytteordningen	1 681	1 681	1 681	2 176	2 176	2 176
F-lån	0	0	0	860	860	860
Kredittforeningen for sparebanker	0	0	0	10	10	10

MORBANK	2012			2011		
	Pålydende verdi	Markeds-verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Markeds-verdi	Bokført verdi
Verdipapirgjeld vurdert til virkelig verdi over resultatet:						
Utstedte obligasjoner til virkelig verdi	402	417	417	1 128	1 149	1 149
Verdipapirgjeld til amortisert kost omfattet av sikringsbokføring						
Utstedte obligasjoner verdisikret amortisert kost	3 341	3 486	3 482	3 616	3 765	3 776
Utstedte fondsobligasjoner verdisikret amortisert kost	277	335	302	277	337	293
Verdipapirgjeld vurdert til amortisert kost						
Utstedte sertifikater til amortisert kost	1 880	1 883	1 880	1 298	1 299	1 298
Utstedte obligasjoner til amortisert kost	1 600	1 608	1 599	1 742	1 745	1 741
Utstedte ansvarlige lån amortisert kost	300	300	299	480	474	479
Utstedte fondsobligasjoner amortisert kost	700	691	700	200	180	200
Lån fra kredittinstitusjoner						
Bytteordningen	1 681	1 681	1 681	2 176	2 176	2 176
F-lån	0	0	0	860	860	860
Kredittforeningen for sparebanker	0	0	0	10	10	10

KONSERN		RENTEKOSTNADER	MORBANK	
2011	2012		2012	2011
1 326	1 310	Rentekostnader og lignende kostnader	1 121	1 202
-81	-96	Rentekostnader fra finansielle forpliktelser målt til virkelig verdi	-96	-81
1 245	1 214	Rentekostnader og lignende kostnader målt til amortisert kost	1 025	1 121

	2012			2011		
MORBANK	Gj.snittlig beløp	Effektiv rente	Rente-kostnad	Gj.snittlig beløp	Effektiv rente	Rente-kostnad
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	137	1,07	1	233	2,15	5
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	2 366	1,63	39	3 172	2,80	89
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	16 630	2,06	342	16 095	2,14	345
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	9 131	3,23	295	9 015	3,13	282
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	3 919	2,54	99	3 686	2,79	103
Obligasjonsgjeld	5 462	3,41	186	6 636	3,65	242

Effektiv rente er beregnet som sum rentekostnader (inkl. sikringsforretninger) i prosent av gjennomsnittlig årssaldo.

KONSERN			MORBANK	
2011	2012	Forfallstidspunkt for verdipapirgjeld, nominell verdi	2012	2011
2 981		2012		2 840
2 445	3 735	2013	3 735	2 445
2 282	2 946	2014	1 489	1 600
1 805	3 085	2015	300	300
777	1 116	2016	1 000	
1 600	2 461	2017	700	600
	1 350	2018		
700	700	2025		
12 590	15 393	Sum	7 224	7 785

	MARKEDSVERDI	
Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet	2012	2011
Basert på priser i et aktivt marked	0	0
Observerbare markedsdata	417	1 149
Annet enn observerbare markedsdata	0	0
Sum finansielle instrument til virkelig verdi	417	1 149

Det har ikke vært flytting av finansielle instrument mellom de tre nivåene av verdsettelsesgrupper i 2011 eller 2012.

Konsernet og morbanken har kostnadsført 10 mill. kroner i 2012 (4 mill. kroner i 2011), som følge av endringer i kredittrisiko på finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Akkumulert er urealisert verdiendring av endring i kredittrisiko beregnet til 1 mill. kroner pr. 31.12.2012 (11 mill. kroner pr. 31.12.2011).

Sikkerhetsstillelser

I statens tiltakspakke til bankene byttet staten og banken statspapirer mot obligasjoner med fortrinnsrett, OmF. Sparebanken Møre har kjøpt deler av utstedte obligasjoner fra Møre Boligkreditt AS, som er benyttet som sikkerhet for inngåtte bytteavtaler med Norges Bank. Verdiene av sikkerhetsstillelsene skal overstige

verdien av mottatte statspapirer med en minste sikkerhetsmargin i hele avtaleperioden. Ved utløpet av avtaleperioden er banken forpliktet til å kjøpe tilbake OmF'ene til opprinnelig salgspris. Banken mottar rentene fra OmF'ene som om disse ikke var solgt. Regnskapsmessig vurderer bankkonsernet at betingel-

sene for fraregning i IAS 39 ikke er oppfylt, da bankkonsernet gjennom bytteavtalene beholder risikoen for verdiutviklingen på obligasjonene og de øvrige kontantstrømmene i form av renter.

Sikkerhetsmasse knyttet til utstedte obligasjoner i Møre Boligkreditt AS	31.12.12	31.12.11
Brutto utlån sikret med pant i bolig (bolighypoteklån)	11 084	7 973
Fordringer som utgjør fyllingssikkerhet	225	110
Sum sikkerhetsmasse 1)	11 309	8 083
Sikkerhetsmassens fyllingsgrad	113,0 %	113,3 %

1) NOK 245 millioner av totale brutto utlån er på balansedagen ikke kvalifisert til den tellende sikkerhetsmasse (NOK 175 millioner i 2011).

5.6 - Finansielle derivater

Tabellen viser de finansielle derivatenes nominelle verdier og markedsverdier. I regnskapet blir positiv markedsverdi pr. kontrakt bokført som eiendel, mens

negativ markedsverdi blir bokført som gjeld i balansen. Tabellen inkluderer både finansielle derivater for kundehandler som inngår i Netto verdiendringer og gevinst/

tap av verdipapirer og valuta, og finansielle derivater i bankporteføljen som inngår i Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter.

KONSERN	2012			2011		
	Nominell verdi	Eiendel	Gjeld	Nominell verdi	Eiendel	Gjeld
Renterelaterte						
Renteswapper (NOK)	18 211	445	345	18 121	336	178
Valutarelaterte						
Renteswapper (val)	1 785	51	55	2 065	61	64
Rente- og valutaswapper	2 036	16	34	2 110	31	30
Sum		512	434		428	272
- herav anvendt til sikringsbokføring	4 220	246	0	4 585	225	0
Terminkontrakter	11 082	37	17	12 211	268	253

MORBANK	2012			2011		
	Nominell verdi	Eiendel	Gjeld	Nominell verdi	Eiendel	Gjeld
Renterelaterte						
Renteswapper (NOK)	17 511	376	345	17 421	298	178
Valutarelaterte						
Renteswapper (val)	1 785	51	55	2 065	61	64
Rente- og valutaswapper	1 394	14	28	1 196	25	21
Sum		441	428		384	263
- herav anvendt til sikringsbokføring	3 520	177	0	3 885	189	0
Terminkontrakter	11 082	37	17	12 211	268	253

Forfallstidspunkt finansielle derivat, nominell verdi

KONSERN						MORBANK						
2011			2012			Forfall	2012			2011		
Rente-swapper	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter	Rente-swapper	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter		Rente-swapper	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter	Rente-swapper	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter
3 766	220	9 212				2012				3 766	220	9 212
4 596	1 260	1 092	4 293	925	7 873	2013	4 293	925	7 873	4 596	1 260	1 092
2 475	302	1 036	2 487	411	1 400	2014	2 487	411	1 400	2 475	302	1 036
971	522	514	1 859	683	1 568	2015	1 859	298	1 568	971	261	514
1 689	1 662	171	2 041	911	81	2016	2 041	911	81	1 689	1 010	171
901	117	83	2 849	412	74	2017	2 849	155	74	901	117	83
332	78	78	330	76	37	2018	330	76	37	332	78	78
722		0	920	389	37	2019	920	389	37	722		0
238	13	25	255	13	12	2020	255	13	12	238	13	25
1 117			1 168			2021	1 168			1 117		
248			864			2022	864			248		
			54			2023	54					
						2024						
700			724			2025	24					
150			150			2026	150			150		
216			216			2027	216			216		
18 121	4 174	12 211	18 211	3 821	11 082		17 511	3 179	11 082	17 421	3 261	12 211

5.7 - Ansvarlig lånekapital / fondsobligasjoner**KONSERN OG MORBANK**

ISIN.NR.	Låneopptak	Forfall	Betingelser	Pålydende beløp
NO0010408644 1)	25.01.08	25.01.18	3 mnd NIBOR + 1,25 / Call opsjon 2013	300
Sum ansvarlig lånekapital				300
NO0010262306	14.04.05	Evigvarende	3 mnd NIBOR + 1,10 / Første call opsjon 2015	200
NO0010532765	10.09.09	Evigvarende	11,70 % fast / Første call opsjon 2019	277
NO0010659972	09.10.12	Evigvarande	3 mnd NIBOR + 4,75 / Første Call opsjon 2017	500
Sum fondsobligasjoner				977

Lånene er kvotert i NOK. Det foreligger ingen rett til konvertering av ansvarlig lånekapital/fondsobligasjoner til egenkapitalbeviskapital. Konsernet har ikke investeringer i ansvarlig lånekapital i andre foretak (inkl. kredittinstitusjoner) ved utgangen av 2012.

1) Sparebanken Møre benytter retten til å innfri ansvarlig obligasjonslån med kjennetegn ISIN001048644 før forfall ("call") til pari kurs (100%). Lånet har utestående volum på NOK 300 mill. Calldato var 25.01.2013.

5.8 - Sikringsbokføring

KONSERN				MORBANK			
2011		2012		2012		2011	
Pålydende verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Bokført verdi
4 593	4 805	4 318	4 553	3 618	3 784	3 893	4 069
4 585	225	4 220	246	3 520	177	3 885	189

KONSERN			MORBANK		
2011	2012	Resultatførte verdiendringer på finansielle instrument i virkelig verdisikring	2012	2011	
-47	-51	Verdisikret verdipapirgjeld med verdiendringer over resultatet	-19		7
40	48	Finansielle derivat benyttet i sikringsbokføring	16		-12
-7	-3	Totalt	-3		-5

6 DATTERSELSKAP**KONSERN OG MORBANK**

Selskap	Hjemland	Hovedvirksomhet	Eierandel	Stemmeandel
Møre Eiendomsmegling AS	Norge	Eiendomsmegling	100 %	100 %
Sparebankeiendom AS	Norge	Eiendomsforvaltning	100 %	100 %
Møre Boligkreditt AS	Norge	Finansiering	100 %	100 %
Morselskap Sparebanken Møre 1)	Norge	Bank		

1) Morselskapet Sparebanken Møre og det heleide leasingselskapet Møre Finans AS ble fusjonert i 2012 med regnskapsmessig virkning fra 31.08.2012 og skattemessig virkning fra 01.01.2012.

MØRE FINANS AS	31.08.2012	31.12.2011	MØRE FINANS AS	31.08.2012	31.12.2011
Resultat:			Balanse:		
Netto rente og provisjonsinntekter	10	14	Netto leiefinansiering	546	570
Andre driftsinntekter	4	6	Egenkapital	153	156
Driftskostnader	5	7	Rentebærende gjeld	522	409
Resultat før tap	9	13			
Tap på utlån	5	3			
Resultat før skatt	4	10			

7 DRIFTSSEGMENTER

Konsernets virksomhet er inndelt i tre strategiske driftssegmenter, som også er rapporteringssegmenter etter IFRS 8. De forskjellige driftssegmentene selger til dels forskjellige produkter, har noe ulik risikoprofil og retter seg mye mot de samme kundegruppene.

Ved inndeling av driftssegmenter er det produkter og tjenester, samt type kunde som er vektlagt. Driftssegmentet "Personmarked" består eksempelvis i all hovedsak av sektor 85 000 Personkunder.

Det vesentligste av inntekter og kostnader er fordelt på konsernets driftssegmenter etter reelt forbruk og/eller aktivitetsbaserte fordelingsnøkler. Rapporteringen er basert på den samme inndelingen og rapporteringen som månedlig skjer til konsernets ledelse og styre.

I segmentrapporteringen er det god regnskapsskikk (GRS) som er måleprinsippet. Transaksjoner mellom driftssegmentene gjøres til markedsverdier:

- Avregning av finansieringskostnader/-inntekter mellom driftssegmentene gjøres løpende til mor-

bankens fundingkostnad. Internrenten for dette defineres som effektiv 3-måneders NIBOR + langsiktig fundingtillegg (3,30 % i 2012 og 3,64 % i 2011).

- Husleie fordeles etter bruksareal på det enkelte segment basert på de samme prinsipper og til de samme priser som for morbanken, til markedsleie.
- Andre tjenester (kontorrekvisita, leasingleie, IT-utstyr m.m.) kjøpes av det enkelte driftssegment fra morbanken til samme pris som morbanken oppnår hos eksterne leverandører.

Konsernet er delt inn i følgende tre rapporteringssegment :

Rapporteringssegment	Selskapsnavn	Produkt/Virksomhet
Næringsliv	Sparebanken Møre	Finansiering, betalingsformidling, sparing/plassering, rådgivning mv.
Personmarked	Sparebanken Møre Møre Boligkreditt AS 1)	Finansiering, betalingsformidling, sparing/plassering, rådgivning mv. Finansiering (lån med pant i bolig)
Eiendomsmegling	Møre Eiendomsmegling AS	Megling av bolig- og næringseiendommer

1) Utlån til borettslag fra Møre Boligkreditt AS er innregnet i næringslivsegmentet

Geografisk segment

Konsernets aktiviteter er i all hovedsak begrenset til Møre og Romsdal som er definert som konsernets hjemmemarked.

Mindre enn 10% av konsernets inntekter kommer fra virksomhet utenfor fylket og det rapporteres derfor ikke balanse- eller resultat tall for geografisk segment.

Aktiviteter utenom fylket skiller seg ikke fra konsernets andre aktiviteter m.h.t. risiko eller avkastning. Se note 4 for mer informasjon. I elimineringer/annet inngår Sparebankeiendom AS, som håndterer eiendomsforvaltning av egne bygg.

Resultat pr 31.12	Konsern IFRS		IFRS-poster		Konsern GRS		Elimineringer/annet		Næringsliv		Personmarked		Eiendoms-megling	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Netto rente- og kreditt-provisjonsinntekter	936	909	0	0	936	909	10	37	419	447	507	425	0	0
Andre driftsinntekter 1)	290	214	0	2	290	212	81	9	87	86	98	95	24	22
Sum inntekter	1 226	1 123	0	2	1 226	1 121	91	46	506	533	605	520	24	22
Driftskostnader 2)	439	559	-1	-2	440	561	-31	105	121	120	329	316	21	20
Resultat før tap	787	564	1	4	786	560	122	-59	385	413	276	204	3	2
Tap på utlån	47	40	0	0	47	40	-8	6	58	32	-3	2	0	0
Resultat før skatt	740	524	1	4	739	520	130	-65	327	381	279	202	3	2
Skattekostnad	210	145	0	1	210	144							1	1
Resultat etter skatt	530	379	1	3	529	376							2	1

Balanse	Konsern IFRS		IFRS-poster		Konsern GRS		Elimineringer/annet		Næringsliv		Personmarked		Eiendoms-megling	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Utlån til kunder 1)	43434	40305	131	73	43303	40232	682	600	15548	14906	27073	24726	0	-
Innskudd fra kunder 1)	27081	25325	7	2	27074	25323	221	223	10610	9739	16243	15361	0	-
Garantiforpliktelser	1634	1242	-	-	1634	1242	100	150	1525	1 131	9	11	0	-
Innskuddsdekning	62,3	62,8	-	-	62,5	62,8	30,0	37,2	68,2	67,9	60,1	62,1	0	-
Antall årsverk	410	416	-	-	410	416	158	144	59	70	179	188	14	14

1) Verdivurdering av fastrentelån og fastrenteinnskudd til virkelig verdi. I tillegg er verdipapirgjeld med fast rente inngått før 1. januar 2006 vurdert til virkelig verdi over resultatet.

2) Forskjell mellom avskrivningsprinsipp vedrørende bygg

8 ANDRE DRIFTSINNTEKTER

KONSERN				MORBANK	
2011	2012		Noter	2012	2011
20	7	Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	5.4	35	91
24	24	Garantiprovisjon		24	24
16	18	Inntekter fra forsikringssalg		18	16
20	17	Inntekter fra fondssalg/verdipapirer		17	20
14	13	Diverse gebyr tilknyttet utlån		13	14
5	2	Interbankgebyrer		2	5
9	9	Gebyr sjekk og giro		9	9
56	54	Gebyr fra kort		54	56
8	9	Gebyr utenlandsk betalingsformidling		9	8
20	16	Andre gebyrer og provisjonsinntekter		15	19
172	162	Sum gebyrer og provisjonsinntekter		161	171
-33	-29	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		-29	-33
32	58	Fastrenteutlån		58	32
-19	-53	Derivat knyttet til fastrenteutlån		-53	-19
-47	-51	Utstedte obligasjoner og sertifikater		-19	7
40	48	Derivat knyttet til utstedte obligasjoner og sertifikater		16	-12
-4	-10	Endring i kredittspread ved beregning av virkelig verdi av verdipapirgjeld		-10	-4
-3	-3	Kursgevinst/-tap aksjer		-3	-3
-17	69	Kursgevinst/-tap obligasjoner		69	-17
28	26	Valutahandel (for kunder)		26	28
13	20	Øvrige inntekter		20	13
23	104	Netto verdiendring og gevinst/tap på verdipapirer og valuta	2.16, 5.3, 5.4, 5.5, 5.8	104	25
3	3	Driftsinntekter faste eiendommer		0	0
22	24	Inntekter eiendomsmegling		0	0
6	17	Salgsgevinster bygg		0	0
1	2	Øvrige driftsinntekter		16	12
32	46	Sum diverse inntekter		16	12
214	290	Andre driftsinntekter		287	266

9 DRIFTSKOSTNADER EKSKLUSIV PERSONALKOSTNADER

KONSERN				MORBANK	
2011	2012			2012	2011
65	74	IT-kostnader		73	64
5	5	Kontorrekvisita		5	5
15	14	Telefon og porto		14	15
6	5	Reisekostnader/KM-godtgj./repr.		5	6
28	29	Markedsføringskostnader		29	28
10	12	Øvrige adm.kostnader		12	11
129	139	Sum administrasjonskostnader		138	129
26	31	Av- og nedskrivninger varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		22	17
25	25	Lokalkostnader		30	31
3	3	Honorar ekstern revisor		2	2
15	18	Kostnader varige driftsmidler		18	15
5	5	Formuesskatt		5	5
42	41	Andre driftskostnader		32	35
90	92	Sum andre driftskostnader		87	88
245	262	Sum driftskostnader		247	234

10 LEIEAVTALER

Konsernet har outsourcet det vesentligste av driften innen IT-området. I 2005 ble det inngått en drifts-avtale med selskapet Every ASA for perioden 2005-2009. Avtalen løp opprinnelig ut 2009, ble forlenget med to år i 2009, og er forlenget med ytterligere to år

i 2011. Avtalen omfatter drift og vedlikehold av bankens kunde- og reskontrosystemer, samt konsernets infrastruktur innen IT-systemer. Kostnadsrammen for drift og vedlikehold utgjør ca. 65 mill. kroner i året, herav leiekostnad på 38 mill. kroner. Avtalen reguleres

årlig etter endringer i aktivitetsvolum og konsumprisindeksen. Øvrige leieavtaler (leasing av biler og leie av lokaler) er i hovedsak inngått med konsernselskaper og elimineres i konsernregnskapet. Alle bankens leieavtaler er operasjonelle.

Leasing/andre leieavtaler

Operasjonelle leieavtaler omfatter leasing av bankens biler og deler av kontormaskinparken (printere, kopi-maskiner m.m.) fra datterselskapet Møre Finans AS.

Oppgitt leie i 2012 vedrører perioden fra 1. januar til 31. august 2012 (gjennomføringstidspunkt av fusjonen). Banken leier sine 30 forretningslokaler fra bankens

heleide eiendomsselskap Sparebankeiendom AS, samt eksterne utleiere.

Leasing	2012	2011
Årlig leasingleie til Møre Finans	4	6
Varighet i år:		
Biler	opphørt ved fusjon	3 år
Kontormaskiner	opphørt ved fusjon	5 år

Leie av forretningslokaler	2012	2011
Husleie betalt til:		
Sparebankeiendom AS	19	13
Andre eksterne utleiere	10	9

Varighet leieavtaler

Leieavtaler med eksterne utleiere er i hovedsak av 10 års varighet (noen på 1 år) med 12 måneder gjensidig oppsigelsesfrist og til markedspriser. Leieavtaler med datterselskapet Sparebankeiendom AS har en oppsigelsesfrist på 1 måned og løper ett år i gangen. Leiebetalingen er markedspris.

Kontraktsfestede fremtidige leiekostnader (nominelle beløp)	Innen 1 år	Mellom 1-5 år	Mer enn 5 år
Sparebankeiendom AS	19	0	0
Andre eksterne utleiere	10	40	50
Sum	29	40	50

Antall leide kontor	2012	2011
Leid av Sparebankeiendom AS	4	7
Leid av andre	26	23
Sum	30	30

Kontorene er lokalisert i konsernets geografiske hjemmemarked, Møre og Romsdal fylke, og de fleste byggene er lokalisert på Sunnmøre. Samlet areal i lokaler eid av konsernet utgjør ca 13 000 kvm, hvorav ca 1 500 er utleid til eksterne leietakere. Bare mindre deler av lokalene er ledig pr. dato (ca 1 300 kvm) og det er kun næringslokaler i byggene. Konsernet har i 2012 solgt bankbyggene i Storgata 33 i Molde, Spjelkavik og Midsund.

11 LØNN OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

KONSERN			MORBANK	
2011	2012		2012	2011
210	232	Lønn og andre kontantytelser	215	192
2	2	Honorarer styret/forstanderskap/kontrollkomite	2	2
10	12	Bonus/overskuddsdeling 1)	12	10
36	38	Pensjonskostnad ytelsesplaner (note 14)	38	36
0	-166	Planendring pensjon	-166	0
37	41	Arbeidsgiveravgift	38	34
19	18	Andre personalkostnader	19	19
314	177	Sum lønn m.v.	158	293
		Bemanning		
461	437	Hel- og deltidsansatte pr. 31.12	423	438
448	449	Gjennomsnittlig antall ansatte	431	427
416	410	Årsverk pr. 31.12	394	395
406	413	Gjennomsnittlig antall årsverk	387	383

1) Deler av bonusen (ca 50 %) for 2012 og 2011 ble gitt i form av egenkapitalbevis (MORG). Egenkapitalbevisene ble kjøpt i markedet til børskurs, totalt ca 28 000 EKB i 2012 og ca 28 000 EKB i 2011.

Banken har pr. 31.12.2012 ikke forpliktelser overfor adm. direktør, styret eller andre ansatte til å gi spesielt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet. Det eksisterer heller ikke regnskapsmessige forpliktelser vedr. bonuser, overskuddsdelinger, opsjoner og lignende for noen av de nevnte personene. Administrerende direktør har kontraktsfestet 6 måneders oppsigelsestid. Det vises forøvrig til note 12 for beskrivelse av pensjonsordninger. All lønn og annen godtgjørelse til ansatte i konsernet og nærstående parter er kostnadsført ved regnskapårets slutt.

Pensjonskostnader er regnskapsmessig kostnad for banken inkl. premiebetaling ved de ulike pensjonsordningene.

Et av bankens styremedlemmer, Ingvild Vartdal, var partner i advokatfirmaet Schjødt AS, Kongens gate 23, NO 6001 Ålesund, frem til oppstart av egen advokatvirksomhet i slutten av 2012. Schjødt AS har levert en stor andel av bankens innkjøp av advokat tjenester i 2012, i all hovedsak knyttet til juridiske vurderinger rundt avtaler med kunder. I tillegg er det ytt bistand i enkelte skattemessige spørsmål og i vurderinger rundt

datterselskap. Transaksjonene er inngått på ordinære markedsmessige vilkår som om de var gjennomført mellom uavhengige parter.

Advokatfirmaet har levert tjenester for kroner 1 484 233 inkl. mva. i 2012.

Transaksjoner med datterselskaper

Dette er transaksjoner mellom morbanken og 100 % eide datterselskap (se note 6) som er foretatt på armlengdes avstand og til armlengdes priser. Prisbetingelser og andre vilkår for transaksjoner med datterselskap er også angitt i note 7.

Avregning av finansieringskostnader/-inntekter mellom segmentene gjøres løpende til morbankens fundingkostnad. Internrenten for dette defineres som effektiv 3 måneders NIBOR + et påslag for lang finansiering (3,30 % i 2012 og 3,64 % i 2011).

Husleie fordeles etter bruksareal på det enkelte segment basert på de samme prinsipper og til de samme priser som for morbanken, til markedsleie.

Andre tjenester (kontorrekvisita, IT-utstyr m.m.) kjøpes av det enkelte segment fra morbanken til samme pris som morbanken oppnår hos eksterne leverandører.

Det vil være transaksjoner mellom Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS knyttet til overføring av utlånsportefølje til Møre Boligkreditt AS, og ved at Sparebanken Møre yter lån og kreditter ovenfor kredittforetaket. De økonomiske vilkår for overføring av lån fra Sparebanken Møre skal være til markedsverdi. Dersom det kjøpes boliglån med fast rente skal prisen justeres for over/underkurs.

Sparebanken Møre er ansvarlig for at de lån som skal overføres til Møre Boligkreditt AS er korrekt etablert og i samsvar med de krav som er nedfelt i avtale mellom kredittforetak og morbank. I tilfelle brudd på disse krav, vil banken være erstatningsansvarlig for de tap som foretaket måtte få som følge av feilen. Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS har formalisert renteoppgjør for transaksjonsdager fra tidspunkt for overføring av portefølje av utlån til tidspunkt for oppgjør av vederlaget.

Dersom Møre Boligkreditt AS skulle få problemer med å skaffe finansiering, er det etablert en rulle-ende garanti fra Sparebanken Møre hvor formålet er å sikre rettidig betaling til eiere av obligasjoner og derivatmotparter.

I prising av tjenester Sparebanken Møre yter overfor Møre Boligkreditt AS skilles det mellom faste og variable kostnader for kredittforetaket. Faste kostnader defineres som kostnader kredittforetaket må bære uavhengig av aktiviteten knyttet til utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett, erverv av portefølje mv. Variable kostnader defineres som kostnader knyttet til størrelse på portefølje ervervet av Sparebanken Møre og det arbeidet som må utøves fra bankens ansatte for å levere tilfredsstillende tjenester gitt antall kunder i porteføljen.

De vesentligste transaksjonene som er foretatt og eliminert i konsernregnskapet er som følger :

MORBANK

Resultat	2012	2011
Renter og kredittprovisjoner fra datterselskaper	96	117
Mottatt utbytte og konsernbidrag fra datterselskap	28	71
Betalt husleie til Sparebankeiendom AS	19	13
Betalt leasingleie til Møre Finans AS (fusjonert i 2012)	4	6
Forvaltningshonorar fra Møre Boligkreditt AS	14	10
Balanse		
Krav på datterselskap	1 140	1 208
Obligasjoner med fortrinnsrett	1 776	2 302
Gjeld til datterselskap	249	122
Overført låneportefølje til Møre Boligkreditt AS i perioden	6 649	5 703

Lønn, annen godtgjørelse, pensjon - konsern

Lønn til adm.direktør utgjorde 2 035 635 kroner i 2012 (2011: 1 946 000 kroner). Beregnet fordel av naturaltelser utgjorde 227 442 kroner (2011: 242 000 kroner). I tillegg er det i bankens regnskap

kostnadsført årets kostnader vedrørende adm. direktørs pensjonsavtale fra 60 år (note 13) inkl. beregnet arbeidsgiveravgift med kroner -2 750 000,- (2011: 1 111 000,- kroner). Adm. direktør har pensjonsalder

60 år, og vil da få utbetalt en årlig pensjon som utgjør 70 % av sluttlønn.

KONSERN

Lønn/honorar (Tall i tusen kroner)	2012	2011
Forstanderskapet	404	404
Styret	956	903
Kontrollkomiteen	202	275
Honorar eksterne revisor (inkl. merverdiavgift)		
Revisjonstjenester	2 753	2 374
Skatterådgivning	225	212
Attestasjon	531	713
Andre tjenester	51	151

All lønn og annen godtgjørelse til ansatte i konsernet og nærstående parter er kostnadsført ved regnskapsårets utgang. Banken har pr. 31.12.2012 ikke forpliktelse ovenfor adm.direktør, medlemmer av styret eller

andre ansatte til å gi spesielt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet. Det eksisterer heller ikke ordninger eller regnskapsmessige forpliktelser vedrørende bonuser, overskuddsdelinger,

opsjoner, tegningsretter og lignende for noen av de ovenfor nevnte personene. Det vises til note 12 for beskrivelse av bankens pensjonsordninger for adm. direktør og andre ansatte i banken.

KONSERN	2012			2011		
	Utlån	Innskudd	Garantier	Utlån	Innskudd	Garantier
Utlån, innskudd og garantier						
Forstanderskapet	72	20	0	47	24	0
Styret	2	7	0	4	12	0
Kontrollkomiteen	2	1	0	1	3	0
Ansatte	802	131	0	739	122	0

Utlån og andre forretningsmessige forhold til medlemmer av forstanderskapet, styret og kontrollkomiteen er gitt til ordinære kundevilkår.

Rentesubsidiering av lån til ansatte

Fordelen av lån gitt til en rentesats som er lavere enn den rentesatsen (gjennomsnittlig 2,42 % i 2012) som gir grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte er beregnet til 296 154 kroner mot 1 097 000 kroner i 2011.

Renteinntekter og rentekostnader knyttet til forstanderskap, styre og kontrollkomite

	2012	2011
Renteinntekter	1	2
Rentekostnader	3	2

MORBANK**Lønn og annen godtgjørelse, pensjon mv.**

Tall i tusen kroner	Lønn/ honorar		Annen godtgjørelse		Pensjonskostnader	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Forstanderskapet						
Tormod Hvattum, leder	36	30				
Øvrige medlemmer (se side 95) 3)	368	374				
Sum	404	404				
Styret						
Leif-Arne Langøy, styreleder	279	156				
Roy Reite, styrets nestleder	124	100				
Ragna Brenne Bjerkeset	107	60				
Stig Remøy	90	90				
Ingvild Vartdal	146	90				
Elisabeth Maråk Støle	146	90				
Turid Håndlykken Sylte, ansattes representant ¹⁾	64					
Tidligere styremedlemmer:						
Helge Aarseth		63				
Torill Hovdenak		30				
Helge Knudsen, ansattes representant ²⁾		90				
Sum	956	769				
Administrerende direktør						
Olav Arne Fiskerstrand	2 036	1 946	227	242	-2 750	1 111
Ledende ansatte i 2012						
Regionbanksjef Arild Sulebakk	866	899	150	45		
Regionbanksjef Tim Solberg	894	960	195	180		
Konstituert regionbanksjef Sigrid Gjendem Fjørtoft	835	704	152	155		
Regionbanksjef Kjell Jan Brudevoll	1 017	572	70	27		
Regionbanksjef Terje Krøvel	1 073	1 121	247	175		
Regionbanksjef Trond Nydal	1 031	1 028	230	158		
Regionbanksjef Bernt Krøvel	783	805	159	166		
Banksjef Økonomi og Styring Idar Vattøy	939	924	230	172		
Banksjef Stab Magnar Bolstad	952	1 069	317	180		
Banksjef Forretningsstøtte Perdy Lunde	927	911	201	154		
Banksjef Informasjon og Samfunnskontakt Kjetil Hauge	831	849	167	177		
Banksjef Finans og Valuta Runar Sandanger	1 039	1 017	222	167		
Sum	11 187	10 859	2 340	1 756		
Kontrollkomiteen						
Grete Opshaug, leder	73					
Jon Olav Slettebakk	51					
Karl Johan Brudevoll	36					
Kjell Martin Rønning	42					
Tidligere medlemmer:						
Kjetil Kvammen, leder		107				
Lars K. Nogva		56				
Thor Martin Eidem		56				
Eva Hove		56				
Sum	202	275				
Godtgjørelse til ekstern revisor (inkl. merverdiavgift)						
Revisjonstjenester	2 039	1 583				
Skatterådgivning	109	124				
Attestasjon	132	63				
Andre tjenester	34	62				

1) Ordinær lønn utgjør kr 556 972. 2) Ordinær lønn utgjorde i 2011 kr 464 000. 3) Nestleder og medlemmer av Forstanderskapet godtgjøres med kr. 2 000,- pr. møte i 2012. Det er avholdt 3 møter i 2012.

Utlån og garantier	2012		2011	
	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier
Tall i tusen kroner				
Forstanderskapet				
Tormod Hvattum, leder	1 670	0	1 744	0
Øvrige medlemmer (51 stk)	70 015	0	45 480	0
Styret				
Leif-Arne Langøy, styreleder	19	0	0	0
Roy Reite, styrets nestleder	0	0	0	0
Ragna Brenne Bjerkeset	364	0	0	0
Stig Remøy	0	0	0	0
Ingvild Vartdal	0	0	0	0
Elisabeth Maråk Støle	0	0	0	0
Turid Håndlykken Sylte, ansattes representant	1 242	0		
Tidligere medlemmer:				
Helge Knudsen, tidligere ansattes representant			4 420	0
Kontrollkomiteen				
Grete Opshaug, leder	894	0		
Jon Olav Slettebakk	1 026	0		
Karl Johan Brudevoll	0	0		
Kjell Martin Rønning	0	0		
Tidligere medlemmer:				
Kjetil Kvammen, leder			0	0
Lars K. Nogva			500	0
Thor Martin Eidem			0	0
Eva Hove			0	0
Administrerende direktør				
Olav Arne Fiskerstrand	2 000	0	2 000	0
Ansatte	802 000	0	739 000	0

Utlån og andre forhold til medlemmer av styret, forstanderskapet og kontrollkomiteen er gitt til ordinære kundevilkår.
Lån til adm.direktør og ansattes representant i styret er gitt til ansattevilkår.

12 PENSJONSKOSTNADER OG -FORPLIKTELSER

Konsernets pensjonsordninger oppfylles kravene i lov om tjenestepensjon.

Den vesentligste delen av konsernets pensjonsordning er ytelsesbasert og gir de ansatte rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser. Denne ordningen ble lukket for nye medlemmer f.o.m. 01.01.2010. Den ytelsesbaserte ordningen er dekket i bankens egen pensjonskasse. Sparebanken Møre har en egen pensjonskasse med en pensjonsytelse på 70 % av sluttlønn for alle ansatte ved pensjonsalder 67 år. For den innskuddsbaserte ordningen er det inngått avtale med Vital og innbetalingene utgiftføres løpende.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser knyttet til den ytelsesbaserte ordningen regnskapsføres i henhold til IAS 19. Det er vedtatt en rekke endringer IAS 19 med virkning f.o.m. 1. januar 2013. Endringen er både av fundamental karakter, som at korridormetoden ikke lenger er tillatt og at forventet avkastning på pensjonsmidler endres konseptuelt. Sparebanken Møre har vedtatt å tidlig anvende vedtatte regelendringer med virkning fra regnskapsåret 2012. Dette har medført endring i sammenlignbare tall for 2011 og endring i inngående balanse pr. 1. januar 2011.

Regelendringen har medført at tidligere beregnede estimatavik er henført til pensjonsforpliktelsen, og netto pensjonsforpliktelse er økt med 213 mill. kroner, og egenkapitalen er redusert med 153 mill. kroner etter skatt i balansen til konsernet og morbanken pr. 1. januar 2011. Skatteeffekten på 60 mill. kroner har økt utsatt skattefordel tilsvarende pr. 1. januar 2011. Videre har konsernet og morbanken netto endret lønnskostnader med minus 3 mill. kroner i ordinært resultatregnskap og kostnadsført netto 111 mill. kroner etter skatt i utvidet resultatregnskap i sammenlignbare tall for 2011.

Netto pensjonskostnader blir medtatt i personalkostnadene i regnskapet. Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av fremtidige, sannsynlige pensjonsutbetalinger og bygger på økonomiske og aktuariemessige beregninger og forutsetninger. Differansen mellom beregnet påløpt forpliktelse og verdien av pensjonsmidlene er ført i balansen. Aktuarielle gevinster og tap som skyldes endrede forutsetninger eller avvik mellom forventet og faktisk avkastning på pensjonsmidlene, innregnes i andre inntekter og kostnader i utvidet resultatregnskap i den perioden de oppstår.

Beregningen av pensjonskostnader baserer seg på en lineær fordeling av pensjonsopptjening mot sannsynlig akkumulert forpliktelse ved pensjonerings tidspunktet. Forutsetningene som blir lagt til grunn for utregning av pensjonsforpliktelser blir revurdert på årlig basis.

Uføre pensjonen knyttet til begge pensjonsordningene er risikodekninger uten fripliseopptjening. Den årlige premien relatert til disse dekningene inngår i pensjonskostnadene.

Sparebanken Møres pensjonsordninger omfatter:

Ytelsesbasert pensjonsordning ved egen pensjonskasse

Sparebanken Møre har egen pensjonskasse med en pensjonsytelse på 70 % av sluttlønn ved pensjonsalder 67 år forutsatt full opptjening (30 år). Forpliktelsen omfatter 331 (357) aktive medlemmer og 200 (186) pensjonister ved utgangen av 2012.

Aktuariemessige utregninger blir foretatt hvert år på bakgrunn av informasjon gitt av banken.

Tidligere har valgt diskonteringsrente vært basert på 10 års statsobligasjonsrente, tillagt påslag for pensjonsforpliktelsens varighet utover 10 år, herunder differanse mellom 10-års og 30-års eurorente. Morbanken og konsernet har pr. 31.12.2012 endret dette til at diskonteringsrenten baseres på renten på foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet. For inneværende år utgjør forskjellen en inntekt på 143 mill. kroner før skatt i utvidet resultatregnskap (103 mill. kroner etter skatt).

IAS 19 har fastsatt at som diskonteringsrente skal benyttes renten på foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet, eller statsobligasjonsrenten dersom det ikke finnes et dypt marked for foretaksobligasjoner. Et marked vil generelt bli betraktet som et høykvalitetsmarked dersom det finnes et stort utvalg av obligasjoner fra forskjellige utstedere, og som et dypt marked dersom det er mulig å handle store volum uten å påvirke prisen.

Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett har gjennom de siste årene vært gjennom en kraftig vekst, og en vesentlig andel av utstederne i dette markedet er ratet AA eller bedre. En slik utvikling har også skjedd i det svenske markedet og der benyttes tilsvarende rente for diskontering av pensjonsforpliktelser i henhold til IAS 19. Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett vurderes å inneha de egenskaper som tilsier at det kan legges til grunn i beregningen av diskonteringsrenten.

Forventet avkastning på pensjonsmidler beregnes med samme rente som er beyyttet for diskontering av pensjonsforpliktelsen. Avkastning utover diskonteringsrente 10 mill. kroner i 2012 og 11 mill. kroner i 2011 er innregnet netto sammen med årets beregnede estimatavik i andre inntekter og kostnader i utvidet resultatregnskap.

Forstandskapet i banken har vedtatt en planendring som medfører at de årlige pensjonutbetalingene reguleres i hht. pensjonistenes andel av overskuddsfondet. De økonomiske og regnskapsmessige konsekvensene av dette er en innteksføring (reduksjon av lønnskostnader) med 166 mill. kroner i 2012.

Innskuddsbasert pensjonsordning

For innskuddspensjonsordningen innbetales det en prosentvis andel av inntekt avhengig av den enkeltes ansattes inntektsnivå. Det er kostnadsført 2 mill. kroner (2 mill. kroner i 2011) kroner i 2012.

Avtalefestet pensjon (AFP)

Konsernet deltok i finansnærings AFP-ordning, som innebar at alle ansatte kunne velge å gå av med førtidspensjon fra og med 62 år. Denne ordningen ble i februar 2010 vedtatt avviklet og det var kun mulig å gå av med førtidspensjon etter den gamle ordningen fram til 31.12.2010. Gjenværende avsetning gjelder selskapets egenandel for personer som er førtidspensjonister i den gamle ordningen.

Som erstatning for den gamle AFP-ordningen ble det etablert en ny AFP-ordning. Den nye AFP-ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger 3 mill. kroner i 2012 (2 mill. kroner i 2011) kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Premien er fastsatt til 1,4 % av samlede utbetalinger mellom 1 G og 7,1 G til bedriftens arbeidstakere. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende årene.

Pensjonsavtale toppleder/banksjefer

Adm.direktør har pensjonsalder 60 år og banksjefer tilsatt før 31.12.2004 har pensjonsalder 65 år. Disse vil da få utbetalt en pensjon som utgjør 70 % av sluttlønn frem til 67 år da man inntreffer i pensjonskassen. Ordningen omfatter 36 banksjefer ved utgangen av 2012. Banksjefer ansatt f.o.m. 2005 har pensjonsalder 67 år. Konsernet har også forpliktelser knyttet til lønn over 12G, som det er tatt hensyn til i beregningene fra aktuar.

Økonomiske og aktuariemessige forutsetninger	Forpliktelser		Kostnader	
	31.12.12	31.12.11	2012	2011
Diskonteringsrente	4,00 %	2,80 %	2,80 %	3,50 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	4,30 %	5,00 %	5,00 %	5,60 %
Lønnsregulering	3,75 %	3,50 %	3,50 %	4,00 %
Pensjonsregulering	0,20 %	3,25 %	3,25 %	3,75 %
Regulering av folketrygdens grunnbeløp	3,50 %	3,25 %	3,25 %	3,75 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %
Uttakstilbøyelighet AFP		-		-
Dødelighetsrisiko mv.	K2005	K2005	K2005	K2005
Uføretariff	IR02	IR02	IR02	IR02

Pensjonskostnader i ordinært resultat	2012	2011
Nåverdi av pensjonsopptjening i året inklusive administrasjonskostnader	24	23
Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser	16	19
Forventet avkastning av pensjonsmidler	-11	-12
Periodens netto pensjonskostnad fra pensjonskassen	29	30
Endring nåverdi pensjonsopptjening øvrige pensjonsordninger	-10	-8
Utbetalinger/pensjonskostnader over bankens drift, inkl. kostnader til innskuddsbasert pensjonsordning og AFP-ordningene	19	14
Totale pensjonskostnader	38	36
Planendring pensjon inklusive arbeidsgiveravgift	-166	0

Totale pensjonsforpliktelser/-midler	2012	2011
Pensjonsforpliktelse	373	597
Verdi av pensjonsmidler	-446	-391
Arbeidsgiveravgift	-10	29
Netto pensjonsforpliktelser/-midler pensjonskassen	-83	235
Netto pensjonsforpliktelser toppledere/banksjefer	43	51
Netto pensjonsforpliktelser Avtalefestet FørtidsPensjon, AFP	3	5
Sum netto pensjonsforpliktelser/-midler	-37	291

Fonderte pensjonsforpliktelser	2012	2011
Pensjonsforpliktelser pr 01.01	597	558
Årets pensjonsopptjening	22	22
Pensjonsutbetaling	-11	-11
Rentekostnader	16	19
Planendring (endring pensjonsregulering)	-143	0
Aktuarielle gevinster/tap	-108	8
Pensjonsforpliktelser 31.12	373	597

Fonderte pensjonsmidler	2012	2011
Pensjonsmidler pr 01.01	391	376
Totalt innbetalt	30	19
Utbetalte pensjoner	-11	-11
Forventet avkastning	11	12
Aktuarielle gevinster/tap	25	-5
Pensjonsmidler 31.12	446	391
Estimert innbetaling for 2013 utgjør NOK 30 mill. kroner.		

Pensjonsforpliktelser AFP og øvrige	2012	2011
Pensjonsforpliktelser pr 01.01	56	64
Årets pensjonsopptjening	2	2
Pensjonsutbetaling	-3	-8
Rentekostnader	1	2
Planendring (endring pensjonsregulering)	-3	0
Aktuarielle gevinster og tap	-7	-4
Pensjonsforpliktelser 31.12	46	56

Historisk utvikling	2012	2011	2010	2009	2008
Brutto pensjonsforpliktelser inkl. arbeidsgiveravgift	373	626	584	489	486
Brutto pensjonsmidler	-456	-391	-376	-348	-324
Øvrige pensjonsforpliktelser	46	56	64	77	67
Netto balanseførte pensjonsforpliktelser/-midler	-37	291	272	218	229

Forvaltning av pensjonskassens midler

Sparebanken Møre har egen pensjonskasse som håndterer pensjonsytelsene ved en pensjonsalder på 67 år.

Kapitalen skal forvaltes under hensyn til sikkerhet, risikospredning, avkastning og likviditet. Pensjonskassen skal drive kapitalforvaltningen slik at riktig oppfyllelse av forsikringsforpliktelsene sikres. Forvaltningen skal særlig ivareta sikkerhet over tid på bakgrunn av pensjonskassens langsiktige forpliktelser.

Innenfor rammen av forsvarlig sikkerhet og risikospredning skal pensjonskassen over tid søke å oppnå så god avkastning av de forvaltede midler som mulig.

Langsiktigheten i forvaltningen tilsier at pensjonskassen må påta seg både renterisiko og markedsrisiko for å være sikret en moderat meravkastning utover den risikofrie plasseringsrenten.

Pensjonskassen skal sørge for tilstrekkelig god likviditet til å foreta påregnelige utbetalinger.

Pensjonskassen har ikke investert i finansielle instrument utstedt av Sparebanken Møre eller i eiendommer som eies eller benyttes av banken.

Pensjonskassen har et innskudd i Sparebanken Møre på 89 millioner kroner i 2012 (67 millioner kroner).

Investeringsprofil pensjonsmidler	2012	2011
Aksjer og andeler	1,3 %	9,3 %
Obligasjoner/sertifikat	73,0 %	67,9 %
Bankinnskudd	25,7 %	22,8 %
Sum pensjonsmidler	100,0 %	100,0 %

Verdijustert kapitalavkastning	2012	2011
Sum pensjonsmidler	5,24 %	4,07 %

Kapitaldekning i pensjonskassen	2012	2011
Kapitaldekning	22,33 %	14,09 %

13 VARIGE DRIFTSMIDLER

KONSERN

2012	Sum	Bygg 1) Tomter/hytter	Biler/IT/ Kontormaskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	496	303	116	77
Tilgang 2)	30	11	12	7
Avgang	37	35	6	1
Anskaffelseskost 31.12	484	279	122	83
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	181	58	80	42
Årets avskrivninger	23	7	10	6
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	19	18	1	1
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	184	47	89	47
Regnskapsført verdi 31.12.	301	232	33	36
Lineær avskrivningstid (år)		50	3-5	8-10
Fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	11	0	8	3
Beregnet restverdi på anleggsmidler	93	93	-	-
Endring i avskrivningstid	-	-	-	-
Nedskrivning	0	0	0	0

1) Med unntak av det overtatte bankbygget i Tingvoll, er dette i sin helhet bygg bokført i bankens datterselskap, Sparebankeiendom AS. Byggene er kun beregnet til eget bruk i operasjonell drift av banken, og er derfor ikke definert som investeringseidommer. Byggene er lokalisert i konsernets geografiske hjemmemarked, Møre og Romsdal fylke, og de fleste byggene er lokalisert på Sunnmøre.

Samlet areal er ca. 13 000 kvm, hvorav ca 1 500 kvm er utleid til eksterne leietakere. Bare mindre deler av lokalene er ledig pr. dato (ca 1 300 kvm) og det er kun næringslokaler i byggene. Byggene er bokført til historisk kost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Det er sannsynlighetsovervekt for at byggenes virkelige verdi overstiger bokført verdi. Konsernet har i 2012 solgt bankbyggene i

Storgata 33 i Molde, Spjelkavik og på Midsund. Salgene har medført en gevinst på 17 mill. kroner.

2) Konsernet har balanseført 0 mill. kroner i bygge- lånsrenter i 2012, og 2 mill. kroner i 2011 (NIBOR +1,00 %).

2011	Sum	Bygg 1) Tomter/hytter	Biler/IT/ Kontormaskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	428	268	103	57
Tilgang 2)	93	55	18	20
Avgang	24	20	4	0
Anskaffelseskost 31.12	496	303	116	77
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	172	62	72	38
Årets avskrivninger	20	5	10	4
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	11	9	2	0
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	180	58	80	42
Regnskapsført verdi 31.12.	316	244	36	35
Lineær avskrivningstid (år)		50	3-5	8-10
Fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	16	0	11	5
Beregnet restverdi på anleggsmidler	103	103	-	-
Finansielt leaset utstyr (elimintert i konsernregnskapet)	23	0	23	0
Endring i avskrivningstid	-	-	-	-
Nedskrivning	0	0	0	0

MORBANK

2012	Sum	Bygg	Biler/IT/Kontormaskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	161	10	78	73
Tilgang fusjon (Møre Finans 31.08.12)	22	0	22	0
Tilgang	28	10	12	6
Avgang	2	0	2	0
Anskaffelseskost 31.12	209	20	110	79
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	109	1	69	39
Årets avskrivninger	14	1	7	6
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	1	0	1	0
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	122	2	76	45
Regnskapsført verdi 31.12.	87	19	34	34
Lineær avskrivningstid (år)		50	3-5	8-10
Fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	10	0	7	3
Endring i avskrivningstid	-	-	-	-
Nedskrivning	0	0	0	0

2011	Sum	Bygg	Biler/IT/Kontormaskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	134	10	71	53
Tilgang	28	0	8	20
Avgang	1	0	1	0
Anskaffelseskost 31.12	161	10	78	73
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	99	0	64	35
Årets avskrivninger	10	1	5	4
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	0	0	0	0
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	109	1	69	39
Regnskapsført verdi 31.12.	53	9	9	34
Lineær avskrivningstid (år)		50	3-5	8-10
Fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	16	0	11	5
Endring i avskrivningstid	-	-	-	-
Nedskrivning	0	0	0	0

14 ANDRE IMMATERIELLE EIENDELER

KONSERN			MORBANK		
2011	2012		2012	2011	
27	35	Anskaffelseskost 01.01	35	27	
0	0	Tilgang fusjon	4	0	
8	14	Tilgang	10	8	
0	0	Avgang (bokført verdi)	0	0	
35	49	Anskaffelseskost 31.12	48	35	
12	18	Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	18	12	
6	8	Avskrivninger	8	6	
0	0	Nedskrivninger	0	0	
0	0	Avgang	0	0	
18	26	Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	26	18	
15	17	Bokført verdi 01.01	17	15	
17	23	Bokført verdi 31.12	22	17	
20 %	20 %	Lineære avskrivningssatser %	20 %	20 %	
5	5	Økonomisk levetid år	5	5	
0	0	Fullt nedskrevne andre immaterielle eiendeler i bruk	0	0	
0	0	Endring i avskrivningstid	0	0	
0	0	Nedskrivning	0	0	

Immaterielle eiendeler består av aktiverte kostnader knyttet til kjøp og utvikling av programvare, lisenser og lignende.

15 OVERTATTE EIENDELER

KONSERN

	2012	2011	2010	2009	2008
Bokført verdi pr. 01.01	11	11	11	1	1
Tilgang i perioden	0	0	0	10	0
Avgang i perioden	8	0	0	0	0
Bokført verdi pr. 31.12	3	11	11	11	1

Oversikt overtatte eiendeler	Bokført verdi
Boligeiendommer	1
Tomter	2
Sum overtatte eiendeler/eiendommer	3

Ovennevnte eiendommer er i hovedsak ervervet som ledd i realisering av bankens pant. Det er ikke noe mål for Sparebanken Møre å sitte som eier av overtatte eiendommer. I de tilfeller der akseptabel pris ikke blir oppnådd, blir eiendommene forsøkt utleid.

16 SKATT

Midlertidige negative og positive forskjeller som blir reversert eller kan reverseres i samme periode, er utlignet og nettoført. Utsatt skatt blir utregnet på grunnlag av de forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi ved utgangen av regnskapsåret. Skattesats på 28% blir benyttet. Hele skattekostnaden er knyttet til Norge.

Sammenlignbare tall for morbank og konsern er korrigert med regelendring pensjon 223 mill. kroner. Utsatt skattefordel er økt fra 17 mill. kroner til 79 mill. kr i de sammenlignbare tall i morbank og fra 14 mill. kroner til 76 mill. kroner for konsernet.

Sparebanken Møre og Møre Finans AS har fusjonert med skattemessig virkning fra 1. januar 2012. Har medført at morbanken har overtatt skatteposisjoner netto minus 22 mill. kroner (utsatt skattefordel 6 mill. kroner) 1. januar 2012.

Spesifikasjon av forskjellen mellom regnskapsmessig resultat før skattekostnad og skattepliktig resultat

KONSERN			MORBANK	
2011	2012		2012	2011
524	740	Resultat før skattekostnad	640	539
		Ikke skattepliktige inntekter og ikke fradragsbetingede kostnader knyttet til:		
-17	-3	Aksjer	-31	-17
13	11	Andre ikke skattepliktige inntekter og ikke fradragsbetingede kostnader	15	15
12	-198	Endringer midlertidige forskjeller	-188	11
0	0	Mottatt konsernbidrag uten skatteeffekt	0	-21
532	550	Skattepliktig inntekt	437	527
149	154	Betalbar skatt 28%	122	148
0	0	Betalt skatt av mottatt skattepliktig konsernbidrag	0	-14
149	154	Skyldig betalbar skatt	122	134

KONSERN			MORBANK	
2011	2012		2012	2011
		Midlertidige forskjeller knyttet til:		
12	-34	Driftsmidler	-77	3
-68	100	Pensjonsforpliktelser	100	-68
14	11	Merverdi knyttet til overført portefølje av utlån	11	14
-10	69	Andre midlertidige forskjeller	70	-11
0	0	Skattemessig fremførbart underskudd	0	0
-52	146	Netto negative (-)/positive forskjeller mot ordinært resultat	104	-62
-223	-63	Andel av netto pensjonsforpliktelse ført mot utvidet resultatregnskap	-63	-223
2	2	Deltakerlignede selskaper	2	2
-273	85	Totale negative (-)/positive forskjeller	43	-283
-76	24	Eiendel (-) eller forpliktelse ved utsatt skatt 28 %	12	-79
		Skattekostnad i resultatregnskapet:		
149	154	Betalbar skatt	122	134
-3	55	Endring i eiendel ved utsatt skatt mot ordinært resultat	53	-3
0	0	Betalt skatt av mottatt skattepliktig konsernbidrag	0	14
-1	1	For mye/lite avsatt forrige år	-1	-1
145	210	Skattekostnad	174	144
27,6	28,4	Effektiv skattesats (skattekostnad i % av resultat før skatt)	27,2	26,7
		Skattekostnad i utvidet resultatregnskapet:		
-4	45	Endring utsatt skatt mot utvidet resultatregnskap	45	-4

Nominell skattesats 28 % er basert på gjeldende skattesatser på kapitalinntekter. Realisering av utsatt skattefordel er basert på at fremtidig skattepliktig

resultat basert på historikk og prognoser vil overstige skattefordelen ved reversering av eksisterende midlertidige forskjeller. Det eksisterer ikke midlertidige

forskjeller på poster ført direkte mot egenkapitalen.

KONSERN			MORBANK	
2011	2012		2012	2011
147	207	28 % av resultat før skatt	179	151
-5	-1	Aksjer 28 %	-8	-5
4	3	Andre ikke skattepliktige inntekter og ikke fradragstiltagede kostnader 28 %	4	4
0	0	Mottatt konsernbidrag uten skatteeffekt	0	-6
-1	1	For mye/lite avsatt tidligere år	-1	-1
145	210	Sum skattekostnad	174	144

17 RESULTAT PR EGENKAPITALBEVIS

Basisresultat pr. egenkapitalbevis (EKB) er beregnet som forholdet mellom årets resultat som tilfaller eierne av egenkapitalbevis i.h.t. egenkapitalbevisbrø-

ken i morselskapet 01.01, og antall utstedte egenkapitalbevis ved utgangen av året, justert for evt. emisjoner, som ikke gir rett til fullt utbytte. Utvannet

resultat pr. egenkapitalbevis avviker ikke fra basisresultatet pr. egenkapitalbevis.

KONSERN	2012	2011
Resultat pr. egenkapitalbevis (kroner) 2)	31,05	22,20
Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (kroner)	31,05	22,20
Årets resultat som tilfaller egenkapitalbeviserne :		
Årets resultat	530	379
Egenkapitalbevisernes andel av resultatet i.h.t. EKB-brøken 1)	244	174
Veid antall EKB egenbeholdning	36 580	24 750
Antall egne EKB 31.12	96 199	19 240
Antall egne EKB 01.01	19 240	3 744
Veid gjennomsnittlig utestående EKB	7 804 536	7 816 366
Antall utestående EKB 31.12	7 745 036	7 821 876
Antall utestående EKB 01.01	7 821 876	7 837 372
Veid gjennomsnittlig antall EKB utstedt	7 841 116	7 841 116
Antall EKB 31.12	7 841 116	7 841 116
Antall EKB 01.01	7 841 116	7 841 116

1) Egenkapitalbevisbrøken som danner grunnlaget for fordeling av overskuddet til egenkapitalbeviserne er utregnet basert på tall for morbank. Fond for urealiserte gevinster er holdt utenfor beregningen. Egenkapitalbevisbrøken var 46,0 % både i 2012 og i 2011.

2) Resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet som egenkapitalbevisernes andel av resultatet delt på antall utstedte egenkapitalbevis ved utgangen av året, justert for emisjoner som ikke gir rett til fullt utbytte.

18 KAPITALDEKNING

Beregning av kapitaldekning er gjort etter gjeldene regelverk i Basel II, som ble innført med virkning fra 1. januar 2007. Sparebanken Møres kapitaldekning er beregnet i henhold til standardmetoden for kredittrisiko og markedsrisiko. Beregninger knyttet til operasjonell risiko beregnes ut fra basismetoden.

Sparebanken Møre har over flere år utviklet og implementert interne risikostyringsmodeller innenfor kredittområdet. I desember 2011 sendte konsernet inn en søknad til Finanstilsynet om bruk av grunnleggende IRB-metode for kredittrisiko. Konsernet har gjennom 2012 også utført parallellrapportering av kapitaldekning til tilsynsmyndighetene. Finanstilsynet gjennomførte i 4. kvartal 2012 et IRB-tilsyn hos Sparebanken Møre som et ledd i godkjenningssprosessen. Pr utgangen av 2012 er tilbakemelding fra Finanstilsynet ikke mottatt. Ved godkjenning som IRB-institusjon vil den eksterne rapporteringen av kapitaldekning baseres på en metode som bedre gjenspeiler den underliggende risikoen i konsernets balanse.

I henhold til gjeldende regelverk skal ansvarlig kapital minimum utgjøre 8 % i forhold til risikovektet balanse. Fra 1. juli 2012 ble det stilt krav om at alle norske banker og finansieringsforetak skal ha en ren kjernekapitaldekning på minimum 9 %.

Uavhengig av beregningsmåte skal Sparebanken Møres kapital oppfylle minstekravene til kapitaldekning med tillegg av en buffer som samsvarer med konsernets aksepterte risikotoleranse. Det legges vekt på at de ulike enhetene i konsernet til enhver tid har tilstrekkelig kapitalisering. Videre skal vurdering av risikoprofil, kapitalbehov og lønnsomhet til enhver tid bygge på konsernets langsiktige strategiske plan. Det gjennomføres en beregning av konsernets kapitalbehov (minst) ved årlig ICAAP.

Europakommisjonen publiserte i 2011 sitt forslag til nytt regelverk for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, CRD IV, basert på forslaget fra Basel-komiteens om nye og strengere kapital- og likviditetsstandarder, Basel III. CRD IV er ment å gjelde for alle banker og verdipapirforetak innenfor EØS. Regelverket innebærer høyere krav til minimumsnivåer og strengere krav til kvalitet på tellende ansvarlig kapital/kjernekapital. I det nye forslaget stilles det krav om at ren kjernekapital skal utgjøre 4,5 prosent samt en kapitalbevaringsbuffer på 2,5 prosent. I tillegg innføres motsykliske kapitalelementer samt ytterligere kapitalbufferkrav for systemviktige institusjoner. Det er også forslag til et uvektet kapitalkrav, Leverage Ratio, som et supplement til de risikovektede kapitalkravene.

Analysen foretatt i forbindelse med Sparebanken Møres ICAAP 2012 viser at konsernet tilfredsstillende de nye kapitalkravene med god margin.

Sparebanken Møres interne målsetting for kjernekapital er satt til minimum 11 %. Videre er det vedtatt et minimumsmål for ren kjernekapital på 9 %. Langsig-

tig krav til lønnsomhet er definert med en egenkapitalavkastning som er 6 prosentpoeng over langsiktige statsobligasjonsrenter.

Note 3 "Risikostyring" gir ytterligere informasjon om Sparebanken Møres kapitalstruktur og forholdet til kapitaldekningsregelverket. Det vises også til konsernets Pilar III-dokument, som ligger tilgjengelig på Sparebanken Møres internettsider.

I tillegg til regulatorisk kapital beregner Sparebanken Møre også økonomisk kapital. Nivået på den økonomiske kapitalen sier noe om hvilke kapitalreserver som må være til stede for å dekke uventede tap for konsernet. Økonomisk kapital benyttes i den løpende styringen av Sparebanken Møre, og ligger til grunn for forretningsmessige beslutninger. Basert på fordeling av økonomisk kapital beregnes en risikjustert egenkapital som fordeles utover på ulike segment, avdelinger og kunder. Det er den risikjusterte egenkapitalen som blant annet danner grunnlag for avdelingens måloppnåelse knyttet til egenkapitalavkastning.

Nærmere om ICAAP i Sparebanken Møre

Sparebanken Møres ICAAP er tilpasset det ståstedet konsernet har ressursmessig, kompetansemessig, modellmessig og erfaringsmessig. Vurdering av kapitalbehov bygger på en vurdering av risikoprofil og en vurdering av kvaliteten på styring og kontroll. Konklusjonene er basert på tallmateriale og profesjonelt skjønn. I noen tilfeller baseres kapitalnivået på standardmetoden.

Det er utarbeidet egne styrevedtatte retningslinjer for ICAAP. ICAAP er en vesentlig og integrert del av Sparebanken Møres årlige strategiprosess. Normalt skal prosessen gjennomføres én gang pr år. Det kan inntreffe hendelser som gjør det nødvendig å gjennomføre/revidere ICAAP oftere enn én gang årlig. De interne retningslinjene angir hendelser som medfører at formelle vurderinger rundt dette må gjennomføres.

Retningslinjene for ICAAP legger føringer for en bred deltakelse fra ulike ledernivå i Sparebanken Møre, samt fra ulike avdelinger og seksjoner. Konsernets styre tar også en aktiv del i Sparebanken Møres ICAAP-prosessen, blant annet gjennom arbeidet med strategisk plan, samt ved revidering av sentrale styringsdokumenter for konsernet gjennom året. Styret mottar løpende rapportering gjennom året om utviklingen i konsernets risiko- og kapital situasjon.

I beregning av kapitalbehov blir alle vesentlige risikoer vurdert. Risikoene blir vurdert både enkeltvis og samlet. Ved modellsimuleringer blir både moderate og konservative utviklingsperspektiv lagt til grunn.

En analyse av Sparebanken Møres risikoeksponering skal gi et bilde på risikoprofilen som grunnlag for å bedømme kapitalbehov. Hvert risikomoment blir vurdert ut fra sannsynlighet og konsekvens (iboende risiko) og hvordan Sparebanken Møre har mulighet

til å håndtere/kontrollere risikoen effektivt. Risikoreducerende tiltak vil redusere den iboende risikoen, og institusjonen står igjen med en restrisiko. En vurdering av sannsynlighet og konsekvens for restrisikoen medfører videre en vurdering av hvilken kapital Sparebanken Møre har behov for å holde for å møte uventede tap knyttet til den enkelte risikoen. Vurdering av restrisikoen gir også grunnlag for å iverksette tiltak for å begrense risikoen ytterligere.

Konsernets internrevisor, BDO, involveres i konsernets ICAAP. Internrevisor holdes orientert om prosessen løpende, gir innspill underveis, og gjennomgår dokumentasjon som oversendes styret. Gjennom året gjennomfører internrevisor også sine egne risikovurderinger, og har herunder etablert et samarbeid med avdeling Compliance og risikokontroll i forhold til risikovurderinger og koordinering av kontroll- og overvåkningsarbeid. Med bakgrunn i dette utarbeider internrevisor en egen evaluering/rapport om Sparebanken Møres ICAAP. Denne inngår som en del av dokumentasjonen som oversendes til Finanstilsynet.

I forbindelse med ICAAP gjennomføres det to ulike typer scenariomodelleringer og stresstester. Den ene metoden er basert på en økonomisk simuleringsmodell knyttet til basisalternativ i langsiktig strategisk plan, mens den andre metoden har fokus på stresstesting av kredittområdet. I ICAAP blir det ikke tatt hensyn til eventuelle diversifiseringseffekter mellom ulike risikoområder.

Sparebanken Møres Pilar III-dokument gir ytterligere beskrivelse av disse stresstestene og effekter på konsernets kapitaldekning.

ICAAP 2012 er gjennomgått av Finanstilsynet. Basert på årets prosess fremstår Sparebanken Møre som tilstrekkelig kapitalisert ut fra risiko i virksomheten og forventningene fremover.

Sammenlignbare tall er ikke endret med konsekvensene av endringer i regnskapsreglene om pensjon.

ICAAP 2012 viste følgende kapitalfordeling innenfor ulike risikoområder:

KONSERN			MORBANK	
2011	2012		2012	2011
		Kjernekapital		
784	784	Egenkapitalbevis	784	784
-2	-9	- egne egenkapitalbevis	-9	-2
186	186	Overkursfond	186	186
482	592	Utjevningsfond	592	482
1 698	1 835	Grunnfond	1 835	1 698
32	40	Verdireguleringsfond	40	32
8	1	Fond for urealiserte gevinster	1	8
63	94	Avsatt til utbytte	94	63
74	110	Avsatt til utbyttemidler for lokalsamfunnet	110	74
92	128	Annen egenkapital	0	0
3 417	3 761	Sum balanseført egenkapital	3 633	3 325
-33	-23	Utsatt skatt, goodwill og immaterielle eiendeler	-22	-33
-32	-40	Verdireguleringsfond	-40	-32
-8	-1	Fond for urealiserte gevinster	-1	-8
-10	-10	50% fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-10	-10
493	1 002	Fondsobligasjoner	1 002	493
-63	-94	Frادrag for avsatt til utbytte	-94	-63
-74	-110	Frادrag for avsatt til utbyttemidler for lokalsamfunnet	-110	-74
3 690	4 485	Sum kjernekapital	4 358	3 598
		Tilleggskapital utover kjernekapital		
479	299	Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital	299	479
0	0	Tillegg fondsobligasjoner (utover 15 % av kjernekapital)	0	0
14	12	45% tillegg av netto urealisert gevinst på aksjer, andeler og EKB tilgj. for salg	12	14
-10	-10	50% fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-10	-10
483	301	Sum tilleggskapital	301	483
4 173	4 786	Netto ansvarlig kapital	4 659	4 081
1 714	2 164	Avvik netto ansvarlig kapital - minimumskrav 8%	2 155	1 718
1 405	1 838	Avvik netto ansvarlig kapital	1 847	1 422
		Kapitaldekning i % av beregningsgrunnlaget		
13,57	14,63	Ansvarlig kapital	14,91	13,82
10,40	10,65	Ren kjernekapital	10,75	10,50
12,00	13,70	Kjernekapital	13,95	12,18
30 750	32 750	Risikovektet balanse (beregningsgrunnlag)	31 250	29 540
		Minimumskrav ansvarlig kapital Basel II beregnet etter Standardmetoden		
2 460	2 622	Sum minimumskrav (8%) ansvarlig kapital	2 504	2 363
0	0	Engasjement med stater og sentralbanker	0	0
3	4	Engasjement med lokale og regionale myndigheter	4	3
16	21	Engasjement med offentlig eide foretak	21	16
35	36	Engasjement med institusjoner (banker m.m)	212	165
892	840	Engasjement med foretak (næringslivskunder)	853	864
287	310	Engasjement med massemarked (personkunder)	310	301
947	1 118	Engasjement med pantsikkerhet i eiendom	781	697
18	21	Engasjement som er forfalt	21	18
0	0	Engasjement med høyrisiko (investeringsfond)	0	0
13	15	Engasjement med obligasjoner med fortrinnsrett	29	31
95	93	Engasjement øvrig	116	122
2 306	2 458	Kapitalkrav kreditt-/motparts- og forringelsesrisiko	2 347	2 217
0	0	Gjeld	0	0
0	0	Egenkapital	0	0
0	4	Valuta	4	0
0	0	Varer	0	0
0	4	Kapitalkrav posisjons-/valuta- og varereisiko	4	0
167	170	Operasjonell risiko (basismetoden)	163	159
-14	-10	Frادrag i kapitalkravet	-10	-13

19 EGENKAPITALBEVIS OG EIERSTRUKTUR

Egenkapitalbevis

Sparebanken Møre hadde ved utgangen av 2012 egenkapitalbevis pålydende 784 mill. kroner, fordelt på 7 841 116 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner. Utover dette består egenkapitalbevisernes kapital av utjevningsfondet på 592 mill. kroner og overkursfondet på 186 mill. kroner. Det er ingen begrensninger i stemmeretten etter vedtektene. Det eksisterer heller ikke rettigheter som kan medføre at det blir utstedt nye egenkapitalbevis.

Investorpolitikk

Sparebanken Møre har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Egenkapitaleiernes andel av nettoresultatet som avsettes som utbytte midler, tilpasses bankens egenkapital-situasjon. Sparebanken Møres resultatdisponering skal påse at alle egenkapitaleierne sikres likebehandling.

Det eksisterer ingen særavtaler mellom banken og eiere. Styret kan ikke nekte kjøp eller salg av egenkapitalbevis utover det som fremgår av bestemmelsene i aksjeloven.

Egenkapitalbeviskapital

Sparebanken Møres egenkapitalbeviskapital utgjør 784 111 600 kroner fordelt på 7 841 116 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner. Egenkapitalbeviskapitalen er tatt opp i åtte omganger:

År	Forandring	Endring i egenkapitalbeviskapital	Total egenkapitalbeviskapital	Antall egenkapitalbevis
1988	Offentlig emisjon	100,0	100,0	1 000 000
1993	Offentlig emisjon	100,0	200,0	2 000 000
1994	Offentlig emisjon	150,0	350,0	3 500 000
1996	Offentlig emisjon	100,0	450,0	4 500 000
1996	Ansatte emisjon	1,7	451,7	4 516 604
1998	Offentlig emisjon	100,0	551,7	5 516 604
1998	Ansatte emisjon	0,9	552,6	5 526 154
2008	Utbytteemisjon	42,3	594,9	5 949 153
2009	Rettet emisjon	58,5	653,4	6 534 264
2010	Fondsemissjon	130,7	784,1	7 841 116

Egenkapitalbevisernes andel av resultatet

Fortjeneste pr. egenkapitalbevis beregnes ved å dividere resultatet som tilfaller eierne av egenkapitalbevisene med antall utstette egenkapitalbevis pr. 31.12, justert for eventuelle emisjoner i løpet av året som

ikke gir rett til fullt utbytte. Egenkapitalbevisernes andel av resultatet tilsvarer egenkapitalbeviskapitalens, utjevningsfondets og overkursfondets andel av bankens totale egenkapital ved begynnelsen av året. Ved

en utvidelse av egenkapitalbeviskapitalen i løpet av året i form av en emisjon, medtas en tidsveiet andel av økningen fra og med innbetalingstidspunktet.

20 største eierne pr. 31.12.12

	Antall	Andel av EKB i %
Sparebankstiftelsen Tingvoll	824 163	10,51
Pareto Aksje Norge	433 887	5,53
MP Pensjon	363 796	4,64
Wenaasgruppen AS	300 000	3,83
Pareto Aktiv	184 476	2,35
Beka Holding AS	133 462	1,70
Farstad Shipping ASA	112 909	1,44
Pareto Verdi VPF	98 946	1,26
Sparebanken Møre	96 199	1,23
Stiftelsen Kjell Holm	88 671	1,13
Odd Slyngstad	83 703	1,07
FLPS - Princ All Sec Stock Sub	80 000	1,02
Leif-Arne Langøy	70 000	0,89
Tonsenhagen Forretningssentrum AS	52 050	0,66
Terra utbytte VPF	50 374	0,64
U Aandals Eftf AS	50 000	0,64
Forsvarets Personellservice	40 760	0,52
J E Devold AS	37 558	0,48
Sparebankstiftelsen DnB NOR	37 392	0,48
Brage Invest AS	37 065	0,47
Sum	3 175 411	40,50
Totalt	7 841 116	100,00

Nøkkeltall (morbank)	2012	2011	2010	2009	2008
Børskurs	160	178	207	192	133
Antall utstedte egenkapitalbevis	7 841 116	7 841 116	7 841 116	6 534 264	5 949 153
Egenkapitalbeviskapital (mill. kroner)	784	784	784	648	587
Utjevningsfond (mill. kroner)	592	408	292	393	317
Overkursfond (mill. kroner)	186	186	186	187	123
Egenkapitalbevisbrøk (gjennomsnitt i 2008 og 2009)	46,0	46,0	46,0	43,8	44,7
Egenkapitalbevisbrøk 31.12	46,0	46,0	46,0	46,0	43,2
Kontantutbytte pr. egenkapitalbevis	12	8	12	12	20
Kontantutbytte pr. egenkapitalbevis i % av børskurs 31.12	7,5	4,5	5,8	5,2	12,5
Effektiv avkastning (%)	-5,6	-8,2	14,0	56,3	-28,0
Kontantutbytte i % av egenkapitalbevisernes andel av årsoverskudd 1)	43,2	34,4	49,2	49,3	92,3
Resultat pr. egenkapitalbevis (kr) 1)	27,75	23,27	24,42	24,35	21,66
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis (kr) 1)	199	185	170	188	174
P/E (børskurs/fortjeneste) 1)	5,8	7,7	8,5	9,5	7,4
P/BV (børskurs/bokført egenkapital) 1)	0,80	0,96	1,2	1,2	0,9

1) Fond for urealiserte gevinster er holdt utenfor beregningen.

Geografisk fordeling

Antall eiere / antall EKB	2012		2011		2010		2009		2008	
Møre og Romsdal	3 673	4 206 244	3 691	4 032 446	3 650	3 665 079	3 559	3 094 150	3 423	2 607 233
Øvrige i Norge	2 350	3 368 430	2 408	3 470 693	2 540	3 903 485	2 687	3 203 395	2 628	3 125 722
Utlendinger	83	266 442	78	337 977	65	272 552	68	236 719	70	216 198
Totalt	6 106	7 841 116	6 177	7 841 116	6 255	7 841 116	6 314	6 534 264	6 121	5 949 153

Fordeling etter antall

Antall EKB	Antall EKB		Andel i %		Antall eiere		Andel i %	
1-100	100 941		1,29		1 939		31,76	
101-1.000	1 142 710		14,57		3 111		50,95	
1.001-10.000	2 516 694		32,10		980		16,05	
10.001-100.000	1 728 078		22,04		69		1,13	
Over 100.000	2 352 693		30,00		7		0,11	
Totalt	7 841 116		100,00		6 106		100,00	

	Antall EKB		EKB kapital		Overkurs	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Endring i EKB og overkurs:						
Ordinære EKB 01.01.	7 841 116	7 841 116	784	784	186	186
Endringer	0	0	0	0	0	0
Ordinære EKB 31.12	7 841 116	7 841 116	784	784	186	186
Egne EKB:						
Egne EKB 01.01	19 237	3 744	2	0		
Endringer	76 962	15 493	7	2		
Egne EKB 31.12	96 199	19 237	9	2		

	Totalt beløp (TNOK)
Utbetalt utbytte EKB	
NOK 20,00 pr EKB i 2009	118 983
NOK 12,00 pr EKB i 2010	72 560
NOK 12,00 pr EKB i 2011	94 093
NOK 8,00 pr EKB i 2012	62 729
Foreslått utbytte	
NOK 12,00 pr EKB i 2009	72 560
NOK 12,00 pr EKB i 2010	94 093
NOK 8,00 pr EKB i 2011	62 729
NOK 12,00 pr EKB i 2012 1)	94 093

1) Godkjent i forstanderskapsmøte 22.03.2013. Regnskapsført som annen egenkapital pr 31.12.2012

Tillitsvalgte som eier egenkapitalbevis/representerer egenkapitalbevisiere i Sparebanken Møre pr. 31.12.2012

	Antall		Antall		Antall
Tove Andersen Berge	446	Hans August Hanssen	37 392	Roy Reite	1 266
Bjørn Bjåstad	6 672	Gerd Myren Hoel	199	Thor Rusten	5 003
Karl Johan Brudevoll	2 480	Turi Indergaard	602	Kjell Martin Rønning	7 580
Nils Petter Drønne	946	Kjersti Kleven	60	Jane Røsgaard	594
Harald Jarle Eriksen	143 462	Leif-Arne Langøy	70 000	Aadne Sandanger	445
Sverre A. Farstad	124 909	Berit Larsen	89	Finn Moe Stene	826 063
Svein Garberg	363 796	Anders Lausund	1 072	Elisabeth Maråk Støle	360
Svein Gjerseeth	39	Sølvi Lillevold	765	Turid Håndlykken Sylte	246
Iren Gullhav	465	Lise Løseth	226	Johan Sættem	50 000
Jens Arne Hagen	60	Borghild Møller	38 977	Solfrid Teigen	1 256
Egil Hansen	170	Odd Olsen	137	Berit Ekornes Unhjem	8 253
Kristin Sunde Hansen	3 600	Per Orvik	12		

20 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Det er ikke oppstått hendelser etter balanse-dagen, som vil påvirke presenterte tall vesentlig, pr. 31.12.2012.

I tilknytning til strategidokumentet "Møre 2016" har Sparebanken Møre foretatt en grundig gjennomgang av sin organisasjon, og dette har resultert i en ny organisasjonsstruktur som ble endelig vedtatt av bankens styre 8. januar 2013. Hensikten med den nye strukturen er en mer effektiv og markedsrettet organisasjon

der kunden settes i fokus. Både innenfor personmarkedet og næringslivsmarkedet vil kundene oppleve en flattere organisasjonsstruktur, samtidig som bankens rådgivningskompetanse innenfor næringsliv blir ytterligere styrket gjennom en tydeligere bransjerettet organisering. Styret forventer at den nye organisasjonsstrukturen vil bidra til en reduksjon i årsverk i løpet av 2013. Av økningen i personalkostnadene skyldes 15 mill. kroner avsetning til en virkemiddelpakke i tilknytning til ny organisasjonsstruktur i Sparebanken Møre.

Sparebanken Møre gjennomførte 07.02.2013 en vellykket emisjon av et nytt ansvarlig lån på 500 mill. kroner. Rentebetingelsene for lånet ble satt til 3 måneders NIBOR + 250 basispunkt. DNB Markets og SEB Markets var tilretteleggere i prosessen. Det nye låneopptaket må også sees i sammenheng med en tidligere innfrielse av et eldre ansvarlig lån, og er et virkemiddel i en løpende tilpasning av bankens kapitalstruktur.

ERKLÆRING I HENHOLD TIL VERDIPAPIRHANDELLOVENS § 5-5

Vi bekrefter at konsernets og bankens årsregnskap for perioden 1. januar til 31. desember 2012 etter vår beste overbevisning er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i

regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets og bankens eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en

rettvisende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til konsernet og banken, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet og banken står overfor.

Ålesund, 31. desember 2012

6. mars 2013

I STYRET FOR SPAREBANKEN MØRE

Leif-Arne Langøy
STYRELEDER

Roy Reite
STYRETS NESTLEDER

Ragna Brenne Bjerkeset

Stig Remøy

Elisabeth Maråk Støle

Ingvild Vartdal

Turid Håndlykken Sylte

Olav Arne Fiskerstrand
ADM. DIREKTØR

REVISORS BERETNING FOR 2012

Til Forstanderskapet i Sparebanken Møre

UTTALELSE OM ÅRSREGNSKAPET

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken Møre, som består av regnskap for morbanken og konsernregnskap. Regnskapet for morbanken og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2012, resultat, utvidet resultatregnskap, egenkapitaloppstilling og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og administrerende direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende direktør er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og administrerende direktør finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for bankens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om regnskapet til morbanken og vår konklusjon om konsernregnskapet.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Sparebanken Møre avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2012 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

UTTALELSE OM ØVRIGE FORHOLD

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og administrerende direktør har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Ålesund, 6. mars 2013

ERNST & YOUNG AS

Ivar-André Norvik
statsautorisert revisor

KONTROLLKOMITÉENS ÅRSBERETNING 2012

Kontrollkomitéen har i driftsåret 2012 ført tilsyn med at bankens virksomhet er drevet i samsvar med de krav som følger av aktuell lovgivning, bankens vedtekter, forstanderskapets vedtak og andre retningslinjer som banken plikter å rette seg etter.

Kontrollkomitéen har gjennomgått styrets protokoller, rapporter fra eksternt og intern revisor, bankens korrespondanse med Finanstilsynet og for øvrig foretatt de under-

søkelser som gjeldende lovgivning og kontrollkomitéens instruks bestemmer.

Det har i perioden blitt holdt regelmessige komitémøter ved bankens hovedkontor. I tillegg har komitéen utført stedlige tilsyn ved regioner.

De merknader kontrollkomitéen har hatt i perioden er avklart med bankens ledelse.

Kontrollkomitéen har videre gjennomgått styrets årsberetning, årsregnskapet og revisors beretning uten at det gir grunnlag for merknader.

Kontrollkomitéen vil tilrå at årsberetningen og årsregnskapet for 2012 godkjennes.

Ålesund, 7. mars 2013

Kontrollkomitéen i Sparebanken Møre

Grete Opshaug
LEDER

Jon Olav Slettebakk
NESTLEDER

Karl Johan Brudevoll

Kjell Martin Rønning

Tillitsvalgte organer

Forstanderskapet

Tormod Hvattum, leder	Åheim
Kjersti Kleven, nestleder	Ulsteinvik

Valgt av innskyterne

Bjørn Bjåstad	Hareid
Kaj Bang Westre	Ålesund
Svein Gjersest	Vatne
Jens Arne Hagen	Stranda
Gerd Myren Hoel	Valldal
Kari Hjelme	Åndalsnes
Tormod Hvattum	Åheim
Jørn Tunheim Kippersund	Volda
Merete Mikkelsen	Aukra
Kristin Mork	Ørsta
Grethe Opshaug	Ålesund
Per Orvik	Vatne
Asbjørn Tryggestad	Langevåg

Valgt av Møre og Romsdal fylkeskommune

Björg Riksfjord	Ålesund
Anne Dyb Liaaen	Ålesund
Kirsti Dale	Ålesund
Ole Bjørn Sandøy	Bergen
Hege Gagnat	Molde
Ina Giske	Giske
Randi Walderhaug Frisvoll	Vatne
Dag Vaagen	Gursken
Bjarne Kvalsvik	Nerlandsøy
Frank Sve	Stranda
Anja Gabrielsen	Oslo
Jan Magne Dahle	Ørsta
Petter Bjørndal	Ørsta

Valgt av egenkapitalbeviserierne

Harald J Eriksen	Oslo
Svein Garberg	Oslo
Kristin Sunde Hansen	Ålesund
Hans August Hanssen	Melsomvik
Kjersti Kleven	Ulsteinvik
Sverre A. Farstad	Ålesund
Borghild Møller	Ålesund
Thor Rusten	Fiskå
Kjell Martin Rønning	Valldal
Finn Moe Stene	Tingvoll
Johan Sættem	Molde
Solfrid Teigen	Volda
Berit Ekornes Unhjem	Ikornnes

Valgt av de ansatte

Tove Andersen Berge	Ålesund
Nils Petter Drønne	Ålesund
Iren Gullhav	Ålesund
Egil Hansen	Ålesund
Turi Indergaard	Ålesund
Berit Larsen	Ålesund
Anders Lausund	Brattvåg
Sølvi Lillevold	Ålesund
Lise Løseth	Sykkylven
Odd Olsen	Ålesund
Jane Røsgård	Ålesund
Aadne Sandanger	Larsnes
Turid Håndlykken Sylte	Molde

Styret

Leif-Arne Langøy, styreleder	Brattvåg
Roy Reite, styrets nestleder	Ålesund
Ragna Brenne Bjerkeset	Fræna
Stig Remøy	Fosnavåg
Ingvild Vartdal	Ålesund
Elisabeth Maråk Støle	Ålesund
Turid Håndlykken Sylte	Molde

Kontrollkomitéen

Grete Opshaug, leder	Ålesund
Jon Olav Slettebakk	Hareid
Karl Johan Brudevoll	Straumgjerde
Kjell Martin Rønning	Valldal

Ansvarlig revisor

Ernst & Young AS	Ålesund
------------------	---------

KONSERN 2008 - 2012

HOVEDTALL

NOK mill	2012	2011	2010	2009	2008
Resultatregnskap					
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	936	909	862	802	820
Andre driftsinntekter	290	214	304	256	196
Driftskostnader	439	559	528	513	475
Resultat før tap	787	564	638	545	541
Tap på utlån, garantier m.v.	47	40	31	82	65
Resultat før skattekostnad	740	524	607	463	476
Skatt på ordinært resultat	210	145	149	128	138
Resultat for perioden	530	379	458	335	338
Prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital					
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	1,93	1,96	2,03	1,97	2,17
Andre driftsinntekter	0,60	0,47	0,72	0,63	0,52
Driftskostnader	0,90	1,20	1,24	1,26	1,26
Resultat før tap	1,63	1,23	1,51	1,34	1,43
Tap på utlån, garantier m.v.	0,10	0,09	0,07	0,20	0,17
Resultat før skattekostnad	1,53	1,14	1,44	1,14	1,26
Skatt på ordinært resultat	0,43	0,31	0,35	0,32	0,36
Resultat for perioden	1,10	0,83	1,09	0,82	0,90
Balanse					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	669	814	634	682	1 378
Netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	288	564	167	83	98
Netto utlån til kunder	43 434	40 305	37 676	35 851	35 298
Verdipapirer	5 542	5 226	4 496	3 381	2 295
Varige driftsmidler	301	316	261	242	237
Andre eiendeler	1 398	1 243	1 207	1 052	1 490
Sum eiendeler	51 632	48 468	44 441	41 391	40 796
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 519	4 741	4 976	5 662	3 316
Innskudd fra kunder	27 081	25 325	24 551	21 793	20 672
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	15 608	12 799	9 697	9 086	12 427
Annen gjeld	1 362	1 375	1 003	953	1 077
Ansvarlig kapital/fondsobligasjoner	1 301	972	961	955	679
Innskutt egenkapital	961	968	970	835	710
Opptjent egenkapital	2 800	2 449	2 283	2 107	1 915
Sum gjeld og egenkapital	51 632	48 468	44 441	41 391	40 796

RESULTATUTVIKLING

NOK mill	4. kv. 2012	3. kv. 2012	2. kv. 2012	1. kv. 2012	4. kv. 2011
Resultatregnskap kvartalsvis					
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	238	240	236	222	231
Andre driftsinntekter	80	73	76	61	54
Driftskostnader	-7	148	150	148	142
Resultat før tap	325	165	162	135	143
Tap på utlån, garantier m.v.	11	17	9	10	27
Resultat før skattekostnad	314	148	153	125	116
Skatt på ordinært resultat	92	40	43	35	30
Resultat for perioden	222	108	110	90	86
Prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital					
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	1,90	1,96	1,98	1,87	1,90
Andre driftsinntekter	0,64	0,60	0,64	0,51	0,45
Driftskostnader	-0,06	1,21	1,26	1,25	1,19
Resultat før tap	2,60	1,35	1,37	1,12	1,16
Tap på utlån, garantier m.v.	0,09	0,14	0,08	0,08	0,22
Resultat før skattekostnad	2,51	1,21	1,29	1,04	0,94
Skatt på ordinært resultat	0,73	0,33	0,36	0,29	0,26
Resultat for perioden	1,77	0,88	0,93	0,75	0,68

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse

NORSK ANBEFALING FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSELEDELSE

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan Sparebanken Møre følger de 15 punktene i den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 23. oktober 2012. Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) har utarbeidet anbefalingen, og denne er tilgjengelig på www.nues.no.

1. REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSELEDELSE

Sparebanken Møre følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 2012. Det er ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleves i Sparebanken Møre. Mindre tilpasninger er gjort av hensyn til at en sparebank er en selveiende institusjon, og at styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene er ulik aksjeselskaper. I tillegg er det tatt hensyn til bankens særskilte tilknytning til lokalsamfunnet og bankens samfunnsansvar (corporate social responsibility).

Det er utarbeidet egne etiske retningslinjer og retningslinjer for samfunnsansvar basert på konsernets kjerneverdier: "Nær, engasjert og solid". Kjerneverdiene skal reflekteres i alle kontaktpunkt Sparebanken Møre har med markedet, kundene og omgivelsene forøvrig. En nærmere beskrivelse av de enkelte kjerneverdiene kan finnes på konsernets hjemmeside.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

2. VIRKSOMHET

Sparebanken Møre ble dannet 1. april 1985 ved en sammenslutning av en rekke banker i Møre og Romsdal. Senere har flere banker i fylket sluttet seg til Sparebanken Møre. Bankvirksomheten i de sammensluttede sparebanker kan spores tilbake til 1843.

Sparebanken Møre har til formål å fremme sparing ved å ta i mot innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere og å forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Sparebanken Møre kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med bestemmelsene i Sparebankloven og Finansieringsvirksomhetsloven.

Sparebanken Møre er totalleverandør av tjenester innen områdene finansiering, innskudd og plasseringer, betalingsformidling, økonomisk rådgivning, formuesforvaltning, forsikring og eiendomsmegling.

Vedtektene finnes i sin helhet på konsernets hjemmeside; www.sbm.no.

Sparebanken Møre gjennomfører årlig en omfattende strategiprosess som definerer konsernets langsiktige mål og retning.

Strategien og målene er innenfor rammen av Sparebanken Møres vedtekter. Sparebanken Møre skal opprettholde sin posisjon som nr 1-bank for personkunder fra Møre og Romsdal, samt små og mellomstore bedrifter og offentlig sektor. Spa-

rebanken Møre skal også være en attraktiv partner for større bedrifter. Det skal arbeides for en sunn finansiell struktur og soliditet, samt en sterk lønnsomhet. De økonomiske måltallene er gjengitt i Sparebanken Møres årsrapport, samt i Sparebanken Møres Pilar 3-dokument som er tilgjengelig på bankens hjemmeside.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

3. SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Sparebanken Møres kapital er sammensatt ut fra flere hensyn. De viktigste er konsernets størrelse, det internasjonalt rettede næringslivet i Møre og Romsdal, et stabilt marked for langsiktig finansiering ved behov, og mål i langsiktig strategisk plan. Gjennom en årlig prosess for evaluering av styring og kontroll, herunder kapitalbehovsvurderinger, den såkalte ICAAP, har konsernet sterk fokus på at kapitalen er tilpasset mål, strategier og risikoprofil. Kapitalsituasjonen følges kontinuerlig i året gjennom interne beregninger og rapporteringer.

Sparebanken Møres utbyttepolitikk er som følger: "Sparebanken Møre har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen.

Egenkapitaleiernes andel av nettoresultatet som avsettes til utbyttemidler, tilpasses bankens egenkapitalsituasjon.

Sparebanken Møres resultatdisponering skal påse at alle egenkapitaleierne sikres likebehandling."

Styret i Sparebanken Møre kan få fullmakt fra forstanderskapet til å foreta kapitalforhøyelser og/eller til kjøp av egne egenkapitalbevis. Styrefullmakter til å foreta kapitalforhøyelser er begrenset til definerte formål, og fullmakten skal være begrenset og ikke vare lenger enn frem til neste ordinære forstanderskapsmøte.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

4. LIKEBEHANDLING AV EGENKAPITALBEVISEIERE OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

Det gjensidige tillitsforholdet som er opparbeidet mellom Sparebanken Møre og de viktigste interessegruppene er banken opptatt av å videreutvikle. Det blir derfor lagt stor vekt på åpenhet i forhold til interessentene i markedet, både de som skaffer banken egenkapital og finansiering, og de som har behov for relasjoner til banken på annen måte.

Alle egenkapitalbevisiere skal likebehandles og ha samme mulighet for innflytelse. Styrets kontakt med investorene skjer normalt gjennom administrasjonen. Alle egenkapitalbevis har lik stemmerett. Bankens forhold seg til finansieringsvirksomhetslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for sparebank med egenkapitalbevis. Ved eierandelskapitalforhøyelser skal eksisterende egenkapitalbevis ha fortrinnsrett med mindre

særskilte forhold tilsier at dette fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet, og begrunnelsen skal offentliggjøres i børsmedling i forbindelse med kapitalforhøyelsen.

Bankens transaksjoner i egne egenkapitalbevis foretas vanligvis på børs. Tilbakekjøp av egne egenkapitalbevis gjøres til gjeldende kurs i markedet.

Vedrørende transaksjoner med nærstående inneholder konsernets etiske retningslinjer regler for hvordan eventuelle interessekonflikter skal håndteres. Reglene gjelder for tillitsvalgte og ansatte i konsernet. "Instruks for styret i Sparebanken Møre" inneholder særlige regler knyttet til behandling av saker hvor styremedlemmer selv, eller nærstående av disse, har direkte eller indirekte interesser. Styremedlemmene skal melde fra til styret også hvis de direkte eller indirekte har en vesentlig interesse i en avtale som skal inngås av banken.

Dersom det skulle forekomme ikke uvesentlige transaksjoner mellom Sparebanken Møre konsernet og egenkapitalbevisiere, styremedlemmer, ledende ansatte eller nærstående av disse, med mindre det gjelder saker som behandles av forstanderskapet, skal styret sørge for at det foreligger verdiløst vurdering fra uavhengig tredjepart.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

5. FRI OMSETTELIGHET

Sparebanken Møres egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs og er fritt omsettelige.

Vedtektene inneholder ingen begrensninger på omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

6. GENERALFORSAMLING (FORSTANDERSKAPET)

En sparebank er i utgangspunktet en selvstendig institusjon og styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene skiller seg fra aksjeselskaper, jf sparebanklovens § 7 om hvilke organer en sparebank skal ha. Sparebanken Møre etterlever denne bestemmelsen i sparebankloven, og dette representerer derfor et avvik fra anbefalingen.

Sparebanken Møres forstanderskap består av i alt 52 forstandere med 24 varaforstandere. Det er lik representasjon fra hver av de fire gruppene som forstanderskapet består av; innskyttere, det offentlige, egenkapitalbevisiere og ansatte.

Innkalling til forstanderskapets møter sendes medlemmene med minst 21 dagers varsel. Forstanderskapet kan ikke treffe beslutning i andre saker enn dem som er bestemt angitt i innkallingen. De forslag til vedtak og saksvedlegg som sendes ut skal være tilstrekkelig detaljert og dekkende til at forstanderskapets medlemmer kan ta stilling til de saker som skal behandles. Medlemmer av styret, kontrollkomiteen og valgkomiteen deltar på forstanderskapets møte. Forstanderskapets leder er møteleder, eller ved dennes fravær, nestlederen. Styrets leder og administrerende direktør har møteplikt i forstanderskapet.

Avvik fra anbefalingen: Mindre avvik da styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene i en sparebank skiller seg fra aksjeselskaper

7. VALGKOMITEER

De ulike valg av tillitsrepresentanter i banken gjøres i henhold til de prinsipper som er nedfelt i bankens vedtekter. Egne valgkomiteer for innskytervalget og egenkapitalbeveiseivalget forbereder disse valgene. Forstanderskapets valgkomité forbereder valg av leder og nestleder i forstanderskapet, leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til styret eksklusive de ansattes representanter, valg av leder, nestleder, medlemmer og varamedlemmer av kontrollkomiteen, samt valg av leder, medlemmer og varamedlemmer av valgkomiteen.

Forstanderskapet velger en valgkomité blant forstanderskapets medlemmer. Valgkomiteen skal bestå av 8 medlemmer og 4 varamedlemmer og ha representanter fra alle grupper som er representert i forstanderskapet. Det skal tilstrebes geografisk spredning av medlemmene innenfor kommunene der sparebanken har sitt virksomhetsområde. Valget gjelder for 2 år av gangen.

Når det gjelder valgkomité for innskyternes valg til forstanderskapet velges disse av innskytervalgte medlemmer av forstanderskapet. Denne komiteen skal ha 6 medlemmer og 6 varamedlemmer.

Valgkomité for egenkapitalbeveiseiernes valg til forstanderskapet velges av egenkapitalbev-

iseiervalgte medlemmer av forstanderskapet. Denne komiteen skal ha 3 medlemmer med 1 varamedlem. De fleste av de som velges som representanter til forstanderskapet av egenkapitalbeveiseierne er samtidig blant bankens større egenkapitalbeveiseiere.

De enkelte komiteers innstillinger begrunnes.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

8. BEDRIFTSFORSAMLING OG STYRE, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Det vises til punkt 6 for informasjon om sammensetningen av en sparebanks organer. Styret består av 7 medlemmer, med 4 varamedlemmer, valgt av forstanderskapet. Ett av medlemmene er valgt blant bankens ansatte. Alle styremedlemmene er uavhengige av bankens daglige ledelse og vesentlige forretningsforbindelser. Styrets leder og nestleder er valgt av forstanderskapet ved særskilte valg. Samtlige valgte medlemmer velges for 2 år og varamedlemmer for 1 år. Av de valgte medlemmer er tre på valg det ene året, og fire medlemmer på valg påfølgende år. Medlemmer og varamedlemmer som er på valg, kan gjenvelges. Et valgt medlem av styret kan ikke ha dette tillitsvervet i et sammenhengende tidsrom lengre enn 12 år, eller ha dette tillitsvervet i mer enn 20 år sammenlagt.

Ved valg av styrets medlemmer søkes behovet for kontinuitet og uavhengighet oppnådd i tillegg til en balansert sammensetning.

Årsrapporten inneholder ytterligere opplys-

ninger om styrets medlemmer, herunder også hvor mange egenkapitalbevis det enkelte medlem eier. Sparebanken Møre har ikke noe program for styremedlemmers kjøp av egenkapitalbevis.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

9. STYRETS ARBEID

Styret leder sparebankens virksomhet. Styret er ansvarlig for at de midler sparebanken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret skal sørge for en tilfredsstillende organisering av bankens virksomhet, og har plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret fastsetter også bevilgningsreglementet for banken.

Gjennom "Instruks for styret i Sparebanken Møre" er styrets ansvar og oppgaver nedfelt. Instruksen revideres regelmessig. Det er videre vedtatt "Instruks for adm. direktør". Disse instruksene danner grunnlag for etablert ansvars- og oppgavefordeling mellom styret og administrerende direktør.

Styrets leder skal innen mai hvert år, i samarbeid med administrerende direktør, sette opp forslag til en årlig plan for styrets arbeid i det kommende året med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring, herunder møteplan og hovedpunkter på agenda for styremøtene for neste kalenderår.

Styret evaluerer årlig sin egen arbeidsform og kompetanse med sikte på forbedringstiltak.

Styret vedtar de overordnede langsiktige

økonomiske målene for Sparebanken Møre. Disse er nedfelt i konsernets strategiske plan. Detaljene i planen rulleres årlig i en felles prosess mellom styret og bankens toppledergruppe. Styret sikrer på denne måten at banken ledes slik at de fastsatte overordnede mål nås. Blant disse er det langsiktige og stabile målet på egenkapitalavkastning – minst 6 prosentpoeng over langsiktig statsobligasjonsrente – samt målsetting om å sikre at egenkapitalbeveiseierne får en avkastning i overensstemmelse med Sparebanken Møres utbyttepolitikk.

I de tilfeller der styrets leder eller annet styremedlem anses som inhabil i forhold til de saker som behandles, fratrer styrets leder eller annet styremedlem ved behandlingen. Saksnotat blir ikke fremlagt for dette medlemmet. I de tilfeller der styrets leder anses inhabil ledes behandlingen av styrets nestleder.

Sparebanken Møre har etablert eget revisjonsutvalg. Utvalgets medlemmer er valgt av og blant styrets medlemmer, og består av totalt 3 personer. Revisjonsutvalgets formål er å foreta mer grundige vurderinger av utpekte saksområder og rapportere resultatet til styret. Revisjonsutvalget skal se til at institusjonen har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon og en tilfredsstillende regnskapsrapportering og risikohåndtering i samsvar med lover og forskrifter. Revisjonsutvalget har samlet den kompetansen som ut fra bankens organisasjon og virksomhet er nødvendig for å ivareta utvalgets oppgaver. Uavhengighet er ivaretatt i henhold til anbefalingen.

Sparebanken Møre har etablert et eget kompensasjonsutvalg. Det vises til punkt 12 for mer informasjon om dette.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

10. RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Sparebanken Møre legger til grunn en helhetlig risikostyringsprosess som grunnlag for sin internkontroll. Dette er blant annet nedfelt i bankens styrevedtatte "Risikopolisy". For å utøve en helhetlig risikostyring i Sparebanken Møre benyttes den globale internkontrollstandarden COSO-modellen.

Styrevedtatte "Overordnede retningslinjer for styring og kontroll i Sparebanken Møre" har nedfelt som utgangspunkt at den enkelte leder i konsernet skal sørge for å ha tilstrekkelig kunnskap om alle vesentlige risikoer innen eget ansvarsområde, slik at risikoen kan forvaltes på en økonomisk og administrativt forsvarlig måte.

I "Instruks for styret i Sparebanken Møre" er styrets rolle, styrearbeidets betydning, form, innhold og gjennomføring definert. Inkludert her er også risikostyring, både gjennom styringsfunksjonen og tilsynsfunksjonen. Videre er det utarbeidet egen instruks for revisjonsutvalget i konsernet, samt egen instruks for kompensasjonsutvalget.

Styret påser at risikostyringen og internkontrollen i Sparebanken Møre er tilstrekkelig og systematisk, og at disse prosessene er etablert i samsvar med lover og forskrifter,

vedtekter, etiske retningslinjer, pålegg, og eksterne og interne retningslinjer. Styret fastsetter prinsippene og retningslinjer for risikostyring og internkontroll for de ulike aktivitetsnivåene i samsvar med bankens og konsernet risikobærende evne, og forsikrer seg om at strategier og retningslinjer blir formidlet til de ansatte. Styret vurderer systematisk og jevnlig strategier og retningslinjer for risikostyringen. Styret overvåker og periodisk vurderer effektiviteten av konsernets overordnede styring og kontroll, herunder tar hensyn til interne og eksterne påvirkningsforhold. Siste gjelder særlig ved endringer i konjunkturer og makroøkonomiske rammebetingelser.

For å påse at Sparebanken Møre utfører tilfredsstillende risikostyring og internkontroll, mottar styret løpende gjennom året flere typer rapporter fra Sparebanken Møres kontrollorganer, herunder avdeling Risikostyring, avdeling Compliance & Risikokontroll, intern og ekstern revisor. Styret er selv aktiv i årlig ICAAP gjennom implementering av denne i langsiktig strategisk plan. Styret reviderer og vedtar minst årlig alle bankens overordnede risikostyringsdokument. Administrerende direktørs rapportering om hvorledes oppbygning og effektiviteten er i konsernets internkontroll, gjennomføres hvert år i fjerde kvartal.

Både styrets årsrapport og årsregnskapet for øvrig inneholder ytterligere informasjon om Sparebanken Møres risikostyring og internkontroll.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

11. GODTGJØRELSE TIL STYRET

Godtgjørelse til styrets medlemmer fastsettes av forstandskapet. Styremedlemmenes honorar er ikke resultatavhengig, og er i sin helhet avgrenset til ordinært styrehonorar, eventuelt også tilleggshonorar for deltakelse i revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg.

Utgangspunktet er at styrets medlemmer ikke har oppgaver for Sparebanken Møre utover styrevervet. I de tilfeller der selskaper som styrets medlemmer har tilknytning til påtar seg oppgaver for Sparebanken Møre blir hele styret informert. Honorar for slike tjenester blir godkjent av styret. Det henvises til noter i årsrapporten vedrørende honorarenes størrelser.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

12. GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Forskrift om godtgjørelsesordning, blant annet for banker, trådte i kraft 1. januar 2011. Forskriften gjennomfører EUs kapitaldekningsdirektivs (CRD III) bestemmelser om gode godtgjørelsessystemer for å redusere overdreven risikotakning og fremme en sunn og effektiv risikohåndtering i finansielle foretak.

Alle foretak med mer enn 50 ansatte eller en forvaltningskapital over 5 mrd. kroner skal ha et eget godtgjørelsesutvalg/kompensasjonsutvalg. I foretak med forvaltningskapital mindre enn 100 mrd. kroner kan utvalget bestå av hele eller deler av styret. Sparebanken Møre har etablert et slikt kompensasjonsut-

valg, valgt av og blant styrets medlemmer. Styret er ansvarlig for å godkjenne og vedlikeholde godtgjørelsespolitikken for Sparebanken Møre, samt vurdere og overvåke effektene av godtgjørelsespolitikken. Praktisering av godtgjørelsesordningen skal minst en gang i året gjennomgå av uavhengig kontrollorgan, og det skal utarbeides egen rapport om den årlige gjennomgangen. I Sparebanken Møre utarbeides rapport om praktisering av godtgjørelsesordningen av konsernets internrevisor, BDO.

Sparebanken Møre opererer ikke med incentivbasert avlønning (provisjon) for noen av bankens ansatte. Det er etablert en kollektiv bonusordning, med et felles beregningsprinsipp for alle ansatte, eventuelt avkortet i forhold til ansettelsestid eller stillingsbrøk i løpet av året. Administrerende direktør er ikke innbefattet av denne ordningen. Bonusens størrelse er avhengig av konsernets overordnede måloppnåelse i forhold til konsernets langsiktige strategiske plan. Den enkelte ansatte kan utover dette motta et engangstillegg utover fastlønn basert på personens måloppnåelse i forhold til individuell handlingsplan.

Bonus utbetales i form av tildeling av et antall egenkapitalbevis fra Sparebanken Møres beholdning av egne egenkapitalbevis tilsvarende markedsverdi på oppgjørstidspunktet, samt et kontantbeløp. Minimum 50 % av bonusen skal være i form av egenkapitalbevis. Egenkapitalbevisene må holdes minimum ett år for eventuelt salg.

I henhold til forskrift har Sparebanken Møre definert en gruppe med ledende ansatte. Dette er personer med tilknytning til konsernets ledergrupper. Videre er det definert opp personer som har vesentlig betydning for konsernets risikoeksponering, personer med ansvar for kontrolloppgaver, samt tillitsvalgte. Bonus og engangstillegg til denne gruppen personer skal være i henhold til spesielle regler nedfelt i forskriften. Dette innebærer blant annet at tildelte egenkapitalbevis må holdes i minimum tre år for salg, evt. disponeres med inntil 1/3 pr år.

Fastsettelsen av lønn til administrerende direktør beslutes av styret i styremøte. Styret blir informert om lønn og annen godtgjørelse til de medarbeiderne som rapporterer til administrerende direktør.

Egne retningslinjer for godtgjørelsesordning i Sparebanken Møre er utarbeidet og fremlagt for forstandskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

13. INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Det er utarbeidet styrevedtatte retningslinjer for rapportering av finansiell og annen informasjon.

Sparebanken Møre legger vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om konsernets utvikling og resultater skal skape tillit ovenfor investormarkedet. Gjennom årsrapporten og kvartalsrapportene søker banken å oppnå den nødvendige åpenhet om de

vesentlige faktorene knyttet til bankens utvikling. Dette gjøres for at markedsaktørene skal ha mest mulig korrekt bilde av bankens situasjon. I tillegg gjennomfører bankens ledelse egne presentasjoner både lokalt og i Oslo i tilknytning til fremleggelse av Sparebanken Møres års- og kvartalsresultater. Denne informasjonen er også samtidig tilgjengelig for hele markedet via bankens nettsider, samt offentliggjøring på Oslo Børs.

Års- og kvartalsrapporter blir utarbeidet i engelsk utgave til Sparebanken Møres utenlandsforbindelser. Bankens større bankforbindelser i utlandet blir også orientert jevnlig, blant annet gjennom oppsøkende aktiviteter der Sparebanken Møres regnskap og utvikling er blant temaene. Det utarbeides årlig en egen investor relations plan for hvilke interessenter som skal oppsøkes, og når og hvordan dette skal foregå.

Opplysninger knyttet til bankens egenkapitalbevis, utbyttepolitikk og finanskalender finnes både i årsrapporter og på bankens nettsider.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

14. SELSKAPSOVERTAKELSE

Sparebanken Møre er en selveiende institusjon som ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp. Strukturendringer krever tillatelse fra myndighetene. Ved erverv av egenkapitalbevis som medfører eierskap utover 10 prosent av eierandelskapitalen må det søkes tillatelse fra Finanstilsynet.

Avvik fra anbefalingen: På grunn av lov- pålagt eierbegrensning i sparebanker medfører dette punktet et avvik

15. REVISOR

Forstandskapet velger revisor og fastsetter revisors godtgjørelse.

Bankens eksterne revisor, Ernst & Young, er revisor både i morbank og datterselskap i konsernet. Revisor utarbeider årlig en plan for gjennomføring av revisjonsarbeidet det kommende år. Revisor presenterer planen i revisjonsutvalget og styremøte. Revisjonsutvalgets årsplan inneholder ett årlig møte med revisor hvor bankens ledelse ikke er til stede. I tillegg har revisjonsutvalget/styret møter med revisor der revisors syn på bankens risikoområder, interne kontrollrutiner og

regnskapsprinsipper gjennomgås. I denne gjennomgangen påpeker revisor eventuelle områder der det bør gjennomføres kvalitetsheving, og revisor fremmer forslag til forbedringstiltak. Ekstern revisor deltar i de revisjonsutvalgs- og styremøter der årsregnskapet behandles, og han gjennomgår der de områder det er vesentlige forhold å informere om. Revisor presenterer årlig en oversikt over fakturerte/påløpte honorarer som er splittet mellom ordinært revisjonshonorar og andre tjenester. Styret har fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

En engasjert bank i Møre og Romsdal

HOVEDADMINISTRASJONEN

Keiser Wilhelmsgt. 29-33

Postboks 121

6001 Ålesund

Tlf. 70 11 30 00

Telex 42 193 spare n

Reuters Dealing: MORE

Telefax: Hovedadmin. 70 12 26 70

sbm.no

